

COLOCVII

ANUL IV

9(39)

septembrie

1969

lei 3

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

DIN CUPRINS

CUVÎNT DE NOU AN ȘCOLAR ● PERFECTIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI LA NIVELUL EXIGENȚELOR ACTUALE ● PROFESORUL, MODEL PENTRU ELEV ● ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ ÎN TEMATICA ORELOR DE DIRIGENȚIE ● CONSULTAȚII PENTRU PROFESORII DE FIZICĂ: FENOMENUL COMPTON ● CONSULTAȚII PENTRU DIRIGINȚI: PLEDOARIE PENTRU SINCERITATE ● CONSULTAȚII PENTRU PĂRINȚI: ATITUDINEA DISTANTĂ FAȚĂ DE COPIL ● CRONICI ● MERIDIANE

CUVÎNT DE NOU AN ȘCOLAR

An de an, și parcă mai mult ca oricând în această toamnă, orașele și satele patriei sînt împinzite de pașii generațiilor tinere românești în drum spre întîlnirea și reîntîlnirea cu școala. Miile de școli, ca una singură, și-au deschis porțile cu un „Bine ați venit“.

Prima zi în calendarul noului an școlar 1969—1970 poartă un nimb de strălucire aparte, conferită de perspectivele învățămîntului românesc, în contextul ascensiunii României Socialiste, stabilite la Congresul al X-lea al P.C.R. „Dezvoltîndu-se și perfecționîndu-și neconținut activitatea — se spune în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu — școala își va îndeplini mai bine nobila misiune de formare a noilor generații ale patriei, de pregătire a constructorilor de mîine ai socialismului și comunismului pe pămîntul României“.

Urmînd, de asemenea, la scurt timp, momentului de entuziasm jubiliar și constructiv care a marcat aniversarea celui de-al XXV-lea an de libertate a țării, deschiderea școlilor se înfățișează asemeni unei ample lecții patriotice. Gîndurile dascălilor și ale elevilor aflați din nou față în față în clasele radiind de prospețime alcătuiesc o mărturie simplă și grăitoare dedicată viitorului.

Un adevăr știut de toată lumea arată că a învăța înseamnă a munci, a dărui tot ce ai mai bun poporului tău. În zilele noastre, fapta învățaturii s-a încărcat de responsabilitate, asigurînd mereu noi promoții de nădejde sectoarelor vieții tumultuoase pe care o trăim. Școala a devenit unul dintre cele mai puternice focare de lumină ale societății noastre.

Înflorirea sa pe mai departe este cuprinsă în documente de seamă ale învățămîntului românesc — Directivele C.C. al P.C.R. și Legea învățămîntului — consfințite definitiv la lucrările Congresului al X-lea. Dacă ne gîndim și numai că noul an școlar coincide cu începerea generalizării școlii de 10 ani și dacă ne întoarcem cu amintirea în urmă cu cîteva decenii, pasul făcut pe calea progresului ne apare grandios, implicînd un nivel tot mai înalt al culturii poporului român.

Prefigurînd mari succese, sărbătorea intimă a primei zile de școală, în zvonul clasic de clopoțel, cu bucuria revederii de după vacanță, semnifică și simbolizează totodată tinerețea României, garanția viitorului ei.

Ca niciodată în trecut, școala și viața se vor regăsi una în alta, cu ecouri profund înnoitoare în economia, știința și cultura țării. În orientarea înțeleaptă spre producția de bunuri materiale și spirituale, în varietatea formelor de instruire și educare ideologică, etică și civică, în pregătirea pentru societate a elevilor se va vădi priceperea tuturor cadrelor didactice, puterea lor de creație.

Tradițiilor progresiste ale școlii românești, li se vor adăuga, odată cu generațiile ce cresc și cu generațiile ce vor veni, pagini de maximă importanță. Dascăli și elevi, pătrunși de un sentiment de mîndrie patriotică, la începutul de drum al noului an școlar, se întîlnesc sub semnul viu al unei misiuni istorice. Din multe puncte de vedere, 15 septembrie 1969 este și prima zi de școală a viitorului.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL ROMÂNESC ÎN LUMINA CONGRESULUI AL X-LEA

Congresul al X-lea al P.C.R., al cărui sens istoric a fost amplificat sărbătorește de coincidența cu jubileul celor 25 de ani de la Eliberare, a înscris în diagrama unui sfert de veac o pagină de maximă însemnătate, prefăcând un tablou luminos al anilor de vin. Ea va fi suportul realizărilor viitoare. Comentariul documentelor n-ar aduce un plus de informare nimănui. Transpunerea în imaginație a perspectivelor, însă, ne apropie de dimensiunile reale ale înfăptuirilor ce vor urma. Cine n-a văzut România de 25 de ani azi n-ar mai cunoaște-o. Treptele progresului la noi se chema simbolic „cincinale”. Ele înseamnă trepte de granit la uriașa piramidă ce se durează mai temeinic decât monumentele antichității egiptene. Urcăm azi spre treapta de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Urcușul nu-i ușor, dar fiecare treaptă cucerită oferă un plus de luminozitate perspectivei. E drumul celor 20 de milioane de cetățeni ai patriei noastre care sub conducerea P.C.R. pășesc în al doilea sfert de veac de la Eliberare. Cucerirea cea mai de seamă a sistemului nostru social este descătușarea uriașelor energii creatoare ale poporului nostru și folosirea lor exclusivă pentru prosperitatea patriei.

Omul cu bogăția sa de resurse spirituale și fizice, făuritorul tuturor acestor înfăptuiri, își transformă și îmbogățește talentul și inteligența la făclia școlii. Iată de ce partidul nostru acordă permanentă atenție școlii și slujitorilor ei, întregului nostru sistem de învățământ în ansamblul său.

Noul an școlar care s-a deschis de curând marchează o etapă nouă calitativ superioară în învățământul nostru de cultură generală, liceal și profesional.

După absolvirea primei promoții a liceului de 12 ani, noul an școlar se deschide cu introducerea pentru prima oară a clasei a IX-a în învățământul general. La noi în țară vor fi cuprinși este 40.000

de elevi în 1020 de unități școlare și 1258 de clase. Numai în municipiul București au fost prevăzute pentru elevii care vor urma clasa a IX-a un număr de 52 clase pentru aproape 2500 de elevi.

Continuă în ritm susținut și cu bune rezultate cuprinderea în clasa I a copiilor în vîrstă de 6 ani. Pe întreaga țară, în acest an școlar, procentul acestora va ajunge la aproximativ 60%. În municipiul București vor fi școlarizați în acest an aproximativ 6000 de elevi în vîrstă de 6 ani, numărul acestora crescînd cu aproape 1500, comparativ cu anul școlar precedent. A crescut numărul locurilor în licee teoretice la aproape 70.000, peste 10% din totalul acestora fiind pentru municipiul București. A sporit numărul liceelor de specialitate ajungînd la 178. Au fost înființate 7 licee noi de construcții în orașe din zone mai deficiente ale țării.

Dînd viață indicațiilor conducerii partidului se lucrează intens la elaborarea actelor normative care să permită o mai mare diversificare a liceului, pe 4 secții, în loc de 2 cîte sînt în prezent: secția reală, umanistă, clasică și secția de chimie — biologie. Pentru a face față necesităților școlii noastre, în plină dezvoltare, o deosebită atenție se acordă pregătirii cadrelor didactice.

Numărul lor a ajuns în acest an școlar la 170.000 pentru învățământul de cultură generală și liceu. Dacă la acestea se mai adaugă corpul profesional din învățământul profesional și superior, numărul acestora ajunge la 200.000. Pentru pregătirea permanentă a acestui important detasament de intelectuali, care-și aduc contribuția prețioasă la ridicarea gradului de cultură al poporului, se inițiază un nou sistem, mai elastic, diversificat și eficient de perfecționare. Aceste eforturi trebuie însă conjugate cu eforturile stăruitoare ale fiecărui cadru didactic de a ține pasul cu noul în profesia sa. Explozia documentară contemporană și evoluția rapidă a științei și a

tehnicii impun o preocupare continuă din partea fiecărui cadru didactic.

O dezvoltare deosebită va cunoaște învățământul profesional și ucenicia la locul de muncă. Numărul elevilor calificați prin cele 3 forme de ucenicie la locul de muncă crește de la 21.000, în anul școlar trecut, la 50.000, în noul an școlar. Numărul elevilor cuprinși în învățământul profesional și prin ucenicie la locul de muncă se mărește cu aproape 40.000 în raport cu anul școlar precedent.

Se dezvoltă rețeaua învățământului de subingineri creîndu-se noi secții la Baia Mare, Pitești. Se îmbunătățește continuu procesul de învățământ în ansamblul său.

Directivele Congresului al X-lea prevăd măsuri referitoare la ridicarea competenței profesionale a cadrelor. În raportul asupra Directivelor Congresului al X-lea privind planul cincinal pe anii 1971 — 1975, tovarășul Ion Gheorghe Maurer sublinia: „Condițiile în care se desfășoară producția modernă, ca și toate celelalte activități din societate, ridică înalte exigente față de pregătirea, de competența celor chemați să le realizeze. Specific zilelor noastre este faptul că buna formație profesională nu mai poate fi apanajul unui număr restrîns de oameni, ci se impune ca o cerință generală, ca un atribut obligatoriu pe întreaga scară a funcțiunilor. În același timp, devine absolut necesară o adîncire a competenței, în sensul creșterii volumului de cunoștințe asimilate din domeniul de specialitate al fiecăruia, ca și din domeniile adiacente”.

Școala este chemată să dea viață acestor înalte comandamente ale epocii contemporane. Pregătind un tineret nou, cu un înalt grad de cultură, exigent cu sine și cu alții, capabil să înțeleagă și să contribuie la uriașul efort al întregului nostru popor condus de partid pentru edificarea orînduirii socialiste, școala va răspunde astfel misiunii de onoare ce i-a fost încredințată și prestigiului de care se bucură azi.

Prof. univ. Marin RĂDOI
Secretar al Comitetului municipal de partid
— București

PERFEȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI LA NIVELUL EXIGENȚELOR ACTUALE

Stadiul actual al dezvoltării societății noastre socialiste, perspectivele ce se deschid pentru o lungă perioadă de timp creează sarcini deosebit de importante învățămîntului de toate gradele. Directivele Comitetului Central și Legea învățămîntului stabilesc căile de dezvoltare și de modernizare a învățămîntului.

Raportul Comitetului Central al Partidului Comunist Român la Congresul al X-lea, prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, arată că în perioada următoare „Hotărîtoare este activitatea organizatorică, practică; Ministerul Învățămîntului trebuie să acționeze cu promptitudine și eficiență pentru concretizarea hotărîrilor elaborate de partid“. Este cunoscut că în anii care au urmat după Congresul al IX-lea al Partidului s-a desfășurat o amplă activitate pentru traducerea în fapt a hotărîrilor partidului în domeniul învățămîntului, atît în ceea ce privește prelungirea învățămîntului obligatoriu de 10 ani, cît și în ceea ce privește conținutul lui, — diversificarea învățămîntului, îmbunătățirea programelor și manualelor școlare, dotarea învățămîntului cu materiale necesare etc. Paralel cu aceste măsuri menite să ducă la creșterea calității învățămîntului, la creșterea nivelului general al culturii poporului nostru, știut fiind că învățămîntul este izvor de cultură și civilizație, măsuri tot pe atît de importante s-au luat și pentru perfecționarea personalului didactic, prin înființarea Institutului central de perfecționare a personalului didactic, prin ridicarea calității perfecționării la nivel postuniversitar, prin trecerea periodică, sistematică a tuturor profesorilor prin cursuri de perfecționare, prin organizarea mai bună a sistemului de informare și documentare pedagogică și de specialitate a profesorilor, precum și prin alte măsuri ce urmează să și găsească finalizare în anii următori. Aceasta este o latură de o însemnătate excepțională a activității menite să ducă la creșterea eficienței învățămîntului, la împlinirea în cel mai înalt grad a sarcinilor ce stau în prezent și în perspectivă în fața învățămîntului.

Raportul Comitetului Central al Partidului, prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pune cu toată hotărîrea problema perfecționării personalului didactic, indicînd modalitatea perfecționării, esența

procesului de perfecționare. În Raport se precizează: „Este necesar să se asigure îmbunătățirea sistematică a cunoștințelor tuturor celor ce muncesc și, în mod deosebit, perfecționarea continuă a cadrelor de specialitate și de conducere. Trebuie înțeles că în condițiile progresului actual al tehnicii, ale revoluției tehnico-științifice, cunoștințele acumulate cu ani în urmă nu mai pot ajuta pe specialist să-și îndeplinească în bune condiții sarcinile. De aceea îmbunătățirea periodică a cunoștințelor este una din problemele de bază ale asigurării progresului economiei, științei și culturii în țara noastră“. Pregătirea pentru viață, pentru împlinirea îndatoririlor profesionale în instituții și întreprinderi a absolvenților obligă la o mai atentă revizuire, restructurare a cunoștințelor dobîndite în anii de studii, la o legare mai fericită a cunoștințelor teoretice de practica construirii socialismului, la o legare mai organică a învățămîntului de sarcinile imediate ale producției. În acest sens, Raportul formulează ca sarcină importantă „să îmbunătățească în permanență programele de învățămînt, fiecare curs, să elimine sistematic tot ceea ce este perimat, depășit, să le pună de acord cu realizările revoluției tehnico-științifice contemporane, cu cerințele practice“.

În legătură cu perfecționarea învățămîntului, a personalului didactic, în documentele Congresului al X-lea al Partidului există un izvor nesecat de înțelepte îndrumări. În cuvîntarea sa la Congres, tovarășul Paul Niculescu-Mizil, referindu-se la aceeași problemă, afirmă: „În concepția partidului nostru, nivelul politic nu poate fi privit detașat de nivelul culturii; ambele laturi se cer a fi îmbinate strîns în procesul unitar al activității educative — comunistul trebuie să fie un militant politic hotărît și, totodată, un om cult, instruit, receptiv față de toate valorile cunoașterii umane.“

În același timp, cunoștințele de specialitate nu sînt suficiente în sine și nu conduc în mod spontan la o concepție științifică despre lume; ele se cer sădite în terenul fertil al unui mod de gîndire înaintat, al filozofiei noastre materialist-dialectice. A greșa, pe fondul general al atașamentului ferm al comunistilor și întregului popor față de idealurile comunismului, cunoștințe de specialitate tot mai aprofundate — acesta este imperativul etapei actuale, direcția de bază pe care o preconizează mun-

cii ideologice Congresul al X-lea“. Sînt principii fundamentale călăuzitoare care trebuie să stea și vor sta la baza acțiunii de perfecționare a personalului didactic. Căci ce alt țel ar putea fi mai nobil azi pentru orice lucrător din învățămînt ca acela al întăririi neconținute a atașamentului față de partid și popor, față de idealurile comunismului și, totodată, permanenta și ferma acțiune de pregătire continuă în specialitate spre a da maximum de randament în munca practică de zi cu zi.

În lumina hotărîrilor partidului, activitatea de perfecționare a personalului didactic va cunoaște, începînd cu anul școlar 1969/1970, o îmbunătățire evidentă. În municipiile — centre universitare — se vor organiza cursuri pe specialități, la care profesorii universitari vor ține lecții-prelegeri de informare științifică la nivelul progreselor actuale înregistrate pe plan mondial, cu care prilej profesorii de diverse specialități vor fi puși la curent cu teoriile moderne și ultimele date în specialitatea lor. Totodată personalul didactic de la Institutul central și de la filialele sale va ține lecții cu caracter metodic, introducîndu-i pe profesori în vastul cîmp al procedurilor și tehnicilor moderne de învățămînt. De asemenea, începînd tot cu anul școlar 1969/1970 se vor organiza cursuri speciale pentru directorii de licee, de școli generale, pentru inspectorii școlari, urmînd ca, în anii viitori, toți conducătorii de unități școlare, precum și toți inspectorii școlari să poată frecventa astfel de cursuri.

Între perioadele de cursuri cu frecvență organizate de Institutul central de perfecționare și filialele sale împreună cu universitățile din țară, se va asigura, în viitor, un mai substanțial sprijin sub raportul informării permanente pedagogice și de specialitate a personalului didactic, astfel încît munca de perfecționare să aibă un caracter continuu.

Punerea de acord a învățămîntului cu cerințele epocii actuale, cu progresele științei și tehnicii moderne, crearea posibilităților ca personalul didactic să se perfecționeze continuu prin diverse căi — constituie unul dintre obiectivele de prim ordin ale școlii vremii noastre.

Conf. dr. AL. BOJIN
Prorector al Institutului central de perfecționare
a personalului didactic — București

VOCAȚIA DE PROFESOR

Dacă pentru orice profesiune se cere, pe lângă pregătirea școlară respectivă și vocație, profesoratul o presupune cu prisosință. Iar vocația de profesor implică un simț pedagogic deosebit, care izvoară din iubirea de copil și dăruire în urmărirea scopului educativ propus. Nu-i mai puțin adevărat însă că profesiunea de profesor reclamă totodată și cultură bogată și învățarea tehnicii de a preda. Înainte de a preda trebuie să cunoști bine ce vei preda și cum vei preda. Dar mai trebuie ceva, greu de definit, și aceasta nu se învață. De aceea, un adevărat profesor este un om de știință și un pedagog instruit, dublat însă totdeauna și de un artist. Și după cum poate să cunoască cineva toată literatura lumii fără să devină el însuși poet, toată oratoria, fără să devină orator, și să treacă prin toate școlile de artă dramatică, fără să devină un „artist“ al scenei, la fel se poate întâmpla și cu profesorul care, trecând prin universități și institute pedagogice, poate să nu devină și un „artist“ al catedrei.

Se spune despre artiștii actori că „nu fac priza“ cu publicul; la fel de bine se poate spune și despre profesorii care nu fac „priza“ cu clasa de elevi, aceasta constituind publicul lor. Adică, nici unii, nici ceilalți nu pot stabili acea caldă comuniune sufletească cu cei cărora li se adresează, condiție intrinsecă a actului-educativ. Căci adevăratul profesor nu este un simplu transmițător de cunoștințe, ci în egală măsură și un educator, făcând educație chiar și atunci când transmite cunoștințe.

Vocația de profesor se manifestă — poate părea paradoxală afirmația — de timpuriu: chiar de pe băncile școlii. Profesorii străluciți au fost totdeauna și elevi și studenți străluciți; iar în cursul formării lor profesionale au avut, de obicei, cite un profesor pe care și l-au ales ca model.

Ne îngăduim să prezentăm în aceste rânduri un model de elev care, mai târziu, a devenit și un model de profesor. Este vorba despre profesorul C. Fedeleş de la Universitatea din Iași.

Născut în anul războiului Independenței, deci într-o vreme când chiar școala primară era cu anevoie absolvită de un copil de țărani, într-un sat din nordul Moldovei, Scobinți, com. Bădeni, județul Iași, din părinți pălmași analfabeți, C. Fedeleş, numai prin inteligența sa și prin o muncă perseverentă, avea să ajungă la cea mai înaltă funcție culturală din statul român, aceea de profesor universitar.

În copilărie, a muncit alături de părinții săi pe moșia boierească pentru o bucată de pîine neagră și amară, ceea ce l-a făcut, desigur, ca în anii maturității să-și aleagă ca filozof preferat pe Epictet, sclavul

asa de chinuit de stăpînul său, care și-a impus ca linie diriguitoare a vieții o resemnare demnă.

După ce a absolvit școala primară, fără să-l fi îndemnat cineva, C. Fedeleş a plecat din satul natal, pe jos, încălțat în opinci și avînd doar o bucată de mămăligă rece în traistă, ca să dea examen de bursă la Iași și să poată astfel continua studiile. Neajutat de nimeni și fără nici un fel de protecție, a reușit la examen, fiind apoi premiantul întîi în fiecare clasă și absolvind liceul internat „C. Negruzzi“ cu diplomă de onoare. Mai târziu, a trecut la Universitatea din Iași licența și apoi în Germania, la München, doctoratul în filozofie cu aceeași mențiune: „Magna cum laude“.

A fost profesor de liceu în mai multe localități din țară, după care s-a stabilit la Iași, funcționînd și la Seminarul pedagogic, apoi la Universitate, unde a predat cele mai variate cursuri: filozofie generală, pedagogie, psihologie, estetică, franceză și engleză, la facultatea de litere; sociologie, la facultatea de drept; teoria armoniei, la Conservatorul de muzică și artă dramatică. Ieșit la pensie în 1942, și-a continuat activitatea culturală pînă-n 1958, anul morții.

Modestia și un simț autocritic exagerat i-au frînat avîntul său creator, așa că a scris prea puțin în raport cu vasta sa cultură și posibilitățile sale reale. C. Fedeleş rămîne însă în țara noastră un model de profesor care, la rîndul său, a format profesori de o indiscutabilă valoare.

Tuturor studenților care se prezentau la el pentru practică pedagogică le dădea un timp de gîndire spre a-i răspunde dacă simt în ei cu adevărat vocația de profesor și nu cred că vor rămîne „niște simpli meseriași ai învățămîntului“, căci, adăuga totdeauna, „dacă medicul, greșind, poate omori trupul omului, profesorul îi poate omori pe nesimțite mintea și sufletul, ceea ce-i o crimă și mai gravă, care, totuși, trece neobservată și nu-i pedepsită de nici un cod penal.“

Tocmai de aceea, conștient de înalta sa misiune, propria conștiință morală a profesorului este supremul său judecător.

Iubirea de elev — spunea C. Fedeleş — este calitatea dominantă a profesorului, din care derivă aproape toate celelalte. Orice profesor adevărat este mai presus de toate și un părinte adevărat“.

Traian N. GHEORGHIU

doctor în filologie — Cercetător principal al filialei din Iași a Institutului de Științe Pedagogice

PROFESORUL, model pentru elev

Este un lucru bine cunoscut, și experiența educației ne confirmă, că uneori „modelele trădează“. Fără anumite însușiri speciale ale educatorului, în concordanță cu principiile pe care le transmite celui pe care îl educă, educația își pierde sensul, devenind o profesie, sau un mijloc de câștigare a existenței, și nu o „artă“, cum o numesc pedagogii și cum, de fapt, trebuie să fie. Apropierea cu simpatie, cu blîndețe, cu răbdare, modestie, demnitate și cu tact deschide calea spre comuniunea afectivă dintre educator și elev. Se știe că unii elevi se atașează de unii profesori, iar alții de alți profesori. Este aceasta o întâmplare? Nu, fiindcă fiecare elev se simte atras de profesorul care știe să-i atingă coardele cele mai intime ale sufletului și, într-un fel, con-

știent sau inconștient, el caută să imite pînă și greșelile profesorului simpatizat. Aceasta presupune din partea educatorului calități deosebite, dar, în același timp, și capacitatea de a le imprima în sufletul elevului. Pe de altă parte, este necesară o receptivitate activă din partea celui care este educat, mai precis, o sensibilitate adecvată principiilor pe care și le însușește și pe care caută să le reproducă în propria-i viață, imitînd atît în fond, cît și în formă pe profesorul său. Aici este vorba de un proces de alegere, pe baza unei potriviri afective pe care elevul o sesizează în mod inconștient și care se transformă apoi în acțiune conștientă. De aici rezultă pentru educator nevoia unei permanente atenții față de sine, a unui control riguros al ținutei, atitudinii, ex-

primării etc. Nu e vorba de o atitudine de paradă a educatorului, de poză, de împrumutarea unui alt chip, ci de ceva mai adînc și mai autentic, de o lucrare asupra lui însuși, în așa fel să constituie pentru elev „modelul“ vrednic de urmat.

Elevul nu este „transparent“; el prezintă unele ascunzîșuri sufletești, rareori fiind cazurile cînd se „autotrădează“, așa încît posibilitatea cunoașterii lui depline — condiție „sine qua non“ în educație — este oarecum îngreuiată. Se pune, deci, problema găsirii unei căi de a intra în legătură cu elevul, cu contradicțiile cele mai intime ale propriului eu.

Cultivarea sincerității elevului ar constitui o metodă psihopedagogică cu bune rezultate. Cul-

tivînd sinceritatea elevului, educatorul se apropie de elev cu încredere, îi imprimă principii călăuzitoare în viață, îi trezește elasticitatea și capacitatea de a privi situațiile în evoluția lor reală, de a li se adapta cu demnitate și de a fi totdeauna alături de acțiunile de bine ale colectivității. Educarea sincerității elevului se bazează pe un important principiu psihopedagogic: respectarea și cultivarea cu tact a libertății conștiente a celui educat, adică imprimarea principiilor pedagogice la nivelul accepțiunii lor libere, încît cel educat să fie angajat în întregime, iar principiul să devină o necesitate interioară.

Prof. Sorin COSMA
Liceul nr. 1, Caransebeș

LICEUL „AVRAM IANCU“ LA CENTENAR

La 28 septembrie 1969, cadrele didactice, elevii și părinții, întreaga populație din istoricul ținut al Zarandului sărbătoresc centenarul Liceului „Avram Iancu“ din Brad — cel mai de seamă focar de cultură din depresiunea Crișului Alb și cel de-al V-lea liceu românesc din Transilvania.

În perioada în care a fost înființat, lupta pentru realizarea dezideratelor naționale și sociale ale românilor din această provincie căpăta contururi tot mai precise. Atunci, aici, în Comitatul Zarand, unitate administrativ-teritorială cu conducere românească (Ioan Pipoș-comite suprem, dr. Iosif Hodoș și Amos Frîncu — vicecomiți) — o eucerire smulșă de la autoritățile statale — populația românească căuta și alte căi de luptă pentru realizarea aspirațiilor sale și, dînd viață vastei acțiuni iluministe a Școlii ardelene, a regăsit în afirmarea culturală principala sa armă de luptă.

În aceste condiții ia ființă la 1869 Gimnaziul românesc din Brad, ducîndu-și existența, la început mai modest, apoi din ce în ce mai viguros, alături de cele de la Blaj, Beiuș, Brașov și Năsăud, într-o permanentă și din ce în ce mai susținută luptă cu tendințele de desființare sau de reprofilare, în funcție de interesele unui regim ostil.

Inițiativa înființării gimnaziului a avut-o intelectualitatea din regiune, „dar acest monument de cultură este creația entuziastă a „săpătorilor de dealuri“ din cele 92 de comune ale fostului Zarand, care de bunăvoie au depus pe altarul culturii naționale sudoarea feții lor, devenind fondatorii gimnaziului din Brad“. Deși

reprezentanții Comitetului Zarand doreau un gimnaziu de stat, ca și cel din Năsăud, la insistențele lui Șaguna, școala a căpătat un caracter confesional. În felul acesta, cu toate presiunile exercitate de autorități, gimnaziul a rezistat ca instituție de cultură română în limba națională.

Generațiile de elevi și cadre didactice, întreaga populație zărăndeană au înțeles pe deplin că înființarea gimnaziului, în ciuda vicisitudinilor de tot felul, se înscrie ca o manifestare grăitoare a înflăcărării patriotice al poporului.

La festivitatea deschiderii gimnaziului, alături de ceilalți conducători ai Zarandului, unii tribuni și luptători cu arma în revoluția de la 1848, a luat parte și Avram Iancu. Marele tribun a îndemnat tineretul spre studiul științei, folosind în cuvîntul pe care i l-a adresat citate din limba greacă și latină. Însăși participarea lui la inaugurare este un simbol, și așa a fost înțeles atunci și va fi întotdeauna.

Primii profesori ai școlii românești din Brad — Simion Băcilă, Moise Lazăr, George Părău, Constantin Costin, Nicolae Mihelțianu, Artemin Feneșan, Simion Munteanu, Petru Prodan, urmași de Ion Velovan, Nicolae Mărgineanu, Ștefan Albu, Vasile Damian, Vasile Boneu, Dr. Demetriu Horvat — au făcut muncă de pionierat. Cu înțelepciune, pricepere și răbdare au lucrat la edificiul spiritual al gimnaziului. Subordonînd conținutul instructiv-educativ aspirațiilor populare, înarmînd tineretul cu tot ceea ce puteau da știința și școala atunci și pregătindu-l pentru viață, au ținut trează în conștiința lui elanul revoluționar de la 1848.

Victoriile ostașilor români, alături de armata rusă, în bătăliile de la Plevna și Rahova, au umplut de speranță inimile românilor din Transilvania. Profesori și foști elevi s-au alăturat, cu gîndul și fapta, fraților din România în lupta pentru independență națională.

Memorandumul, prezentat în 1892 împăratului de la Viena, în care sînt cuprinse doleanțele populației române din Transilvania, revendicările ei politice, a găsit gimnaziul într-o febrilă activitate. Prin conținutul lecțiilor predate la clasă, printr-o intensă și susținută activitate culturală desfășurată în cadrul „Asociațiunii pentru cultura și literatura poporului român din Transilvania“, cadrele didactice au fost alături de popor, înflăcărîndu-l la lupta pentru dobîndirea de drepturi și libertăți naționale și sociale. Cu prilejul odiosului proces înscenat memorandiștilor, profesorii brădeni publică articole în presa românească a timpului și trimit telegrame și scrisori de solidarizare.

Memorabilul act al unirii Transilvaniei cu România, din 1918, a găsit în profe-

sorii liceului exponenți entuziaști ai maselor populare. Mărturii contemporane atestă însuflețirea ce i-a cuprins pe profesori și elevi, care, alăturîndu-se întregului popor, au plecat la Alba Iulia să fie părtași ai marelui eveniment național.

În anii de după primul război mondial, în rîndul cadrelor didactice care au funcționat la liceul nostru s-au aflat profesori străluciți, unii dintre ei cu doctoratul obținut în țară sau în străinătate, oameni proveniți din popor, legați prin întreaga lor ființă de năzuințele de progres social și național ale maselor, cum sînt: Ștefan Albu, Vasile Boneu, Dr. Pavel Oprea, dr. Ioan Radu, dr. Traian Suciu, Ion Keri, sau Valer Fugătă, Căndin Ciocan. De numele acestei generații de dascăli se leagă noi realizări: transformarea gimnaziului în liceu cu 8 clase, ridicarea substanțială a calității procesului instructiv-educativ, pregătirea unui tineret viguros din punct de vedere intelectual și moral, construirea actualului edificiu monumental, asigurarea unei baze didactico-materiale care să satisfacă cerințele cele mai exigente ale învățămîntului. Liceul nostru se mîndrește cu această pleiadă de dascăli care au ridicat Liceul „Avram Iancu“ din Brad la o înaltă valoare socială și etică, sporindu-i considerabil prestigiul.

Cei 25 de ani de viață nouă, deschiși de actul istoric de la 23 August 1944, se oglindesc cu fidelitate în istoria contemporană a liceului brădean, care cunoaște o permanentă îmbunătățire de structură și conținut și o creștere impresionantă a populației școlare. Dacă în primii ani de după 1944 — pînă la reforma învățămîntului din 1948 — numărul elevilor în liceu continuă să rămîna în general același, pe măsură ce s-au adus înlesniri, pînă la deplina gratuitate, numărul elevilor cuprinși în activitatea liceului a crescut, ajungînd ca în anul 1963 să se înregistreze 1370 de elevi. Cifra aceasta este convingătoare pentru tot ceea ce a însemnat socialismul în viața Liceului „Avram Iancu“ din Brad.

814 absolvenți cu examenul de bacalaureat, din care 550 admiși în învățămîntul superior, 150 în școli postliceale, 225 ingineri, 215 profesori, 63 medici și farmaciști, 40 economiști, juriști, alți intelectuali, 152 tehnicieni și învățători — iată un bilanț bogat, concludent pentru activitatea prodigioasă a cadrelor didactice.

La jubileul de 100 de ani al Liceului „Avram Iancu“ din Brad, cred că cea mai înaltă cinstire pe care o putem aduce înaintașilor noștri este exprimarea hotărîrii unanime a corpului didactic și a elevilor de a fi folositori patriei noastre, fii demni ai României socialiste.

Prof. Romulus NEAGU
Directorul Liceului

Necesitatea modernizării scrierii și legarea ei de viață constituie o preocupare actuală a cadrelor didactice, a părinților, a oamenilor de știință și chiar a elevilor, nu numai în țara noastră, ci și în alte țări. Se observă o tendință marcată către modernizarea scrierii în diferite țări. Congresul al II-lea internațional de psihologie a scrisului (ținut la Milano în septembrie 1964) ajunge la concluzia că scrierea caligrafică nu mai este de actualitate, că trebuie simplificată și adaptată vieții contemporane. În sprijinul acestei tendințe se remarcă faptul că pedagogia modernă leagă cunoștințele și deprinderile elevilor, primite în școală, de aplicarea lor practică în viață. Timpul de școlarizare trebuie să fie folosit cu maximum derandament, ceea ce duce implicit și la necesitatea modernizării predării scrierii, chiar de la început, pentru a se ajunge la un scris simplu, inteligibil, rapid, estetic, unitar și practic. În acest sens, unii preconizează scrierea simplificată orientată pe verticală, cu eliminarea ornamentelor și a alternanțelor de grosime.

Personal, am constatat greutatea pe care le întâmpină elevii când trec de la scrierea cursivă caligrafică la cea rapidă curentă. Am simplificat mult procedeele de scriere cu elevii de la Școala generală nr. 1 din cartierul Micești-Alba Iulia, în anul școlar 1959/1960, introducând chiar în clasa a II-a scrierea pe caiete tip III. Rezultatele obținute cu această ocazie au fost satisfăcătoare; am constatat că cu cât elevul începe mai de timpuriu să scrie rapid pe caiete lipsite de linii complicate, cu atât scrie mai frumos, mai citeț și mai corect.

În anul școlar 1964/1965, am experimentat cu a doua serie de elevi de la aceeași școală sistemul de scriere

„Palmer“, înlocuind din clasa a II-a caietele tip II cu caietele tip III. Am obișnuit elevii să se folosească de mișcările largi și neîntrerupte ale mâinii și de balansul antebrațului. Rezultatele obținute au fost bune. Precizez că și cu seria actuală de elevi, pe care-o conduc din clasa I, a trebuit să mă abat de la unele prevederi ale programei pentru formarea scrierii la elevi. Astfel, am folosit caietul tip I și creionul doar în prima parte a perioadei preabecedare, iar pe urmă am folosit caietul tip II și tocul cu cerneală. În perioada abecedară am trecut cu elevii direct la scrierea pe caietul tip III cu pixul și stiloul. Treptat, elevii au ajuns să scrie normal, repede și cu trăsături uniforme. În perioada postabecedară, m-am convins singur de necesitatea înlocuirii caietelor tip I și II chiar din clasa I și de folosirea caietului tip III (pentru a scăpa de complicatele liniaturi și nenumăratele reguli de respectat în timpul scrierii). Totodată, am dat o mare atenție scrierii pe caietele de aritmetică, folosind aceeași scriere puțin înclinată spre dreapta, însă continuă, pentru a evita dualitatea în scriere. N-am observat la nici un elev că ar avea înclinații de scris spre verticală și nici n-am practicat această scriere, pentru următoarele motive:

— consider scrierea simplificată, puțin înclinată spre dreapta, cu trăsături continue și simple drept cea mai normală scriere (atât pe caietele format limba română tip III și dictando, cât și pe cele de aritmetică);

— văd necesară înlocuirea caietelor tip I și II din scrierea elevilor de la clasele mici, fiindcă aceste caiete au liniaturile prea complicate și nu corespund stereotipului de scriere format la fiecare elev conform caracteristicilor psi-

hofiziologice și cerinței legării de viață;

— am experimentat și scrierea verticală pe caiete de aritmetică și dictando și am constatat doar orientări întâmplătoare spre acest fel de scriere ale unor litere și trăsături, la un mic număr de elevi. Sint foarte rare cazurile când elevii își formează o scriere verticală. Normal, ei scriu simplificat și puțin înclinat spre dreapta.

În cei 30 de ani de activitate la catedră și cei 10 ani de studiu și experimentare a diferitelor metode și procedee de învățare a temelor de scriere cu elevii, am constatat că un copil de 6—7 ani nu poate să scrie caligrafic, însă poate să scrie corect. Pentru aceasta nu trebuie simplificat alfabetul. Dimpotrivă, viața practică cere copilului simplificarea și individualizarea scrisului. Aceasta ne revine nouă, educatorilor, ca sarcină de viitor!

Nu se poate renunța complet la scrierea cursivă, mai ales în clasa I, dar ea trebuie adaptată la noile cerințe ale învățămîntului, prin simplificarea ei și renunțarea la complicatele caiete tip I, II și III, care să fie înlocuite printr-un caiet unic de dictando. Acest caiet va trebui să aibă, pentru începători, o linie paralelă ajutoare la 4 mm și altele înclinate spre dreapta la 15—20°, punctate. Prin introducerea unui caiet tip s-ar face economie de timp, hirtie, muncă etc. și s-ar îmbunătăți serios și sistemul de scriere.

Ustensilele de scris să fie adaptate nevoilor școlii, atât ca dimensiune cât și ca utilitate și cost. Totodată, să se dea atenție, cuvenită scrierii pe caietele de aritmetică, fără să fie obligatorie scrierea verticală.

Este necesar ca programa actuală pentru caligrafie să fie revizuită și adaptată noilor cerințe ale școlii generale, în sensul de a fi completată cu noile instrucțiuni de predare a scrierii la clasa I și de a se face mai judicios planificarea materiei pentru clasele II, III, IV și următoarele. La întocmirea noii programe să se țină seama de rezultatele pozitive ale cercetărilor și experimentărilor ce s-au făcut în domeniul scrierii și de necesitatea înlăturării dualității din scriere. Modelele scrise în abecedar să fie puse în concordanță cu programa, aplicându-se cu copiii de 6 ani din clasa I o scriere cursivă cu trăsături uniforme și continue, simplificată și ritmică, pentru a se putea continua ulterior scrierea normală, curentă și rapidă.

Văd necesară și existența unei mai mari preocupări la grădinițele de copii față de pregătirea preșcolărilor din grupa mare pentru scriere, în care scop trebuie orientată și programa preșcolară, întrucât școlarizarea începe la 6 ani. Cred că în viitor în pregătirea cadrelor didactice care predau la aceste clase trebuie să se pună accentul pe problema scrierii, nu pentru a-i forma caligrafi, ci pentru a putea instrui și ei pe alții în acest domeniu, în mod metodic și științific.

Pentru a se putea realiza o unitate de vederi în problema predării scrierii în școala de 10 ani, organizarea unor dezbateri la nivel județean și apoi la Ministerul Învățămîntului ar fi cât se poate de utile, după care să se editeze o metodică a predării scrierii cu indicații precise și cu explicații concrete de aplicat.

Emanoil ȚURCAȘ
Învățător, Școala generală cu clasele
I—IV, nr. 1. Alba Iulia

FENOMENUL COMPTON

Printre fenomenele care au fundamentat experimental teoria fonică a luminii, fenomenul descoperit în 1923 de A.H. Compton a jucat fără îndoială un rol hotărîtor, în aceste experiențe punîndu-se în evidență în mod cit se poate de clar caracteristici corpusculare ale cuantei de lumină.

Principiul experienței este redat în figura 1. Tubul T. emite un fascicul de raze X, care, după trecerea printr-o serie de diafragme D_1, D_2 , este mult îngustat devenind practic paralel. D reprezintă o substanță bombardată de fasciculul de raze X și care împrăștiie aceste radiații.

Studiind cu ajutorul unui spectrometru de raze X, dependența de unghiul θ a intensității radiației împrăștiate de substanțe cu atomi

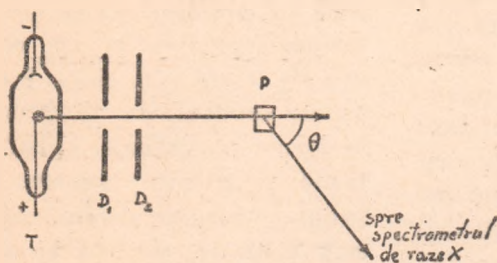

Fig. 1

ușori (cum ar fi de exemplu parafina), Compton a constatat că, pe lângă lungimile de undă existente în fasciculul incident, în cel împrăștiat apar noi lungimi de undă. A rezultat că pentru fiecare lungime de undă λ din fasciculul incident mai apare în cel împrăștiat o lungime de undă $\lambda' > \lambda$ și că diferența $\Delta\lambda = \lambda' - \lambda$ nu depinde de λ , ci numai de unghiul θ conform relației:

$$\Delta\lambda = A \sin^2 \frac{\theta}{2} \quad (1)$$

Experimentînd cu diferite substanțe care conțin atomi ușori (hidrogen, bor, carbon etc.), a reieșit că A nu depinde de natura substanței bombardate, avînd valoarea constantă $A = 0,0482 \text{ \AA}$.

Compton a reușit să explice fenomenul considerînd că fasciculul de raze X este alcătuit din fotoni caracterizați prin energie și impuls și că împrăștierea cu schimbarea lungimii de undă este consecința ciocnirilor între fotoni și electronii substanței, ciocniri care se produc cu conservarea energiei și impulsului.

Să considerăm că un foton incident cu energia $h\nu$ (fig. 2) ciocnește un electron liber în repaus, cu masa m_0 . În urma ciocnirii elastice dintre cele două particule fotonul își va schimba direcția de propagare, aceasta fiind deviată cu unghiul θ față de direcția inițială, iar electronului i se va comunica un impuls. Din conservarea impulsului va reieși — cum se va vedea imediat — că direcția de deplasare a electronului trebuie să fie conținută în planul definit de fasciculele incident și împrăștiat. Fie φ unghiul format de viteza electronului cu direcția fasciculului incident.

Întrucît în urma ciocnirii electronului i se comunică o viteză mare, trebuie să se țină seama de variația relativistă a masei electronului cu viteza acestuia.

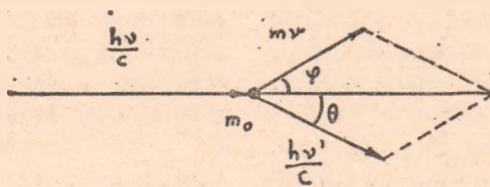

Fig. 2

Notînd cu $h\nu'$ energia fotonului după ciocnire, ținînd seama că energia de repaus a electronului este m_0c^2 , și că la viteza v masa acestuia devine $\frac{m_0}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}}$, legea conservării

energiei conduce la relația:

$$h\nu + m_0c^2 = h\nu' + \frac{m_0c^2}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}} \quad (2)$$

Impulsul fiind o mărime vectorială, după ciocnire va trebui să se conserve valoarea fiecărei componente a acestuia. Să considerăm proiecțiile impulsului după axele x, y, z ale unui sistem ortogonal de axe de coordonate, planul figurii 2 corespunzînd planului xy , iar direcția fasciculului incident fiind aleasă drept axa x -ilor. Ținînd seama că impulsul fotonului are expresia $\frac{h\nu}{c}$, iar cel al electronului cu viteza v este m_0v , conservarea componentelor impulsului pe direcțiile x și y va impune ca:

$$\frac{h\nu}{c} = \frac{m_0v}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}} \cos \varphi + \frac{h\nu'}{c} \cos \theta \quad (3)$$

$$0 = \frac{m_0v}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}} \sin \varphi - \frac{h\nu'}{c} \sin \theta \quad (4)$$

Întrucît atît pentru fotonul incident, cit și pentru cel împrăștiat, componentele impulsului pe axa z sînt nule, legea conservării impulsului impune ca și proiecția impulsului electronului pe această axă să fie nulă după ciocnire și deci deplasarea acestuia să se facă în planul xy , așa cum s-a afirmat anterior. Prin ridicare la pătrat, relațiile (3) și (4) devin:

$$\begin{aligned} \frac{h^2\nu^2}{c^2} + \frac{h^2\nu'^2}{c^2} \cos^2\theta - \frac{2h^2\nu\nu'}{c^2} \cos \theta &= \\ &= \frac{m_0^2v^2}{1 - \frac{v^2}{c^2}} \cos^2\varphi \end{aligned} \quad (5)$$

$$\frac{h^2\nu'^2}{c^2} \sin^2 \theta = \frac{m_0^2v^2}{1 - \frac{v^2}{c^2}} \sin^2\varphi \quad (6)$$

Adunînd membru cu membru relațiile (5) și (6), rezultă:

$$\frac{h^2\nu^2}{c^2} + \frac{h^2\nu'^2}{c^2} - \frac{2h^2\nu\nu'}{c^2} \cos \theta = \frac{m_0^2v^2}{1 - \frac{v^2}{c^2}} \quad (7)$$

$$\text{sau } h^2\nu^2 + h^2\nu'^2 - 2h^2\nu\nu' \cos \theta = \frac{m_0^2v^2c^4}{c^2 - v^2} \quad (7')$$

Din (1) se poate obține succesiv:

$$h(\nu - \nu') = m_0c^2 \left(\frac{1}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}} - 1 \right) \quad (8)$$

$$h^2\nu^2 + h^2\nu'^2 - 2h\nu\nu' = m_0^2c^4 \left(\frac{1}{1 - \frac{v^2}{c^2}} + 1 - \frac{2}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}} \right) \quad (9)$$

Scăzînd pe (9) din (7'), urmează:

$$(1 - \cos \theta) 2h^2\nu\nu' = m_0^2c^4 \left(\frac{v^2 - c^2}{c^2 - v^2} - 1 + \frac{2}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}} \right) \quad (10)$$

de unde,

$$4h^2\nu\nu' \sin^2 \frac{\theta}{2} = 2 m_0^2c^4 \left(\frac{1}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}} - 1 \right) \quad (11)$$

Din (8) și (11) urmează:

$$\frac{1}{4h \sin^2 \frac{\theta}{2}} \left(\frac{1}{\nu'} - \frac{1}{\nu} \right) = \frac{1}{2m_0c^2} \quad (12)$$

$$\text{și deci } \frac{c}{\nu'} - \frac{c}{\nu} = \frac{2h}{m_0c} \sin^2 \frac{\theta}{2} \quad (13)$$

Întrucît $\lambda = \frac{c}{\nu}$, relația (13) se poate scrie sub forma:

$$\Delta\lambda = \lambda' - \lambda = \frac{2h}{m_0c} \sin^2 \frac{\theta}{2} \quad (14)$$

Tratînd deci ciocnirea fotonului cu electronul liber ca o ciocnire elastică, se obține dependența de θ a variației lungimii de undă dată de relația empirică (1) și, mai mult decît atîta, rezultă semnificația constantei A din această relație.

Înlocuind constantele universale h, m_0 și c cu valorile lor: $h = 6,626 \cdot 10^{-24} \text{ J.s.}$, $m_0 = 9,108 \cdot 10^{-31} \text{ kg}$ și $c = 2,998 \cdot 10^8 \text{ m.s}^{-1}$, se obține $A = 0,04853 \text{ \AA}$, deci o valoare în foarte bună concordanță cu cea găsită experimental.

Remarcăm faptul că în calcule electronul a fost privit ca liber, neglijîndu-se deci energia de legătură a acestuia cu restul atomului. În cazul atomilor ușori această energie este în adevăr mică pentru electronii cel mai slab legați în comparație cu energia cinetică comunicată electronilor prin ciocnirea cu fotonii. Acesta este motivul pentru care potrivirea între teorie și experiență este foarte bună pentru atomii ușori și încețoază de a mai fi tot atît de bună pentru atomii mai grei.

În încheiere trebuie să subliniem că fenomenul Compton a fost cel care la vremea lui a convins în mod definitiv pe fizicienii de existența și caracteristicile de particulă ale fotonului.

Prof. univ. Margareta GIURGEA
București

PLEDOARIE PENTRU SINCERITATE

Actul moral e de neconceput în afara nobilei înzestrării a sincerității, iar aceasta devine pregnantă atunci când omul își propune, mai presus de orice, să slujească cu toată ființa marile valori umane. De aceea, în munca de educație se impune să cultivăm cu grijă această gingașă floare a umanității, simbol al aspirației spre frumos, spre prețuirea celor din jur, care luminează căile vieții către afirmarea pleneră a personalității.

Când cuvintele în înlănțuirea lor sint mesagerul gândurilor și sentimentelor, comunicând idei, năzuințe, doruri, nostalgii, bucurii sau tristeți, când aduc la lumină frământările din zonele adânci ale conștiinței, sau tălmăcesc stările cele mai complexe și fac să se destrame barierele invizibile în relațiile dintre oameni, ele sint rostite cu vibrația participării, cu timbrul personal și oferă expresia originală a ideilor și trăirilor interioare. Dar există și cuvinte fără rezonanță, seci, care se destramă fără să solicite cea mai neînsemnată vibrație, care intră în circulație fără seva gândirii sau palpitul emoției. Ele înăbușă fluxul sentimentelor, duc la răcirea sensibilității și deschid larg porțile ipocriziei. Și, când folosirea lor devine obișnuită, nimic nu mai poate opri anchilozarea și automatismul. Triumful artificialului asupra firescului începe să intre în logica lucrurilor, cu atât mai mult cu cât valoarea gândurilor intime scutește individul de confruntări violente, întreținându-i inerția spiritului.

Este dureros să constăți cum tinerii înzestrați cu suptele intelectuale, cu darul disocierii și al intuiției, cu mintea deschisă larg spre cunoaștere, refuză uneori să-și releve gândurile lăuntrice, să comunice întrebările care le asaltează fără răspuns conștiința și se angajează într-un joc dublu, unde exteriorizarea nu reflectă planul interior al conștiinței. În cazul acesta calitățile intelectuale sint o invitație la infatuare, hrănesc egoismul și instalează un unghi vizual care creează imagini false, cu erori greu de înlăturat. Insușirile sufletești tind să se irosească înainte de a-și încerca aripile spre înălțimile făurite de visele cutezătoare ale tinereții, iar viața lor e amenințată de eșuarea într-o existență meschină și fără orizont. Ori de câte ori asistăm la conturarea unui astfel de destin, dacă simțul nostru de răspundere rămâne intact, nu putem să nu recunoaștem vina de a nu fi intervenit cu toată energia solicitată de consecințele grave, uneori imprevizibile, chiar dacă aparențele se încadrau perfect în normele disciplinei școlare.

Înarmați cu un cod plăsmuit în abstract, ne declarăm satisfăcuți când rezultatele la învățătură înregistrează un procentaj valoros, iar ținuta disciplinară e găsită acceptabilă chiar și de exigențele cele mai pronunțate. Dar nu ne gândim că dincolo de corectitudinea ținutei ne întâmpină acceptarea convenționalului, ipocrizia și nu rareori atitudinea ironică care creează un climat favorabil cinismului.

Aceasta se întâmplă mai cu seamă când, călăuziți de argumentul autorității neclintite, paralizăm orice independență și prin aceasta înăbușim posibilitatea dialogului cu clasa, așezînd între catedră și bănci obstacole cu neputință de înlăturat. În atmosfera măgulitoare a tăcerii respectuoase, profesorul nu emite opinii sau sfaturi, ci edicte și ascultîndu-și vocea, are convingerea falsă că vorbele sale corecte, dar reci, vor face priză în sufletele tinerilor cu privirile ațintite asupra lui, urmărindu-i parcă cu religiozitate gesturile sau modulațiile tonului, dar, în fond, cu rezerve ridicare de distanță pe care o creează atitudinea educatorului. Numai renunțînd la rigiditatea unei autorități formale, a cărei acțiune nu poate

viza compartimentele adînci ale conștiinței, rămînînd doar la zonele exterioare, și înlocuind imperativul cu rostirea emoționantă a cuvîntului cald, răscolitor, generator de sentimente sincere și vii, de meditații sau revelații morale, care străbat ființa tînărului, lăsînd pînă în culele cele mai tainice ale sufletului urme neșterse, vom educa elevii noștri în spiritul unei existențe bogate de viață lăuntrică.

În aceste discuții rămînem citeodată surprinși de adîncimea cu care își trăiesc elevii năzuințele propuse în viață, de clocotul frământărilor lor interioare, de sinceritatea și emoția pe care o stîrnește interesul pentru ei.

AUTORITATEA PĂRINȚILOR ATTITUDINEA DISTANTĂ FAȚĂ DE COPIL

Educația este un proces continuu, în care trebuie intervenit foarte des, pe baza cunoașterii adînci a copilului, în toate manifestările lui. Obiceiul de a-l ține la distanță pe cel de a cărui creștere răspundem, în virtutea concepției că astfel acesta ne va asculta și ne va respecta mai bine, duce la imposibilitatea cunoașterii lui, ceea ce ar avea un efect de-a dreptul dăunător pentru opera educativă.

Am întîlnit, chiar și în rîndul cadrelor didactice, părerea că între catedră și bancă trebuie păstrată o distanță, întrucît numai așa elevii pot fi deprinși să-și stimeze profesorii, numai așa pedagogii, la rîndul lor, își pot asigura autoritatea. E adevărat că trebuie păstrată o oarecare distanță între profesor și elev, ca de altfel în general între educator și copil. (Nu ne putem „apropia“ atît de mult de cel pe care îl educăm încît, de exemplu, să ne asociem cu el în tot felul de ștîngării, să-i tolerăm obrăznicii, ori să discutăm probleme nepotrivite vîrstei lui, sau chestiuni intime din viața noastră etc.). Dar o distanță se cere totuși, și anume distanța convenită între adult și copil, între educator și educat. În cazul profesorilor ea nu exclude, ba, dimpotrivă, presupune cunoașterea problemelor care-i preocupă pe elevi, discuțiile individuale cu ei, contactul cu familia lor, în special cînd e vorba de diriginți; or, toate acestea înseamnă, în fond, o abateră binevenită de la ceea ce înțeleg unii prin „a ține distanță“ în relațiile cu elevii. E vorba deci de niste rapoarte normale, bazate pe stimă reciprocă și afecțiune față de copil. Ele însă nu sînt mereu asemănătoare și pot să difere în funcție de împrejurări: de la clasă la clasă, de la școlarul la școlară etc.

În nici un caz stîma față de educator nu scade atunci cînd copilul îl vede preocupat de problemele lui. Autoritatea nu se creează și nu se păstrează menținînd o distanță rigidă între catedră și bancă, chiar dacă în unele cazuri și la prima vedere ar părea că ea ne-a adus respectul celor pe care îi educăm. O astfel de „autoritate“ — seacă, fără conținut, bazată pe o disciplină cazonă — se destramă imediat ce raportul dintre profesor și elev, stabilit prin articole de regulament, nu mai acționează de pildă, îndată ce tînărul a încetat să mai fie elev.

În familie lucrurile capătă nuanțe mai subtile. Aici nu mai există regulamente obligatorii și sancțiuni precise pentru încălcarea prevederilor lor. Familia constituie o comunitate în care regulile de conduită se stabilesc și se transmit oral din generație în generație, iar raportul dintre părinți și copii nu este limitat în timp. Nu ne referim, bineînțeles, la familia dezorganizată în care copiii rămîn la unul din părinți, fiind astfel complet separați de celălalt. Atitudinea distantă față de membrii familiei și mai ales față de copii poate să dăuneze — cred eu — mult mai mult. Există persoane care consideră că tatăl trebuie să troneze din turnul său de fildeș, căci orice apropiere față

Ei vor avea astfel curajul să-și rostească neted gîndurile, să ocolească situațiile ochivoce, să-și recunoască fără șovăială greșelile, chiar dacă acestea le vor crea o atmosferă temporar nefavorabilă.

Dar renunțarea la rigiditate, abordarea în spiritul înțelegerii a preocupărilor de strîngentă actualitate și însemnătate pentru formarea unor destine spirituale, căldura interioară prin care obținem adeziunea tinerilor, își pierd substanța cînd se realizează cu prețul diminuării autorității.

Fără îndoială că dialogul direct nu este posibil dacă în prealabil n-am cîștigat încrederea tinerilor prin stimularea părerilor personale, printr-o atitudine de nepărtinire, degajată de orice prejudecată, exigentă, dar peste care suflă adierea mîngîietoare a unei largi simpatii umane.

Prof., Anton CHEVORCHIAN
Liceul „Mihai Viteazul,“ București

de copii și ceilalți membri ai familiei i-ar știrbi autoritatea de șef al grupului. Un asemenea părinte socotește că și-a făcut deplin datoria dacă pune la dispoziția familiei întregul salariu, banii necesari pentru hrană și îmbrăcăminte. De problemele „mărunte“ ale copiilor — consideră el — nu se cade să se ocupe dînsul, ci soția. El își păstrează energia doar pentru a-i trage la răspundere cînd roadele muncii școlare nu-i sint pe plac, că doar „le-a pus la dispoziție tot ce le-a trebuit“. Și nu o dată, el le află pe toate doar prin intermediul soției și numai la sfîrșitul cursurilor. Așa se explică de ce un număr prea mare de mame, față de cel al taților, deși ocupate și ele în producție, țin singure legătura cu școala; ba, am cunoscut și cazuri, — destule la număr — cînd mamele veneau sperate la școală să intervină pentru promovarea copiilor lor sau pentru a li se da note mai mari. Altfel, la sfîrșit de an, cînd soțul se interesează de obicei de rezultate, declarau ele, „va fi mare scandal în casă“.

De altfel, în general unii tratează cu fiii lor numai prin intermediul soției și numai pentru a le transmite dispoziții. Dar copilul are nevoie de cineva apropiat, căruia să-i poată spune micile lui necazuri, să-i ceară ajutorul, sfatul, căruia să-i poată destăinui planurile sale, temerile și gîndurile sale. Dar cum, cînd tatăl sau (mai rar) mama sint atît de departe de el? Așa se face că unii caută în afara familiei pe cineva care să țină locul părinților. Dar nu întotdeauna acel cineva are o influență favorabilă asupra lor.

Cunosc un astfel de caz. Mama a devenit intermediar în relațiile tatălui cu fiicele lui. Cum se reflectă aceasta în comportarea fetelor? Pe zi ce trece atitudinea și munca lor sint tot mai criticabile. Elevele au rezultate mereu mai slabe la învățătură, în comportarea lor apar tot mai multe elemente negative. Fata cea mare, de pildă, nu mai dă socoteală nimănui despre modul cum își petrece timpul, are tot felul de prietenii dubioase. Și una și alta au început să fie obrăznice cu mama lor, care nu le mai poate stăpîni. Amîndouă o amenință cu plecarea de acasă. Despre autoritatea tatălui care, dorind să-și țină fetele la distanță — s-a izolat de familie, ce să mai vorbim? Pentru că nici pe el nu-l ascultă mai bine și nu-l respectă mai mult.

Oricare părinte trebuie să găsească timp pentru contactul direct cu copiii săi. Să discute — și nu numai fugitiv, despre problemele lor și despre prietenii lor, să vizioneze împreună și să comenteze conținutul unor spectacole, să participe alături de ei la excursii și la felurite activități sportive. Numai prin raporturi apropiate și printr-o cunoaștere nemijlocită, adulții pot să-i ajute pe copii în așa fel încît obstacolele care apr inerent în viața lor să fie trecute ușor și să nu lase urme care, ulterior, nu vor mai putea fi șterse.

I. Gh. GĂRMU

Elevul mic, acasă

Primul an de școală aduce o serie de schimbări în viața copilului: muncă la clasă, program de studiu acasă, odihnă activă și pasivă în doze care să-i asigure dezvoltarea prevăzută pentru etapa respectivă. Aceste schimbări presupun din partea lui un anumit efort de adaptare. De aceea, momentul intrării în școală este resimțit pe multiple planuri.

Educatorii — părinții și învățătorii — trebuie să-l ajute pe micul elev să treacă cu cât mai puțină frământare și căznă acest dificil moment. Aplicarea noului regim de muncă și odihnă, de viață, în general, trebuie să se facă cu multă suplețe, într-o manieră care să-l solicite pe elev în mod gradat. De exemplu, în pe-

rioadă preșcolară, jocul ocupa cea mai mare parte din timpul copilului. Evident în noua situație, datorită obligațiilor școlare se reduce numărul orelor de joc. Dar oricite greutăți ar avea elevul mic în însușirea materiei, nu este permis să-i surpimăm — așa cum procedează unii părinți, desigur bine intenționați, dar rău orientați — programul de joc, sau să i-l reducem în mod exagerat, pentru a-i pune ore în plus de studiu. Copilul va obosi în scurt timp, căci el nu se va putea adapta schimbărilor atât de bruște și de substanțiale la care îl supunem. Rezultatul va fi: un nivel de pregătire scăzut, demobilizare și dezgust față de carte.

În ceea ce privește dozarea orelor de muncă și de odihnă în programul zilnic al elevului (mic sau mare) se fac felurite recomandări, care nu diferă mult unele de altele. Astfel se prevede pentru elevul mic, după venirea de la școală și luarea prinzului — odihnă prin somn (circa 1—1 1/2 ore), studiu (1—1 1/2 ore, cu pauze de 10—15 minute), joc, plimbări sau alte ocupații (2 ore), masa de seară (cu cea. 1—1 1/2 înainte de culcare), plimbare în aer liber (1/2 oră), culcarea (la orele 21) și somn de noapte (10—11 ore)*. Aceste indicații trebuie luate însă numai orientativ, deoarece programul zilnic al fiecărui elev — și aceasta socotesc că de obicei nu s-a subliniat îndeajuns — trebuie stabilit în funcție de particularitățile sale de vîrstă și individualitate. Bunăoară, un copil care, prin firea lui, acționează mai încet (fără a fi leneș, distrat ori superficial) are nevoie de mai multe ore de studiu decît unul mai vioi și mai expeditiv. După cum un elev care a fost bolnav și este debilitat are nevoie de mai mult timp pentru odihnă pasivă decît un altul care este foarte sănătos.

Regimul de muncă și odihnă de acasă al elevului mic trebuie să se caracterizeze printr-o stabilitate relativă, în sensul că va fi aplicat pe cite o perioadă mai lungă (de aceea va fi foarte bine gîndit de la început), ceea ce va înlesni formarea unor deprinderi și obișnuințe strict necesare în viață: un anumit ritm în activitate, spirit de ordine, voință, putere de a rezista tentațiilor jocului și distracțiilor în orele destinate studiului ș.a.m.d. Aceasta însă nu înseamnă că programul zilnic al elevului mic nu

poate fi modificat atunci cînd se dovedește necesar — de exemplu, cînd observăm că nu corespunde particularității or individuale sau de vîrstă ale școlarului, sau cînd devine inadecvat datorită schimbărilor intervenite în viața lui, ca îmbolnăviri, debilitare, suportarea unor traume, șocuri etc. — care îi pot slăbi capacitatea de muncă, îi pot diminua — fie și numai pentru o perioadă — puterea de concentrare, atenția etc., solicitînd prin aceasta un consum mai mare de timp pentru studiul individual. Este de prisos să mai insistăm asupra faptului că anumite modificări în regimul de muncă și odihnă vor fi cerute — de însăși dezvoltarea normală a elevului mic, care aduce, etapă cu etapă, înnoiri calitative, noi sporuri în ce privește capacitatea de muncă, valoarea și eficiența proceselor psihice.

O dată stabilit programul zilnic de muncă și odihnă (bine înțeles cu sprijinul învățătorului), părinții vor avea grijă ca el să fie respectat întocmai. Spunem aceasta, deoarece copiii sînt tentați să se abată de la programul lor. Astfel, unii se grăbesc să înceapă pregătirea lecțiilor imediat după masa de prînz — ca să o poată zbughi cît mai repede la joacă, sau fiindcă sînt foarte conștiincioși, alții — mai comizi — amîna începerea studiului pînă la ore tîrzii. Și într-un caz și în altul elevii vor lucra în condiții de oboseală.

Există și copii care obișnuiesc să întrerupă mereu pregătirea lecțiilor, trecînd de la învățatură la joacă, astfel încît își fărîmițează timpul, își dispersează atenția și nu mai au continuitate în ceea ce fac, scăzînd eficiența atât a muncii lor cît și a jocului. Cum acest mod de lucru lasă impresia unei activități de durată, părinții se alarmează. Cu puțină atenție însă ei pot să observe că majoritatea timpului „consumat pentru pregătirea lecțiilor” a fost în realitate pierdut, datorită sistemului defectuos de lucru.

Prof. V. BRAȘOVEANU, București

* Vezi articolele: „Durata și condițiile somnului la copii” (Nr. 5/1966), „Regimul de muncă și odihnă al școlarului” (Nr. 4/1966), „E necesar un regim de viață” (Nr. 11/1968) din revista „Colocviul”.

SALT ÎN GOL

— Vino, tanti, repede! Dănuș a sărit de pe magazia lui Virgil și și-a rupt piciorul!

Vestea o lovește pe mama lui Dănuș, ca o măciucă, în moalele capului. Scăpînd un strigăt de durere, se repede spre curtea vecinului. Îl găsește pe băiat culcat la pămînt, înconjurat de cîțiva copii. Se află acolo și bunica lui Virgil.

— Dănuș! Ce-i cu tine, puțule?!
— Lasă, mamă... N-am nimic... Mi-am scrintit pușin piciorul... Uite, dacă vreau, pot să-l întind... Încearcă să miște piciorul, dar un strigăt de durere îi scapă de pe buze.

Mama, bunica lui Virgil și încă doi băieți îl duc pe Dănuș spre casă. Bunica îngîndă, dezorientată:

— De la el nu m-aș fi așteptat să facă așa o năzbtie! Îl știam liniștit ca o fetiță! Privirea lui Dănuș o fulgeră pe bătrînd.

„Fetița mămichi”, așa îi spunea mama pînă cu doi, trei ani în urmă. Și îl păzea ca pe ochii din cap! Dădea pușină zăpadă?! Dănuș privea din casă, cu nasul lipit de geam, hîrjoana copiilor care înfruntau, cu voioșie, iarna. Era vreme frumoasă, și copiii băteau mingea?! Dănuș îi privea „de pe tușă”, fiindcă așa îi cerea mama. La grădiniță nu mersese. Mama socotise că „băiețelul e mult mai în siguranță acasă. Și iată că Dănuș împlinise vîrsta cînd trebuia să păzească peste pragul școlii. Cîte sfaturi nu-i dăduse atunci mama!

„Vezi că o să ai de-a face cu tot soiul de copii!” În recreație, dacă trebuie să ieși afară, nu te apuca să fugi, sau să te înghionțești cu copiii, că cine știe ce-o să pășești... Vezi să nu...”

Dănuș, model de copil ascultător, nu ieșea din vorba mamei. N-ar fi putut spune cine îl poreclise pentru prima oară „cocolitul mamei”. La început, porecla nu-l supăruse, pe urmă însă...

— „Ce știi tu! „Ce poți tu!” Acestea erau vorbele pe care mama le folosea adesea, chiar cînd băiatul ajunsese în clasa a treia...

Dănuș își aminti de o discuție dintre părinții săi, pe care o auzise întîmplător cu pușin timp în urmă.

— Roagă-l, dragă, pe băiat să-mi cumpere o „Informație”.

— Să se ducă pînă la tutungerie?! Singur? exclamase mama, uimită. Să-l calce vreo mașină?! Să-l lovească vreo haimană! Să... Și mama își șirase nenumăratele primejdii care l-ar fi putut amenința pe băiat.

Tatăl, care era mai tot timpul plecat pe șantiere, reproșă soției că-l crește pe băiat ca pe un „papă lapte”, un „cocolit”. Cu o holărire pe care nu și-o recunoștea, Dănuș se repezise în dormitorul părinților, unde avea loc discuția:

— Dă-mi banii, tăticule! Mă duc să cumpăr ziarul!

Impotrivirea mamei fusese însă aprigă și, în cele din urmă, tatăl plecase să-și cumpere singur ziarul.

— Cine te-a învățat, puțul mamei, să te arunci de pe magazin?!
— Nimeni!

— Cînd o afla taică-tău...!

„Cînd o veni tata... lui îi spun de ce-am sărit!” hotărî Dănuș.

... În după-amiaza aceea se adunaseră mai mulți copii în curtea lui Virgil. Gazda se cocofase pe magazia înaltă de vreo cinci metri. De acolo, cu ajutorul unei umbrele vechi, „lansase” un pîsoi, care ajunsese pe pămînt nevătămat. Unul dintre copii sugerase ideea că n-ar fi exclus ca umbrela — parașută să poată susține chiar un băiat. Nu se găsisse însă nici unul mai curajos care să repete zborul pisicii. Refuzarea celorlalți, născută din teamă, stîrnuise în mintea lui Dănuș gîndul: „Dacă am să sar... n-o să-mi mai zică «fricosul» sau «cocolitul». Toți copiii or să afle și...” Umbrela, însă, vechea umbrelă nu rezistase și...

„Îi spun eu lui tăticu de ce am sărit!” își mai zise băiatul o dată. Închizînd ochii, revăzu în gînd privirile pline de admirație și chiar de pușină invidie ale băieților adunați lîngă magazin și i cu toate că piciorul îl dureau îngrozitor, pe buze îi apărură un zîmbet.

— Puțul mamei! Ce derbedeu te-a învățat să faci așa o nebunie? Ce derbedeu...

Mihnea MOISESCU

Creșterea și dezvoltarea copilului sunt condiționate de ansamblul mecanismelor dobândite prin aparatul genetic și de factorii de mediu, în special de cei familiali și sociali. Prin măsurarea repetată a greutății copilului se poate aprecia obiectiv dacă el are toate condițiile necesare unei bune dezvoltări somatice. Pentru aprecierea evoluției lui psihice, însă, sînt de luat în considerare apariția surîsului, ținerea la timp a capului, apariția mișcărilor de prehenziune (apucare) etc. care arată, fără îndoială, integritatea sistemului nervos, condiția esențială pentru o dezvoltare psihică normală. La această vîrstă însă felul cum copilul își însușește și utilizează limbajul exprimă în mare măsură calitatea preocupărilor psiho-pedagogice ale părinților. Socotim de aceea util a face cunoscut celor interesați procesul apariției limbajului, al dezvoltării lui și sarcinile pe care le au părinții în acest domeniu, știut fiind că limbajul este, într-un fel, un instrument de măsurare a evoluției intelectuale a copilului.

În însușirea limbajului, Pichon descrie mai multe perioade succesive. Cea dintîi dintre ele — *perioada scîncetului* (care apare imediat după naștere) corespunde stadiului activității impulsive descris de Wallon. În această perioadă copilul emite sunete neclare, larigene, asociate cu plînsul și sughitul, uneori chiar cu tusea și strănutul, care nu au o semnificație lingvistică. Prin aceste sunete și prin plîns mica ființă își manifestă însă o necesitate biologică sau o suferință. Scîncetul nou-născutului este același (cu excepția celui caracteristic unei maladii denumită „boala strigătului de pisică”

ÎNSUȘIREA LIMBAJULUI DE CĂTRE COPIL (fazele premergătoare)

în care el seamănă cu un adevărat mirolăit, sau a scîncetului deosebit de jalnic și strident al copilului traumatizat intrapartum, adică în timpul nașterii), fie că exprimă o trebuință alimentară sau de îngrijire, fie prezența unor colici abdominale sau altă durere. Pentru a-l liniști pe copil și a elimina cauzele care pot duce la instalarea, adeseori pentru toată viața, a nervozității, este necesar să înlăturăm ceea ce declanșează de obicei scîncetul: foamea, setea, înfășatul incomod, senzația neplăcută de ud sau murdar etc.

Adaptarea copilului la viața extraterină trebuie să fie cît mai lină și naturală pentru ca sistemul lui nervos să nu sufere. Din această cauză este necesar să se asigure copilului confortul biologic pe care îl socotește scîncind, printr-o îngrijire corectă dar nu rigidă, chiar și cu puțin legănăt, dacă acesta îl calmează. Nu este cazul să se obțină alimentația la ore fixe, trezindu-l din somn sau lăsindu-l prea mult să plîngă. Sugarul normal își reglementează singur ritmul convenabil al meselor (atît

pentru cerințele sale fiziologice, cît și pentru mama care alăptează). Nu se recomandă să împiedicăm pe copil să-și manifeste trebuințele biologice firești — prin administrarea unor calmante, fără o necesitate impusă de o stare patologică.

Perioadei scîncetului îi urmează *cea a lalașului*, către sfîrșitul lunii a doua de viață. Aceasta are o fază inițială, a *gînguriturii* propriu-zis și o fază de *preverbiaj*, deci antecedentă vorbirii propriu-zise. El este doar un joc care-i face plăcere copilului și prin care el își exercită gîtul și urechea. Din această cauză gînguritul nu poartă amprenta fonologică a limbii materne. Chiar și în faza de preverbiaj, repetarea unor silabe ca „ga-ga-ga”, sau „pa-pa-pa”... nu are legătură cu înțelegerea și imitarea limbajului unei alte persoane. Caracterul expresiv al acestor sunete articulate constă în ritm și melodie și sînt realizate de copil în perioadele lui de bună dispoziție, sau la sfîrșitul unei perioade de plîns, deci, după o stare afectivă. Fără a se putea trage concluzii

absolute, se poate totuși afirma că apariția lalașului la copil este un indiciu că el nu va fi un mare întîrziat psihic. Prezența însă a unui gîngurit bogat nu înseamnă o supradotare intelectuală. Repetarea silabelor în a II-a fază a lalașului fiind mai mult un cîntec, ar fi interesant de urmărit dacă copiii cu lalaș bogat nu vor avea la vîrsta adultă mai multă pasiune pentru muzică.

Gînguritul propriu-zis are loc în stadiul emotiv al dezvoltării intelectuale a copilului, stadiu în care emoția apare ca o primă fază de conștiință, dar și ca o formă specifică de comunicare și sociabilitate. Ca urmare, în această perioadă copilul nu trebuie lipsit de incitații afective (vorbire drăgăstoasă, mingiere), în stările lui de veghe sau cînd i se acordă îngrijirile somatice.

Faza de preverbiaj coincide cu stadiul senzitivo-motor al dezvoltării intelectuale a copilului mic, adică stadiul în care se realizează acorduri între excitație și mișcare; la sfîrșitul acestuia are loc pregătirea pentru însușirea limbajului propriu-zis. Calitatea îngrijirilor și preocupărilor materne din această etapă influențează profund dezvoltarea psihică a copilului; sînt indicate acum jocurile care incită la mișcări de prehenziune și înlesnesc pregătirea în vederea însușirii vorbirii. Dar despre acest proces, cu deosebite implicații psiho-pedagogice, vom vorbi într-un alt articol.

Dr. Viorica VASILIU
medic primar, pediatru, București

Dialogul părinților

cu
copiii

și
cu
școala

Am întreprins în acest an școlar un sondaj în rîndul a peste o mie de părinți ai elevilor de la Liceul „N. Bălcescu” din Medgidia, spre a vedea preocuparea lor pentru unele din problemele educației. La întrebarea: *Cum obișnuiești să stați de vorbă cu copiii?*, am aflat că modalitatea cea mai frecventă este aceea a discuțiilor individuale. Numărul celor care stau de vorbă îndeaproape cu fiul lor este relativ mare. Din aceștia, 54,5% — în special părinți ai elevilor din clasele V-VIII — obișnuiesc mai ales să pună întrebări. Deci, inițiativa în acest dialog o au ei, adulții. Alții, 45,5% — se mulțumesc doar să răspundă la întrebările ce li se pun. Sînt mai ales părinți ai elevilor din clasele IX-XII. Ei au de susținut un dialog mai dificil, trebuind să soluționeze și problemele — adeseori subtile — care îi preocupă pe adolescenți.

În ce măsură în dialogul cu copiii sînt abordate temele mai delicate, cum ar fi cele *privind educația sexuală*? Din totalul părinților chestionați, 51,4% au răspuns că au discutat în mai multe rînduri asemenea probleme. Dar 48,6% au răspuns negativ, ceea ce arată tendința de a lăsa totul în seama școlii sau la voia întîmplării.

Desigur, la clasele I-IV, abordarea acestor teme nu e încă necesară; în schimb, este nejustificată amînarea discutării ei bîncîntele în felul în care permite vîrsta cu elevii din clasele V-VIII. 47,5% din părinții care au abordat problemele educației sexuale au declarat că au făcut acest lucru încă de cînd copiii lor aveau 13 ani, deci în perioada școlii generale, iar 39,6% cînd aceștia trecuseră de 14 ani. Din această ultimă categorie peste 2/3 au lăsat ca fiii lor să ajungă în clasele IX-XII și de-abia atunci au socotit oportun să intervină.

Conștient sau inconștient copiii săvîrșesc unele abateri de la normele de conduită, care necesită luarea unor măsuri educative. La întrebarea din sondajul nostru: *Ce măsuri de sancționare luați?*, răspunsurile au fost destul de variate: 54,7% din părinți folosesc mustrarea, 16,8% interzic copiilor să iasă din casă, 11,5% le pretind ore suplimentare

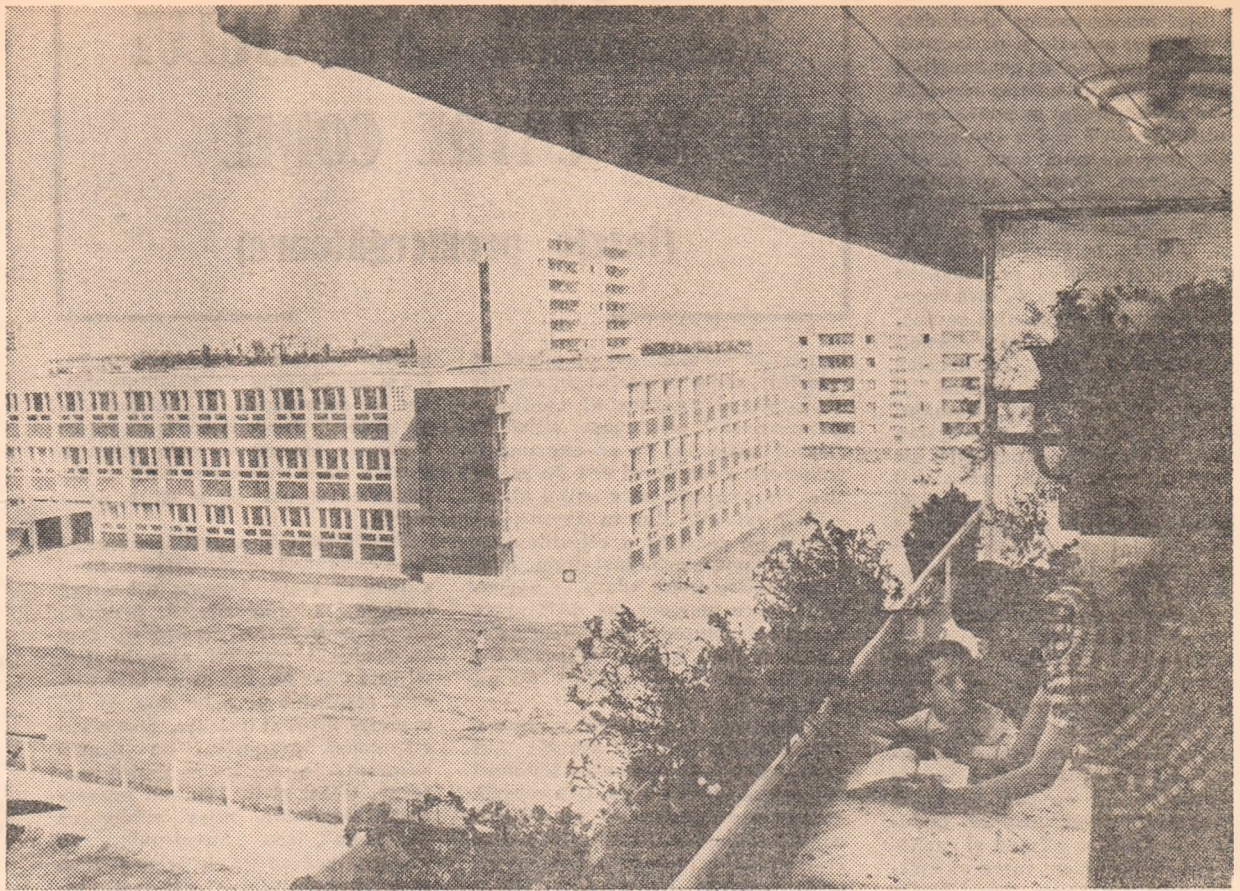
de studiu, în cazul obținerii unor rezultate mai slabe la învățătură; 10,6% folosesc amenințarea cu alte interdicții; 6,1% le interzic pe timp limitat vizionarea filmelor sau programelor de televiziune, 0,8% folosesc sancțiuni de felul: tunsul părului, bătaia etc. Așadar, majoritatea părinților folosesc mai ales mustrarea; ea se aplică îndeosebi elevilor din clasele IX-XII; interzicerea de a ieși din casă e preferată mai mult de părinții copiilor din clasele I-IV; tot printre aceștia sînt și cei care pretind ore suplimentare de studiu; interzicerea de a merge la filme sau de a urmări programele de televiziune e aplicată în mai mare măsură elevilor din clasele V-VIII și celor din clasele IX-XII.

În ceea ce privește *dialogul părinților cu școala*, am aflat că 75,2% răspund cu regularitate la chemările ei, 24,8% însă o ocolesc. Cu toată subiectivitatea manifestată de părinți în formularea răspunsurilor, constatăm următorul fapt semnificativ: dacă la ședințele cu părinții aceștia participă în proporție de 84%, la lectoratul organizat pentru ei, proporția este de numai 16%. Procentul este mai ridicat în cazul școlărilor din clasele I-IV și scade progresiv la cei din clasele V-VIII și respectiv din ultimele clase de liceu.

Tot în această ordine de idei, ni s-a părut semnificativ să aflăm cauzele neparticipării părinților la activitatea pedagogică organizată de școală, 16,5% invocă lipsa de timp, 26,7% arată că nu au fost anunțați de copii, mai ales de elevii claselor IX-XII și doar 8,8% recunosc sincer că nu participă din neglijență.

Sondajul nostru a scos în evidență faptul că destui părinți nu acordă suficient timp pentru discuțiile cu copiii lor, că evită problemele care sînt mai dificile de abordat și neglijează colaborarea cu școala. Este necesar să se creeze o opinie de masă în rîndul părinților pentru a-i determina pe toți să se achite conștiincios și cu spirit de răspundere de sarcina importantă pe care și-au asumat-o.

Prof. Mihai HOPLEU
Liceul „N. Bălcescu”, Medgidia

Școala generală nr. 198
Cartierul Militari
București

TULBURĂRILE DE SOMN ALE COPILULUI

Somnul are o funcție biologică vitală, necesară restabilirii energiei nervoase consumată în perioadele de veghe, el fiind reglat atât de factori biologici, naturali, cât și de factori de ordin psihosocial. Nevoia de somn variază de la un om la altul, în funcție de vîrstă, rezistența la oboseală, vigoarea fizică, deprinderi, munca pe care o desfășoară etc. Comportamentul intelectual și mai ales cel emoțional influențează calitatea și desfășurarea somnului, momentul adormirii și, uneori, cel al trezirii.

Somnul nu reprezintă o suprimare absolută a activității psihice de peste zi. Aceasta prezintă de obicei remanențe (urme, rămășițe) — deși deformate de procesul oniric — și în conținutul psihic al somnului. Desigur, fiecare individ își are maniera sa de a prelucra în somn informațiile recoltate în timpul zilei. Dar atunci cînd activitatea psihică e impregnantă de evenimente cu caracter emoțional sau implică eforturi intelectuale ori fizice deosebite și prelungite peste anumite limite fiziologice pentru organismul copilului, repercusiunile negative asupra somnului sînt greu de evitat. Emoțiile, de exemplu, prin caracterul lor hipervigil, impunînd o remanență psihică prelungită, împiedică instalarea unui somn profund, acesta menținîndu-se în fazele sale superficiale, dincolo de momentul adormirii. Astfel pot fi evocate foarte pregnant și obsesiv reprezentări legate de activitățile de peste zi, uneori imagini confuze, enervante care pot lua structura unor vise aberante, însoțite de obicei de trăiri emoționale penibile. Evenimentele care traumatizează psihicul copilului se restructurează în activitatea onirică din timpul somnului, sub formă de coșmaruri. Chiar atunci cînd nu au o semnificație deosebită pentru el, aceste evenimente își vor lăsa amprenta asupra desfășurării normale a somnului, mai ales dacă s-au petrecut în preajma momentului adormirii. De exemplu, o emoție oarecare pe care copilul o trăiește — să zicem provocată de lectura unei cărți sau vizionarea unor filme de aventuri ori polițiste — va crea o tensiune urmată de neliniște în faza de presomn, a cărei motivație uneori poate scăpa părinților. Sub această influență, momentul adormirii se va prelungi, copilul va fi mai agitat, se va plînge că-i apar imagini fără rost în fața ochilor etc. Iar dacă în sfîrșit adoarme, somnul va fi superficial, cu mișcări agitate, uneori cu vise terifiante, care nu întotdeauna exprimă și tema emoțională care l-a traumatizat. Alături, în raport cu vîrsta și cu nivelul dezvoltării intelectuale, problemele conflictuale acute sau cu caracter trenant ale familiei sînt trăite anxios de către copil înainte de adormire; el le poate hiperboliza semnificația, poate exagera posibilitatea evoluției lor dramatice. De exemplu, o femeie se plînge că de cîteva săptămîni fiica ei, în vîrstă de zece ani, manifestă neliniște înainte de culcare, se vaită că nu poate adormi, că-i vin gînduri triste și-i solicită cu insistență prezența. Peste noapte fetița are un somn superficial, se zvrcolește în pat mai tot timpul, plînge, uneori se trezește căutînd să vadă dacă mama este lîngă ea, lucruri de care nu-și mai amintește dimineața. Totodată spune că visează urît, dar nu întotdeauna își amintește ce anume. Dimineața se trezește cu greu, se simte oboșită, e palidă. La acestea se mai adaugă slăbirea performanțelor școlare, deși face eforturi intelectuale mari. Concomitent pierde din greutate, manifestă inapetență etc.

O investigație mai amănunțită dezvăluie faptul că fetița a fost supusă unui șoc emoțional puternic, cu cîțva timp înainte ca tulburările

de somn să apară. Deși în familie existau e multă vreme neînțelegeri părinții au avut grijă să le mascheze în fața copilului. Într-una din zile însă, în atmosfera de acasă s-a produs o explozie. Fetița, care abia venise dintr-o tabără de odihnă și călătorise toată după amiaza cu autocarul, era oboșită și simțea nevoia să doarmă. S-a întîmplat atunci că părinții, părăsind consemnul, au avut în prezența ei un schimb violent de cuvinte, care i-a produs o emoție puternică. Totuși dată fiind oboseala acumulată, fetița a reușit să adoarmă. Nu mult după aceea, ea a fost trezită de zgomote înfundate. În semiobscuritatea camerei, a avut o priveliște groaznică: tatăl o lovide pe mamă, care era acum plină de sînge. Scena, deosebit de traumatizantă pentru copil, a avut urmări dintre cele mai nefaste asupra somnului din noaptea respectivă. După cîteva zile, lucrurile păreau că s-au liniștit, deoarece mama a avut grijă să scoată copilul din ambianța traumatizantă. Dar nu după mult timp și-au făcut apariția tulburările amintite mai sus, aparent fără motiv.

În situații similare, în urma unei spaimе — să zicem datorită unui cîine sau a unui eveniment dramatic — se pot instala în timpul somnului o serie de tulburări vegetative, precum palpitații, tulburări respiratorii, suprimarea controlului sfincterian ș.a. De asemenea, se întîmplă ca, din cauze asemănătoare celor amintite, tulburarea să se manifeste doar la trezire. În acest caz momentul deșteptării devine foarte dificil și întîrziat, copilul rămînînd multă vreme confuz și indispus. Alături, trezirea este incompletă, copilul neidentificînd imediat locul unde se află persoanele din jurul său nu-și amintește ce trebuie să facă etc. Poate persista chiar o senzație vagă de neliniște, de oboseală. Toate acestea se repercutează aproape necondiționat asupra activității psihice din ziua respectivă.

În condițiile unor tensiuni anxioase de așteptare, cum ar fi apropierea unui examen mai dificil, a unor decizii vitale pentru viața copilului ș. a. pot surveni insomnii. Deși mai rare la această vîrstă, ele apar ca o consecință a unui surmenaj îndeosebi intelectual, puțînd evolua către un tablou clinic de astenie nervoasă sau de altă stare psihogenă. Se poate întîmpla însă ca din aceleași cauze, organismul copilului să reacționeze printr-o nevoie crescută de somn, o hipersomnie, care să depășească prin durată și profunzime — în detrimentul sănătății și al activității lui — necesarul impus de vîrstă și de cerințele fiziologice.

În încheiere, așa vrea să atrag atenția că o dată ce s-a stabilit o anumită regularitate a ritmului somn-veghe la copil — nerespectarea acestui ritm ca și orice altă schimbare (reducerea duratei somnului, a nivelului profunzimii lui sau întreruperea lui), ori care ar fi cauzele lor, se răsfrîng simțitor asupra performanțelor activității de peste zi. Îndeosebi carența de somn acționează ca o adevărată suprasolicitare, care epuizează rezervele funcționale ale organismului. S-a constatat că reducerea normei de somn la copii cu cca. două ore antrenează modificări ale excitabilității sale neuro-psihice; atunci cînd această privațiune duce la agitație psihomotorie, la neliniște, plîns nemotivat, adormire anevoioasă și uneori insomnie, ca să nu mai vorbim de toate celelalte consecințe pe planul activității zilnice, al dezvoltării psiho-fizice normale.

Elena SOLOMON POPESCU
cercetător științific la Institutul de
psihologie

Terenul infracțiunii

Se întâmplă, rar ce-l drept, să apară în unele clase cazuri de furt. Sînt momente neplăcute și grave, ce zdruncină armonia colectivului clasei, a școlii întregi. Se cercetează cazul, se ajunge să se descopere făptașul, se iau măsuri.

Uneori însă nici opinia sănătoasă a clasei nu mai ajută. Și aceasta deoarece furtul a devenit o deprindere întărită prin exercițiu, o practică curentă. Să nu se înțeleagă de aici că sînt adeptul ideii că aptitudinile negative și, deci, și furtul se moștenesc, se transmit. Așa ceva nu se poate transmite de la părinți la urmași. Furtul este o chestiune de „educație”, ce se deprinde de mic și evoluează în contact cu anumite influențe nesănătoase ale mediului familial și extrafamilial, care l-au generat și îl hrănesc.

În decursul anilor, am avut prilejul să întîlnesc cîteva cazuri de furt școlar. Am căutat să pîtrund mai adînc în această problemă serioasă, cu dorința expresă de a-l ajuta pe cel în cauză. Ca atare, am început să investighez atmosfera în care își duceau viața în afară de școală acești elevi.

Am cercetat toate familiile în cauză. Una singură a scăpat observației mele (după abatere, părinții copilului s-au mutat în alt oraș). Nu cred însă să facă excepție. (Mutarea era de fapt o detașare disciplinară, pentru luarea de mită și alte mici „afaceri”.)

Cercetarea am făcut-o sub toate aspectele. Am avut în vedere situația materială și financiară a familiilor respective, armonia dintre părinți, numărul copiilor, locul de muncă al părinților, gradul de cultură, preocuparea de a influența și forma personalitatea copiilor, vecinii, rudele, prietenii, jocurile etc. În pofida unor deosebiri de amănunt, reacția familiilor (atitudinea lor) se poate grupa în trei categorii distincte.

Prima categorie o formează familiile nepăsătoare, dezinteresate, indifferente, în bună parte, dezorganizate. Lipsindu-le afecțiunea și controlul, copiii, „fac ce vor”, „se dezvoltă liber”, căzînd repede sub influența negativă a mediului extrafamilial, sperînd în felul acesta să găsească aici sprijinul de care au nevoie și pe care nu-l primesc din familie.

În cele mai frecvente dintre cazuri, asemenea copii contractează prietenii dubioase cu persoane mai în vîrstă ca ei, de regulă adolescenți certați cu școala și familia. Împreună cu aceștia, hoinăresc pe străzi, străbat în lung și-n lat piețele orașelor ca să „ciupească” un pepene, pătrund în magazine să-și facă „rost” de-o pereche de ciorapi etc. Fără să poată deosebi prea bine faptele rele de cele bune, copilul vede că l-a „mers” o dată, a doua oară și „încearcă” mereu. Cînd vine la școală, procedează la fel, convins fiind de „dibăcia” sa, dar mai ales atras de noul cîmp de desfășurare a „talentului” ce se deschide în fața lui, de ideea obținerii unui câștig fără muncă. „Sămînța” a fost aruncată și a încolțit.

A doua categorie o formează familiile „stringătoare”. Părinții niciodată nu vin de la muncă cu mîna goală: dacă lucrează într-o cooperativă agricolă de producție, aduc cu ei 2-3 știuleți de porumb, o poală de roșii, un ardei; dacă muncesc în fabrică sau atelier, aduc un fier pentru gard, un pumn de ciment, o tablă pentru casă. Exemplul părinților este cît se poate de „convîngător” pentru copii. La rîndul lor, aduc un stilou, un pix, pe care, bineînțeles, vor spune că le-au găsit. Părinții, nevăzînd nimic rău în asta, ba chiar socotînd că este o dovadă a calităților unui viitor bun „gospodar”, o trec cu vederea. Încurajat, copilul își va extinde aria preocupărilor, pînă cînd va fi prins și i se va arăta că procedeul e necinstit.

A treia categorie o formează familiile „descurcărețe”, a căror deviză este: „Lupul de unde aleargă de acolo mîncîncă,” sau „Din muncă cinstită nu te ajungi niciodată”.

Nu cred că este nevoie să spun că această formă de manifestare este cea mai periculoasă și dăunătoare. Se înțelege de la sine că asemenea familii fac cu bună știință o „educație” în vederea „deprinderii” îndeletnicirilor necinstite și o încep încă de la cea mai fragedă vîrstă. Nu se ține cont de mijloace. Două cazuri mai deosebite am întîlnit pînă acum. Și la amîndouă „principiile” erau aceleași. „Să nu fi prost!” (nu la carte!). „Dacă-ți dă un copil o palmă, tu să-i da-i două!” „Să nu mă faci de rușine!” (nu la școală!) „Totdeauna să spui nu!” (chiar dacă e adevărat!) „Să nu-ți fie frică” (de nimeni și de nimic!). „Cînd se ivește, nu pierde chilipirul!”. Se ajunge pînă acolo că astfel de „părinți” se lasă trași pe sfoară și fac mare haz dacă au fost „păcăliți” (pentru ei acesta este semnul unor „calități” deosebite de descurcăreț în viață).

Iată un exemplu: În familia A.C. este o adevărată sărbătoare cînd „puștiul” (elev în clasa a V-a) găsește, după multe căutări, banii bine „pitiți” de părinți. „Are răbdare și e perseverent!”, jubilează tatăl, fost gestionar în mai multe rînduri, acum ocupat cu „mici afaceri” pe cont propriu. Asemenea căutări se vor face și la școală (prin buzunarele pînțoanelor agățate în cuier), evident cu alte mijloace și producînd cu totul și cu totul alte consecințe.

Culmea e că astfel de părinți par indignați atunci cînd li se aduc la cunoștință faptele odraslelor lor.

Abia după ce furtul s-a repetat, de data aceasta la scară mai mare, („puștiul”, împreună cu o bandă, a spart o drogherie și l s-au întocmit acte pentru Institutul special de reeducere), ne dau dreptate. Dacă acum regretă sincer fapta copilului lor și condamabila lor indiferență ca părinți, este mult prea tîrziu. Măsurile trebuiau luate din timp, fără menajamente și rușine, atunci cînd școala a tras primul semnal de alarmă.

Prof. Ștefan S. NICOLAE
Tr. Măgurele

Orientarea școlară și profesională în tematica orelor de dirigiență

În școala de cultură generală, orientarea școlară și profesională se realizează în cadrul lecțiilor, în unele ore de dirigiență, în activitățile desfășurate în afara de clasă și școală etc. Desigur că în afara influenței organizate pe care școala o exercită în direcția pregătirii elevilor pentru integrarea lor socială, tineretul școlar este influențat de mijloacele de mass-media, de opinia publică, de familie.

În cadrul activităților întreprinse de școală în vederea unei juste îndrumări profesionale a elevilor, o pondere importantă o au acțiunile inițiate de dirigiență. Din experiența unor dirigienți, ca și din propriile noastre constatări, se desprind, pe lângă unele aspecte pozitive, și unele minusuri. Ele apar, deopotrivă, în conținutul muncii de orientare și în metodologia organizării și desfășurării ei, dar mai cu seamă în legătura cu specificul și structura orelor de dirigiență. Mai întâi, nu există încă un consens cu privire la numărul de ore afectate acestor probleme în ansamblul orelor de dirigiență la diferite clase, ceea ce dezvăluie o concepție neunitară asupra criteriilor pe baza cărora se stabilește tematica (particularitățile de vîrstă și individuale ale elevilor, etapa în care se află la un moment dat activitatea de orientare școlară și profesională); acest dezacord decurge din lipsa unor îndrumări psiho-pedagogice.

Ne propunem să dăm unele sugestii privitoare la numărul orelor de dirigiență afectate orientării școlare și profesionale și, mai ales, la tematica lor.

În ceea ce privește numărul orelor de dirigiență afectate orientării școlare și profesionale pe trimestru, sînt dirigienți care au opinat pentru o oră, în timp ce alții au opinat pentru șase ore. Păreră noastră este că i se pot rezerva trimestrial două ore de dirigiență. Avînd, însă, în vedere că problema orientării elevilor din clasele terminale ale școlii de cultură generală (clasele a VIII-a și a X-a din școala generală și anul IV al liceelor) se pune cu cea mai mare acuitate, numărul acestor ore la clasele menționate se poate ridica la trei. De altfel, aceasta e propunerea majorității dirigienților consultați.

În ceea ce privește criteriile după care se fixează tematica orelor de dirigiență, experimentele efectuate și discuțiile purtate cu dirigienții, ne îndreptătesc să afirmăm că ea se stabilește în funcție de: sarcina fundamentală care trebuie rezolvată într-o anumită etapă a desfășurării procesului de orientare școlară și profesională; mijloacele care stau la dispoziția dirigintelui; și factorii cu care colaborează. La aceste criterii se adaugă, bineînțeles, cerințele economice locale (și implicit perspectivele pe care le au elevii), opțiunile elevilor, particularitățile de vîrstă ale acestora, conținutul obiectelor de învățămînt, specificul secției alese etc.

Astfel, în funcție de sarcina fundamentală a informării profesionale sau a cunoașterii intereselor elevilor, se pot planifica asemenea ore în fiecare clasă a școlii de cultură generală (V—XII), ținîndu-se seama de curba intensificării informației pe măsură ce

elevii înaintează în asimilarea cunoștințelor de specialitate, în aprofundarea propriilor interese profesionale, cit și în cunoașterea specificului unor profesii. De exemplu, la clasele la care am efectuat experimente în unele ore de dirigiență s-au dat informații asupra principalelor ramuri ale economiei naționale, iar în alte ore s-au analizat opțiunile elevilor în legătură cu anumite profesii, cum ar fi: tehnician în construcții, arhitect, chimist, medic, inginer agronom, economist, optician etc.; în acest cadru s-au folosit filme, s-a colaborat cu diferiți specialiști, cu foști absolvenți ai școlii.

Solicitînd părerăa unui număr mai mare de dirigienți de la clasele V—XII cu privire la tematica orelor de dirigiență, majoritatea s-a pronunțat pentru ore de dirigiență cu caracter informațional, acordîndu-se mai puțină atenție celor de cunoaștere și autocunoaștere a elevilor. Iată rezultatele sondajului:

I. Cadrul informațional

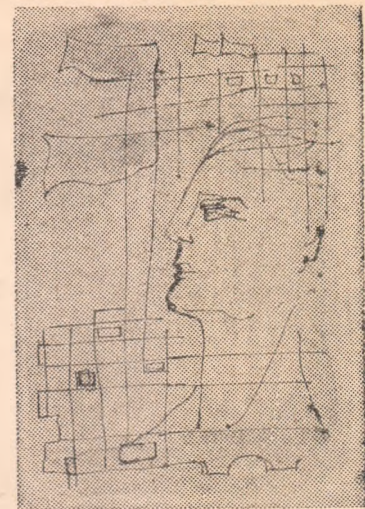
1. Prezentarea unor monografii profesionale	31%
2. Întîlniri cu specialiștii din diferite sectoare de activitate și absolvenți ai școlii	27%
3. Vizionarea unor filme	9%
4. Biografia unor personalități	8%

II. Cunoașterea și autocunoașterea elevilor

5. Discuții, teste, chestionare	25%

Această situație își găsește explicația în faptul că metodologia cunoașterii și caracterizării elevilor este dificilă și necesită o temeinică pregătire psiho-sociologică, pe care în prezent mulți dirigienți nu o posedă. O ameliorare a acestei situații se va realiza odată cu inițierea sistematică a dirigienților în problemele cunoașterii și autocunoașterii elevilor, cu generalizarea introducerii funcției de psiholog școlar și cu organizarea cabinetelor județene de orientare școlară și profesională, așa cum se preconizează în noua legislație a învățămîntului.

Stabilirea tematicii orelor de dirigiență de orientare școlară și profesională constituie o cerință indispensabilă pentru asigurarea eficienței lor. Fiînd vorba de o tratare sistematică și în perspectivă a problemelor de orientare școlară și profesională, se înțelege că dirigiențele trebuie să aibă o viziune de ansamblu a acestei activități și să-și formeze foarte clar temele orelor

de dirigiență pe întregul ciclu de clase (V—VIII și IX—XII).

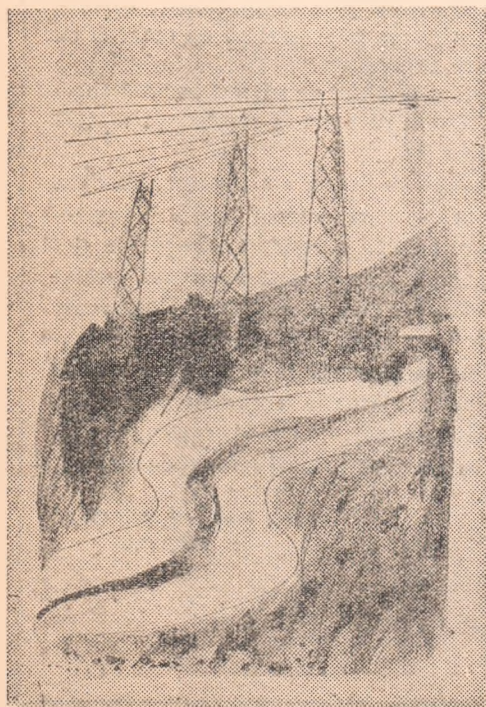
Astfel, în ceea ce privește cadrul informațional complex, se pot fixa teme cum ar fi: „Ce știu despre profesiunea părinților mei“, „Ce profesii am cunoscut vizitînd fabrica N.“, „Mări personalități ale științei și culturii“, „Drumul meu după absolvirea clasei a VIII-a, a X-a, a XII-a“, „Importanța obiectelor de învățămînt pentru alegerea profesiei“, „Ce știu despre principalele ramuri de producție din economia noastră“, „Etapile pregătirii profesionale“, „Posibilitățile încadrării în producție și a calificării în vederea exercitării unei profesii“ etc.

Dirigintele își poate propune apoi unele teme privitor la cunoașterea și autocunoașterea elevilor, ca de exemplu: „De ce cred că voi reuși în profesiunea aleasă“, „Legătura dintre interese și alegerea profesiei“, „Posibilitățile colegilor mei și cerințele profesiei alese“, „Ce înclinații, aptitudini și interese am“, „Pasiunea pentru exercitarea unei profesii“, „Alegerea justă și exercitarea cu succes a profesiei — o datorie patriotică“ etc.

Trebuie să menționăm că unele din temele enunțate își pot păstra formularea la diferite clase ale școlii de cultură generală, dar că în ceea ce privește conținutul lor, dirigintele va avea grijă să-l diferențieze în raport cu nivelul și interesele profesionale ale elevilor.

Considerăm că este de la sine înțeles că în fixarea temelor orelor de dirigiență de orientare școlară și profesională, ca și organizarea și desfășurarea acestei ore inițiativa dirigintelui nu este îngreunată de indicații rigide. În ultimă instanță, succesul acestor ore, ca și al celorlalte ore de dirigiență, este asigurat de concepția clară pe care trebuie să o aibă dirigintele asupra semnificației orientării școlare și profesionale și asupra rolului ei în educația complexă a tineretului, precum și de colaborare permanentă cu organizațiile de tineret din școală — pionieri și U.T.C. — și cu familia.

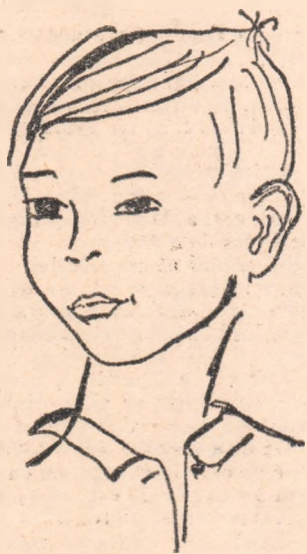
Profesorii: T. TEODORESCU, lector I.P.C.D. București
I. CRIȘAN, Dir. Școala gen. nr. 86 București
S. CONSTANTINESCU, Consilier în Ministerul Muncii

Ilustrație de Olga CIZEK

Clubul elevilor din București

Desen de D. HOLBAN

La începutul acestui an a luat ființă în București Clubul elevilor. Crearea acestei instituții a corespuns unei necesități sociale, reclamată de varietatea preocupărilor tineretului nostru școlar. Programele săptămânale și duminicale, cu repertorii specifice și adecvate, s-au bucurat de aprecierea unanimă a elevilor. În timpul vacanței de vară activitatea clubului a fost deosebit de animată, ceea ce probează că largirea sferei de cunoștințe și educația nu cunosc vacanță.

La intrare, fotomontaje și afișe executate cu gust și fantezie grafică anunță programul. Informare eficientă și rapidă, fiindcă se sprijină pe surpriză și captează. În incinta clubului însă, dezamăgirea! Sesizând această anomalie, ni s-a răspuns că, încă de la înființare, Clubul elevilor a dus lipsă de școlari. Acum situația este mai bună, majoritatea participanților la programele lui, mai ales dimineața, fiind elevi. Totuși, lipsa de profil, a unui club prin excelență profilat, persistă. Acest profil abia se conturează când el trebuia să fie de mult conturat. Am întrebat cum se explică aceasta.

Am aflat astfel că profesorii, directorii și dirigenții școlilor sprijină prea puțin activitatea clubului, cu toate că ei înșiși au pledat pentru înființarea lui.

Dar nu e aceasta singura cauză că la Clubul elevilor lincezește activitatea. I se adaugă altele, așa cum am putut constata cu prilejul ultimei mele vizite. O sală spațioasă, pe scenă doi laureați ai concursului televizat „Steaua fără nume”. Apoi un dialog interesant între tinerii soliști și spectatori. Va să zică, un program de muzică ușoară, și nu rău. Numai că acest program putea fi prezentat la orice casă de cultură din București. Cercetind programele viitoare ale clubului, mi-am dat seama mai bine că ele nu au nimic specific, se rezumă de obicei la dans și la jocuri distractive.

Am aflat însă că la gala de filme de desene animate, printre care câteva dintre capodoperele lui W. Disney, sala s-a umplut până la refuz. În urma acestei împrejurări edificatoare pentru conducerea clubului, programele s-au înviorat. Ecranul a devenit un punct de atracție, răspunzând gusturilor și preocupărilor elevilor: cu filme de aventuri, cu subiecte din viața școlarelor. În schimb, celelalte forme de petrecere plăcută și utilă a timpului liber, ca unele spectacole neinspirate, simpozioane greoaie, trebuie să dea de gândit organizatorilor. Trebuie să le fie foarte clar ce urmăresc și cui li se adresează. Nu ne îndoiim că obiectivele sînt bine alese. Urmează să-și spună cuvîntul și factorul psihologic, adică tactul, vreau să spun că e neapărat nevoie de consultarea elevilor în legătură cu ceea ce ar dori să le ofere clubul. O conlucrare mai activă între școlile din Capitală și conducerea Clubului elevilor e de asemenea necesară.

Se știe că în cercurile elevilor se desfășoară o bogată activitate artistică (concursuri de cîntece, dansuri, spectacole de teatru, recitaluri de poezii etc.), care rămîne necunoscută pentru celelalte școli. Formațiile artistice fruntașe pot găsi un cadru de evoluție propice la Clubul elevilor, care dispune de o sală modernă și spațioasă cu cîteva sute de locuri, și de o scenă mare, adecvată tuturor genurilor de spectacol. În afară de aceasta, la Club există metodiști și instructori artistici calificați, plătiți de stat anume pentru a sprijini desăvîșirea artistică a formațiilor de amatori. În același scop, în unele zile clubul e vizitat de actori și regizori de la teatrele bucureștene precum și de balerini de la Operă, posibilități pe care un liceu nu le poate avea, cel puțin la această scară.

În luna iunie Clubul a luat o inițiativă lăudabilă: deschiderea Centrului cultural-sportiv al elevilor din București. Din păcate, la elaborarea și realizarea programului contribuția profesorilor de educație fizică din licee a fost slabă. În schimb, organizarea unui campionat de fotbal între școlile din oraș, dotat cu „Cupa vacanței”, urmărit îndeaproape de cadrele didactice de specialitate, a reperat un succes imens.

O probă elocventă a posibilităților pe care le oferă școlarelor clubul este recenta stagiune de teatru în limba franceză, susținută de elevii din licee. Este greu de precizat aici granița dintre artistic și didactic, dar succesul este cert și condamnă activitățile fără obiect și fără specific, caracterizate printr-un verbiaj vag și neinteresant. Cred, de aceea că în „Tribuna enciclopedică”, inițiată de club, se pot include teme științifice de matematică, chimie, fizică, geografie. Concepute cu fantezie și nerv, ca să nu plictisească, să nu repete cunoștințe primite în școală, și alternate judicios cu teme ca „Figuri celebre de soliști de muzică ușoară”, „A doua viteză cosmică” sau „Deznădejdele Capului Bunei Speranțe”, de exemplu, s-ar realiza imbinarea necesară între educativ și atractiv. În perioada premergătoare examenelor de vară, clubul a organizat mai multe cercuri științifice, la care au participat laureați ai olimpiadelor de matematică și care au cunoscut, datorită discuțiilor antrenante, o numeroasă afluență de elevi. Cenacul literar, apreciat de unii scriitori, e frecventat de un grup de tineri talente. În planul lui: editarea unei reviste.

În încheiere, aș propune ca programele clubului să fie elaborate împreună cu cadrele didactice și directorii educativi din școli. O dată stabilit, programul trebuie realizat cu minuțiozitate. Aceasta ar conferi clubului nota de seriozitate și prestigiu de care are nevoie.

Tudor GHERMAN

Știm

să

privim?

Din programul activităților cu caracter educativ, stabilit în perioada școlarizării, fac parte și vizitele la diferitele expoziții de artă plastică sau pinacoteci. Pe lângă scopul informativ, aceste mici excursii în grup urmăresc dezvoltarea sensibilității artistice, a gustului pentru frumos, contribuind astfel la formarea unor criterii de apreciere valorică. Dar la asemenea rezultate nu se ajunge prin simpla contemplare a picturilor. E necesară o pregătire anterioară, anumite cunoștințe, ascuțirea gustului prin observație și dialog, educarea simțurilor și a intelectului spre a recepta și înțelege opera plastică.

Ca elevul să ajungă „să citească“ o pictură, trebuie îndrumat treptat. Mai întâi, îl obișnuim cu elementele formale, ușor sesizabile. Pentru elevii de vîrstă școlară mică e suficient să remarcăm decorul și nuanțele lui, personajele cu îmbrăcămintea și atitudinea lor, acțiunile personajelor, raporturile dintre ele, formele și culorile obiectelor.

La un stadiu mai avansat, se pot „citi“ unele expresii afective (tristețe, veselie) din modul cum sînt prezentate personajele, sau cum e înfățișat decorul: (peisaj, mohorit, luminos, calm etc.)

Considerăm că profesorul de desen trebuie să-i ajute pe elevi, pe adolescenți, mai ales, să înțeleagă în ce constă „deformarea“, transfigurarea realității în opera de artă, să înțeleagă că pictorul nu e obligat să prezinte o copie fotografică a lumii înconjurătoare, ci să o interpreteze conform unei viziuni proprii. A cunoaște tehnica stilizării, mijloacele de exprimare simbolică, grafismele minuțios calculate, cu bogate capacități expresive, înseamnă a pune la îndemina copiilor și adolescenților un instrument cognitiv care facilitează apropierea de operele de artă și, în special, de arta modernă. Contactul cu pictura este în primul rînd un mijloc de sensibilizare a elevilor, de cunoaștere emoțională, nu de informare conceptuală. Spre a se realiza o educație estetică de fond, considerăm că este util să știm la ce vîrstă se poate înfăptui prima întîlnire cu arta în general și pictura în special și ce fel de opere trebuie prezentate elevilor. Deseori elevii sînt obligați să facă cunoștință cu reprezentanții ai plasticii la o vîrstă cînd nu le pot înțelege și gusta creația. Presa, revistele ilustrate și chiar manualele școlare pun în fața copiilor din grădiniță și din primele clase ale școlii generale reproduceri după picturi de Grigorescu, Luchian, Baba. Reproducerea acestora sînt uneori slab imprimate, defectuos redată. Cadrele didactice, la indicațiile programelor școlare, analizează cu elevii aceste tablouri și cîr să se facă descrieri drăpă ele. Li se pretinde să laude ilustrațiile respective și să rămînă cu ideea că sînt foarte frumoase. Un asemenea contact cu opera de artă plastică duce la o informare greșită a elevilor, le deformează gustul pentru frumos, îi obișnuiește cu o admirație convențională.

Dar chiar dacă reproducerea ar fi bună, putem oare avea certitudinea că aceste opere de artă vor fi înțelese de elevii din grădiniță sau de cei din clasele I—IV? Ar fi poate util un experiment în această direcție.

Am constatat că elevii din clasele V—VIII, cu o experiență de viață mai bogată, sînt capabili să respecte și să interpreteze destul de repede și bine o operă plastică. Vizitînd o expoziție, ei se opresc în fața anumitor tablouri, le admiră, unii chiar se emoționează. (Cei din clasele I—IV trec grăbiți, observă, în majoritatea cazurilor, numai culorile și formele.) De aceea, credem că influența cea mai adîncă asupra elevilor de această vîrstă o are contactul direct cu opera originală, contemplarea acesteia în tăcere, fără intermediar. Elevii din clasele V—VIII nu dispun de o terminologie de specialitate, adecvată. De aceea, îndrumările profesorului vor fi acum succinte, cu un caracter general: cum să privească global un tablou, cum să-l analizeze, ce temă exprimă etc. În afară de aceasta avem convingerea că reușim să infiltrăm interesul pentru creația artistică atunci cînd vizitarea expozițiilor nu este obligatorie, ci se efectuează cu grupuri de elevi care doresc să le vadă.

Pentru elevii din clasele IX—XII educația estetică prin opere de artă plastică se realizează mult mai ușor; acum procesul maturizării spirituale dobîndește adîncime, existînd deja un fond de cunoaștere artistică, acumulat în perioada anterioară.

Dar, indiferent de vîrstă, însușirea de a ști cum „să privim“, o pictură apare în mare măsură ca o rezultantă a îndrumării elevilor de către profesorii lor, în special de către cei ce predau descîndul sau discipline care cuprind informații din domeniul artei plastice (literatura, istoria, istoria artei etc.).

Prof. Letiția STERIAN, Calafat

Știm

să

ascultăm?

Anchete serioase au stabilit că o lecție, o comunicare vorbită, își pierde aproape 75% din conținutul ei dacă se adresează unui auditoriu care o ascultă cu o ureche distrată sau nu prea atentă. Însuși Zenon din Citium, bătrînul filozof grec, ne spunea că dacă omul a fost înzestrat cu două urechi și o gură, aceasta e spre a înțelege înțietatea auzului asupra graiului.

A asculta bine înseamnă însă cu totul altceva: curiozitatea intelectuală, raționament deductiv și inductiv, respect față de tine însuși.

Consacrăm — voit sau nevoit — aproape patruzeci la sută din timpul nostru spre a asculta pe alții. Dar cum îi ascultăm? Dacă datoria celui care ia cuvîntul este să rețină atenția, să trezească și să mențină interesul auditoriului său, să-și atingă scopul pe care și l-a propus, cei care îi ascultă au și ei obligația să fie cit mai receptivi.

Așadar, a asculta nu înseamnă pur și simplu a tăcea, ci a manifesta un viu interes față de ceea ce auzi. A asculta implică o îndoită descifrare: aceea a sensului literal al cuvintelor pe

care le folosește vorbitorul, ceea ce presupune stăpînirea unui bun vocabular, și aceea, mai dificilă, a intențiilor lui.

Se știe că vorbele rămîn simple simboluri fără vreo legătură directă cu lucrurile pe care le semnifică dacă nu intervine actul de gîndire. Acest mecanism de pornire este identic și la sosire. Putem deci ușor înțelege ce diformări se pot opera în mintea auditoriului care dă cuvîntului auzit o semnificație cu totul diferită decît aceea voită de cel care l-a rostit. Un exemplu printre multe altele: în S.U.A. s-a organizat un test în clasele de „public speaking“. În cadrul acestui test, fiecare auditor a trebuit să facă un rezumat al celor auzite, rezumatul fiind apoi corectat de profesor. Rezultatul? Doar un sfert din numărul auditorilor a înțeles în mod clar ce a vrut să spună acesta.

Dacă orice auditor aude, el nu ascultă însă cum trebuie. Sau dacă ascultă, ascultă — cum se spune — doar cu o ureche și uneori și cu aceea desul de distrat! Toate aceste constatări sînt întristătoare. Ele sînt bine cunoscute de profesori, conferențieri, oratori, într-un cuvînt, de toți aceia care sînt chemați, prin profesia sau funcția lor, să fie ascultați de semenii lor.

Ce trebuie să facem spre a-i determina pe cei care ne ascultă să ne asculte bine?

Fără să analizăm aci toate aspectele acestei probleme — nici nu ne propunem așa ceva și nici spațiul nu ne-ar îngădui s-o facem — ne vom opri doar la cele care interesează cadrele noastre didactice. Sarcina lor e să urmărească să dezvolte la elevi o atitudine activă și nu pasivă față de lecție, ca ei să fie altceva decît un zid care răsfrînge sunetul sau lumina. Buretele absoarbe apa de cum l-ai confundat în ea, dar nu face decît aceasta. În timpul orelor de clasă, mulți elevi imită buretele. Profesorul, însă, trebuie să-și determine elevii să adopte o atitudine optimă: să asculte lecția cu atenție și curiozitate trează. Această atitudine activă să se răsfrîngă și în comportarea lor liniștită, disciplinată în timpul orelor. Afirmînd acest lucru nu descoperim, desigur, nimic nou nici unui profesor. Pentru a demonstra importanța disciplinei în timpul lecțiilor, s-au efectuat recent, în S.U.A., cîteva experimente. Mai multe clase și, mai ales, amfiteatre, au fost echipate cu o apa-

ratură electrică specială, cu ajutorul căreia s-au înregistrat zgomotele produse de elevii care se mișcau, încrucîșîndu-și sau desrucîșîndu-și picioarele, agitîndu-și brațele. Toate aceste zgomote s-au imprimat pe o bandă de magnetofon, și astfel s-au putut stabili ușor corelațiile dintre cutare pasaj al lecției și volumul, mai mare sau mai mic, al „manifestărilor“ sonore înregistrate pe bandă. Acestei agitații fizice i se adăugau, firește, toate celelalte sunete provocate de dregerea glasului, tusea, ștergerea nasului.

Pentru a evita toate aceste „manifestații sonore“, profesorul are datoria să creeze cele mai bune condiții de ascultare, cu alte cuvinte, să pregătească terenul, căutînd să stabilească „lungimea de undă“ a clasei și abia după aceea să-și înceapă lecția.

Îi putem — deci — învăța pe elevii noștri să asculte?

Înainte de a răspunde, e necesară o constatare: puțini, foarte puțini profesori își pun această întrebare. Am impresia că cei mai mulți dintre ei cred, cu fermitate, că e de ajuns ca elevii să audă bine și să fie înzestrați cu o inteligență medie pentru a ști să asculte. Greșeală! Doar o practică serioasă îi poate educa pe elevii să asculte, ceea ce — o repetăm — este deosebit de important, căci a ști să asculti bine înseamnă un mijloc serios de a învăța.

În stadiul actual al civilizației noastre, care e din ce în ce mai mult orală, a-i învăța pe elevii să asculte bine a devenit o necesitate. Unele state au înțeles bine acest comandament al vremurilor noastre. Au organizat în licee și universități cursuri de „vorbire“, unde elevii și studenții, ascultîndu-i pe alții, ajung să-și îmbunătățească nu numai felul lor de a asculta, ci și pe acela de a vorbi. Posibilitățile uriașe de înregistrare pe care le cunoaștem cu toții înlesnesc enorm acest gen de experiențe. „Apus de soare“ sau „O scrisoare pierdută“ — de pildă — pot fi cunoscute prin audierea discurilor și nu numai prin lectura textului tipărit. Azi, cu ajutorul benzilor de magnetofon se pot înregistra ușor o lecție, discursul unui om politic, o alocuțiune de circumstanță, pe care le poți asculta, apoi, ori de cite ori vrei.

Paul B. MARIAN

AFIRMARE ȘI AGRESIVITATE INFANTILĂ

Una dintre discuțiile importante care se poartă astăzi în legătură cu problema adaptare-inadaptare se referă la posibilitatea încadrării într-o direcție sau alta a stării de *agresivitate infantilă*. Este agresivitatea un act integrativ, adaptiv, sau este expresia unui fenomen negativ de inadaptare?

Sînt numeroși autori care consideră manifestările agresive ale școlărilor drept crize de originalitate infantilo-juvenilă (M. Debesse), sau drept un fenomen de afirmare proprie a copilului, constituind în felul acesta un act de adaptare și dezvoltare.

Manifestările de natură caracterială ale copilului se organizează, în general, unitar, obiectivîndu-se în diverse atitudini delimitabile. Practic, se diferențiază două tendințe fundamentale de regrupare a reacțiilor, în funcție de sensul afirmativ sau negativ al atitudinii copilului față de alții. În realitate, această bivalență, care este marcată fie prin replierea copilului față de cei din jur, fie prin afirmarea pe calea *introducerii* directe în universul acestora, constituie direcțiile de bază ale persoanei: a) conduite de evaziune și b) conduite de dominare.

Atitudinile aparținînd orientării afirmative sînt prin excelență cele de *dominare* și de *revendicare*; ele preced adesea atitudinile antisociale, agresive și se caracterizează prin accese de mînie, de impulsivitate, prin ostentație permanentă, prin atitudini destructive în sfera raporturilor interpersonale, a relațiilor de la individ la individ și de la individ la grup, ca expresie a unei grave forme de inadaptare socială. *Impulsurile agresive* devin act afectiv în contextul mai larg al fenomenului de afirmare — dominare și revendicare — atac. Ele sînt de regulă precedate și favorizate de accese de mînie și de gesturi impulsive, apărute în legătură cu dezordni ivite în mediul de viață, producînd îngrijorarea anturajului.

Cel mai adesea agresivitatea poate apărea ca o consecință directă a unor cauze externe ca, de pildă, frustrarea, fără ca reacția agresivă să fie obligatoriu îndreptată împotriva autorului frustrării sau a lumii exterioare. Temerea de consecințele pe care le-ar suscita reacția altuia sau dezaprobarea publică face ca impulsul să poată fi inhibat sau canalizat împotriva subiectului însuși, luînd aspectul unui act de autoacuzare de sadomazochism, act care se leagă de un angrenaj foarte complicat de mecanisme psiho-fiziologice, cu implicații etico-sociale, ca acela al fricii, insecurității, culpabilității etc.

Ca fenomen statistic, agresivitatea are o *frecvență* considerabil mai mare la copil decît la adult, dată fiind imaturitatea psihologică a copilului, slaba sa capacitate de a comuta gestul în idee. Desigur, la copil agresivitatea se prezintă, clinic, în forme mai puțin periculoase ca la adult, însă mult mai fățișe, mai explicate și mai deschise. Frecvența ridicată și lipsa de profunzime a agresivității infantile a făcut ca unii autori s-o considere ca pe o modalitate curentă de existență relațională a copilului; ca pe un răspuns sau atitudine adaptată la o situație dată, în funcție de care poate să apară sau să dispară, să se extindă sau să se atenuze, deci, ca pe un act adaptiv sau integrativ, determinat de trebuința legitimă de afirmare a copilului (G. Heuyer). Considerăm însă că agresivitatea infantilă, cînd nu se află în legătură certă cu structura neuropsihică a copilului, apare ca o consecință a unei insatisfacții consecutive lipsei de afecțiune sau a unui sentiment de devalorizare personală generat de nedreptățile suportate de copil încă din perioada antepreșcolară. Mai tirziu, atitudinile deformate ale persoanelor din jur îi sporesc sentimentul de nesiguranță și, o dată cu aceasta, impulsul de a-și satisface trebuințele proprii fără a ține seama de normele etico-sociale. Astfel, din punct de vedere pedagogic, fenomenul de agresivitate așa-zis psihogenetic apare ca expresie a unor greșeli de educație, a unei insuficiențe înobilări culturale și nu ca o modalitate proprie de afirmare. În consecință, recuperarea copilului în cauză implică un tratament psihopedagogic bazat pe cunoașterea și înțelegerea sa, iar de cîte ori în tabloul manifestărilor sale sînt asociate tulburări nevrotice sau alte fenomene clinice, se impune adăugarea unui tratament farmacologic. În toate cazurile grave este indicată însă consultarea psihopedagogului specializat și a podopsihiatrilor.

Dr. Ion STRĂCHINARU, cercetător științific
în pedagogia medicală,
Iași

MIOPIA

Miopia este o tulburare a vederii, constînd în imposibilitatea de a distinge obiectele situate în depărtare, datorită faptului că imaginea lor se formează înaintea retinei.

Spre deosebire de alte boli ale ochilor — ca hiperopia, astigmatismul sau prezbiția — care, practic, încetează de a mai exista, din clipa corectării lor prin ochelari —, miopia continuă să rămînă o problemă și după aceasta; în cazul nerespectării unor reguli de igienă ea poate chiar să se accentueze.

Pentru a nu lăsa ca boala să progreseze — ceea ce ar însemna o mare pierdere, căci o reintoarcere nu se poate realiza — e necesar ajutorul specialistului, a medicului oftalmolog, cît mai de timpuriu.

În ce constă acest ajutor? În prescrierea unor ochelari cu lentile corespunzătoare, a unor reguli de igienă vizuală și, eventual, a unei ușoare medicații.

Poziția corectă a corpului, a capului, direcția din care vine lumina, litera cărților etc. trebuie avute în vedere mai ales de către părinți învățători și profesori, care supraveghează ceas de ceas, activitatea copilului. Reproducem mai jos o schiță a unui medic străin (Cantonnet),

care indică poziția corectă la masa de lucru, nu numai ca să fie privită cu folos de către copiii mioopi, dar și ca să atragă atenția asupra unei inovații ce le-ar fi deosebit de utilă: o linie de 33 de centimetri ce sprijină bărbia, împiedicîndu-i să apropie ochii de carte. Un adevărat controlor, pe care elevul ar fi bine să-l poarte mereu în ghiozdan ca, doar văzîndu-l să respecte corectitudinea poziției în timpul studiului.

Adăugăm că masa de lucru a școlărilor trebuie să fie potrivită cu statura lui (nici prea înaltă, nici prea joasă) pentru a înlesni adoptarea poziției corecte. De asemenea, este bine ca ea să fie așezată în fața ferestrei, prin care cerul să fie vizibil pe o înălțime de cel puțin 30 de centimetri. Cartea sau caietul vor fi bine luminate (50 de lăcuși), dinspre stînga sau din ambele părți. Menționăm că litera cărților de școală ar trebui să fie de un tip mai mare, în rînduri scurte (8 cm.)

Cît despre medicamentele ce se pot administra pentru a împiedica evoluția bolii, acestea sînt: sirop iodo-tanic (2 linguri de desert, la mese, între două feluri de mîncare), tot anotimpul călduros. Este o medicație... bătrînească, dar neperimată. Apoi, vitamina E (zilnic, dimineața, cîte un drageu de 30 mg. pentru copil; două dragele pentru adult) timp de 3 luni; cura se repetă după o pauză.

În fazele de progresiune, încercăm să scădem presiunea oculară prin instilarea (pe conjunctivă, dimineața și seara) a două picături de pilocarpină (soluție 2%). Aceasta acționează deschizînd unghiul de filtrare (camerular), lărgind suprafața iriană (absorbantă), iuțind și sporind debitul de excreție a lichidului apos.

E apoi obligatoriu controlul medical la fiecare 3—6 luni.

Dr. Grigore DAVIDESCU

RECREAȚIA

Cu peste treizeci de ani în urmă, în volumul „Și azi eu... tot așa cred”, profesorul Ion Nisipeanu descria cu durere situația unor eleve de la o școală din centrul orașului București care nu aveau pentru destindere decât o curticică dreptunghiulară ceva mai mare ca un vagon de tren. Acolo își „petreceau” recreația citeva sute de fete, plimbându-se încolonate două cite două de la un capăt la altul, sub supravegherea învățătoarelor.

În prezent, lucrurile s-au schimbat mult în bine și în această privință, majoritatea școlilor având un teren mai mare sau mai mic în jurul lor. Se pune însă întrebarea: este folosit acest teren așa cum trebuie de către toate școlile? Este amenajat și îngrijit în așa fel încât să servească drept loc plăcut de petrecere a timpului liber? Din păcate, vizitarea unor școli ne-a arătat o inexplicabilă lipsă de spirit gospodăresc. Bălți formate după ploaie, hirtii și resturi de mâncare aruncate peste tot, copiii stînd pe coridoare sau prin clase, unde praful — acest mare dușman al sănătății — este la el acasă. Cu siguranță că în prag de inspecție și la zile festive se face ordine și pe terenul școlar. Este vorba însă de formarea unor deprinderi, ba chiar a unor obișnuințe.

După fiecare oră de studiu, în care au stat mai mult sau mai puțin nemișcați, elevii simt nevoia de destindere. Dacă nu-i obișnuim să iasă în recreații, în aer liber, chiar pe timp friguros, dacă îi ținem și în pauze în clase, de teamă să nu aducă noroi în clasă, sau pentru a mai repeta o lecție, le facem un mare deserviciu.

Să calculăm timpul petrecut în casă și în aer liber de către copii: 2—3 ore în casă pentru pregătirea lecțiilor, 4—5 ore la școală, apoi orele de somn; ce mai rămâne pentru activitățile în aer liber? Să ne mai mirăm că elevii sint palizi, nervoși, neastimparați?!

Acasă nu prea au unde se juca, deoarece în prospectarea noilor cartiere arhitecții au cam uitat că acolo vor locui și copiii, pentru care jocul este a doua natură. Dacă nici la școală nu le creăm întotdeauna, pe măsura necesităților și a posibilităților, cadrul adecvat pentru destindere, atunci să nu ne mai plîngem de indisciplină. Să combatem cu tărie tendința unor cadre didactice de a micșora sau chiar de a suprima recreația. Aceasta ere o funcție bine determinată, contribuind atât la fortificarea organismului copiilor, cit și la buna desfășurare a lecțiilor și implicit la randamentul lor.

În multe școli s-au întreprins acțiuni laudabile pentru crearea unei ambianțe cit mai plăcute în timpul recreațiilor. Dar mai sint încă multe lucruri de făcut. Este necesar, mai întii, ca la școlile vechi, care au spațiu insuficient, să se studieze posibilitatea lărgirii terenului școlar. În ce privește școlile noi, în curs de construcție, socotim că este necesar să li se repartizeze un teren cit mai mare, minimum 5m² de elev. Cînd statul nostru cheltuiește sume atât de mari pentru educarea copiilor, zgîrcenia unor edili în privința suprafeței de teren reparțizată școlilor este de neînțeles. Propunem, apoi, ca la fiecare școală să se întocmească un cit mai chibzuit plan de măsuri cu privire la amenajarea și folosirea terenului școlar.

Revenind la ceea ce constituie obiectul articolului de față, vreau să spun că respectînd recreația elevilor, noi, profesorii, ne creăm acel cadru de desfășurare a lecțiilor în condiții optime, lucru de care sintem beneficiari direcți atit noi, cit — și acesta este mai important — și elevii noștri. Procedînd astfel, cele 10 sau 20 de minute rezervate recreației își justifică pe deplin utilitatea și aduc un aport considerabil la mărirea capacității de muncă a elevilor și chiar la îmbunătățirea disciplinei.

Prof. Constr. C. POPESCU
Pitești

LA TIMP

Era într-o primăvară. Împreună cu colegul meu, Raicu, am mers în inspecție la o școală dintr-un raion. Într-una din zile, pe cînd verificam, în prezența directorului, scripetele internatului — ușa cancelariei fu dată brusc de perete:

— Tovarășe inspector, intră profesorul de sport împingînd un elev ciufulit, tăvălit... e nebun. Scuipă, injură, lovește nu mai e chip să lucrăm cu el!

— Negrilă! Cunoștință veche — zîmbi directorul. Ne-a rupt cuierul! Zbiară, se bate în dormitor cu pernele, lipsește de la ore — a completat el. Să-l chemați pe taică-su și să-și ia odrasla de la internat!

A doua zi au apărut în ușa cancelariei din nou profesorul și elevul, însoțiți de această dată de un om supt la față și cu ochii adînciți în oribite. Tatăl elevului Negrilă.

— Iar v-a supărat... tovarășe director?

— Gata, s-a umplut paharul. Să-l luați de aici.

— Cum...!? Se îngălbeni omul și, nici una două, se prăvăli de-a lungul peretelui.

— Moare! a început să strige secretara. Suferă de inimă. I-am dat apă, l-am palmuit. Nimic.

În timpul acesta băiatul nu s-a mișcat cu un centimetru de la locul lui... N-a făcut nici un semn că l-ar fi impresionat ceva.

După ce omul și-a revenit, l-am condus pînă la ușă, apoi, întorcîndu-mă spre băiat, l-am întrebat:

— Negrilă, nu-l iubești pe tatăl tău?

— Nu! mi-a răspuns scurt.

— Și de ce?

— Fiindcă a greșit față de mine...

— Cum a greșit?

Elevul a început să ne relateze că tatăl s-a recăsătorit. Se plîngea că mama sa de a doua nu putea să-l sufere, că îl bătea mereu; într-un timp „părinții” l-au internat la Spitalul central...

— Bine, bine, Negrilă, se apropie de el Raicu. Toate astea au trecut, acum ești la internat... De ce nu te potolești?

— Toți — s-a răscolit ceva în el — îmi strigă nebunu... nebunu!... Mi s-a infipt asta ca un cui în cap — izbucni copilul în plîns. Mi-e frică, icni el adinec...

— Nu, nu ești nebun — am înginat eu. Nu ești nebun, i-am spus cu blîndețe, pînă cînd s-a mai liniștit... (În dosar avea un certificat de la spital, în care era scris însă că este sănătos).

La invitația mea, consiliul pedagogic a discutat situația lui Negrilă, pe baza unui referat al dirigintelui în care au fost analizate în amănunțime antecedentele elevului, condițiile familiale, precum și măsurile adecvate pentru recuperarea lui.

S-a convenit că e necesar să se cîștige încrederea elevului în el însuși, să fie subliniate eforturile lui în fața clasei și să fie ajutat de cadrele didactice.

Și, într-adevăr, profesorii s-au străduit să-l ridice pe elev în ochii clasei și ai lui însuși.

La serbarea de 1 Mai, Negrilă (știa să cînte cu muzicuța) a ieșit pe scenă. Avea lacrimi în ochi...

...De la cele relatate au trecut mai bine de zece ani. Zilele trecute ieșeam din gară.

— Bună ziua, tovarășe inspector! m-a oprit un tinăr înalt, bine legat, cu o față blondă de braț.

— Cine ești dumneata?

— Nu mă recunoașteți? Sint Negrilă — a clipit el des. Și dînsa — a arătat spre față — Marica, fosta mea colegă.

— Negrilă!!! am șoptit. Și unde lucrezi?

— Sint maistrul la uzina F.

N-am putut să vorbesc prea mult cu cei doi tineri. Eram însă mulțumit că am intervenit la timp în viața unui copil.

Prof. Vasile RACHIERU
Școala generală nr. 81, București

VIZITE ÎN FAMILIE ȘI DUMINICA

Știu, oare, toți elevii cum să-și petreacă zilele de duminică? Au ei asigurate în familie condițiile ca să nu-și irosească acest timp prețios? Pentru a răspunde la aceste întrebări ne-am adresat unor părinți și cadre didactice de la Liceul din comuna Domnești. Iată unele din părerile lor:

„Fiindcă soțului meu îi place să petreacă, ne spune mama elevului P.Gh., sînt nevoită să accept aproape în fiecare luminică musafiri și petreceri care depășesc uneori orele două noaptea. Din această cauză, copiii mei nu se pot odihni, nu pot să-și revadă lecțiile, așa că luna se întorc de la școală cu note mici”. Un exemplu, din păcate nu singurul, care arată că uneori timpul de odihnă și recreare este irosit în mod stupid, datorită

nu nechibzuinței copiilor, ci a părinților.

„Avem necazuri cu copiii în privința vizionării programelor de televiziune — se plînge tatăl elevului D.M. și iată de ce: duminica sînt programe filme sau spectacole de varietăți și după orele 22, pe care copiii vor să le vadă”. Evident, aici nu televiziunea este vinovată — fiindcă își programează emisiunile pentru adulți și la ore tîrzii — ci părinții care nu știu „să pună piciorul în prag”, să-și trimită la timp copiii să-și

pregătească lecțiile sau să se culce.

„Am doi băieți, elevi de școală și pionieri — ne spune tatăl lui T.N. Aproape în toate duminicile pleacă amîndoi de acasă, la activități pionierești. Uneori nu vin nici la masa de prînz, sau vin cu multă întîrziere. Mă întreb de ce asemenea activități se organizează atît de des, și dacă e normal să dureze atîta?”

La întrebarea noastră dacă tatăl s-a interesat vreodată mai îndeaproape despre ceea

ce fac fiii lui după ce pleacă de acasă (nu cumva hoinăresc prin alte părți sub pretextul acestor activități?) răspunsul a fost negativ. Comentariile sînt de prisos.

„Alți părinți — ne spune prof. M. Mecu, le permit fiilor lor să întîrzie duminica seara prin oraș, pe considerentul că așa e tineretul: trebuie să se distreze, să se plimbe, să meargă la baluri etc”. Acești părinți însă uită că plimbările nocturne pot cădea în greșeli foarte greu de remediat.

Pentru a ajuta la înlăturarea unor astfel de situații nu e rău ca profesorii să facă unele vizite în familie și duminica, surprinzînd la fața locului ocupațiile care pot avea influențe negative asupra copiilor.

Prof. Mihail MITULESCU
Domnești, județul Argeș

cială, nu rezolvă problema în plenitudinea ei. Într-adevăr, cum s-ar putea face educația pe măsura individualității elevului în clase în care sînt școlarizați laolaltă copii de niveluri diferite: excepționali, deștepți, mediocri și submediocri (unii chiar cu anumite stări patologice, sau deficiențe senzoriale).

În aceste clase neomogenizate, elevii sînt atît de diferiți din punct de vedere al înzestrării lor, încît educatorul nu poate ține seama de personalitatea fiecăruia în parte. Dacă se orientează după nivelul intelectual al celor inteligenți, care, firește, asimilează mai repede cunoștințele predate, îi neglijează pe ceilalți mai puțin dotați, care nu pot ține pasul cu primii și care, descurajîndu-se, nu mai muncesc nici atît cît ar fi putut să o facă într-un ritm mai lent. Dacă, dimpotrivă, educatorul acordă mai multă atenție majorității clasei, stăruind asupra lucrurilor astfel ca să le poată înțelege și elevii mai slabi, elevii inteligenți se plictisesc și nu mai participă cu interesul corespunzător la lecție. Emulația — acest factor important în educație — este aproape anihilată în clasele eterogene, deoarece ea este posibilă numai între parteneri egali sau cel puțin apropiați ca înzestrare psiho-fizică. Cei slabi nu au curajul să se ia la întrecere cu cei mai capabili, dar ar accepta întrecerea cu cei de o seamă. Pe de altă parte, elevii buni, simțînd că nu au a se teme de concurența celor slabi, „se lasă pe tînjală” și nu mai dau randamentul optim.

Evitarea acestei situații nu se poate realiza decît prin repartizarea elevilor în clase cît mai omogene.

După datele pe care le furnizează psihologia experimentală, repartizarea copiilor după gradul de inteligență s-ar contura astfel: 25% dintre ei prezintă o înzestrare superioară, 50% se situează pe o linie mijlocie (categoria de „normali”), iar 25% sînt subnormali. Pentru diagnosticarea gradului de inteligență — se știe — s-au elaborat diferite teste care se aplică cu succes în școlile multor țări din lume.

Desigur că noțiunea de inteligență nativă, așa cum a fost concepută la începutul acestui secol de Alfred Binet, precum și modul de elaborare a bateriilor de teste nu maisînt aceleași.

„Modelul” inteligenței e mai complex, existența intercondiționării între inteligență și cunoștințele dobîndite care furnizează materialul asupra căruia operează este, îndeobște, un adevăr admis de psihologia modernă. De aceea în activitatea școlară e necesară și înregistrarea exactă a nivelului de cunoștințe atins de fiecare elev, fără de care nu se poate vorbi de un învățămînt diferențiat.

Așa cum am subliniat și cu alt prilej, în coloanele acestei reviste, în țara noastră a existat un bun început în această direcție. Reluată și valorificată în lumina cercetărilor mai noi, experiența Institutului de psihologie de la Cluj care s-a ocupat de problema respectivă ar fi de un real folos pentru învățămînt. Socotim necesar să se elaboreze noi baterii de teste (pentru inteligență, cunoștințe, performanțe, deprinderi), care, tipărite, să acopere necesitățile tuturor școlilor din țară. Ele ar trebui să fie însoțite de instrucțiuni privitoare la aplicarea lor — așa cum s-a procedat în cazul caietului de teste elaborat pe vremuri de Al. Roșca. Aplicate în școli de către cadrele noastre didactice, ar înlesni selecționarea copiilor și repartizarea lor în clase aproximativ omogene, conform nivelului lor intelectual. După formarea claselor omogene, va trebui să se elaboreze și programe analitice potrivite fiecărei categorii de elevi. De exemplu, pentru clasele de elevi supradowtați se va întocmi o programă mai bogată și cu o durată de școlaritate mai scurtă. Pentru cele mijlocii ar trebui o programă mai redusă, cu o durată de școlaritate mai lungă. Iar pentru cei submediocri se impune o programă și mai redusă, cu durata școlară prelungită mult în comparație cu cele două categorii. Educație pe măsură!!

Bineînțeles, aceste sugestii se referă numai la școala generală.

Toți dorim ca școala noastră să se apropie cît mai mult cu puțință de nivelul școlilor din țările cele mai înaintate. În acest scop adresăm dascălilor din țara noastră rugămîntea ca în adunările didactice să pună în discuție problema propusă în acest articol.

Ion CĂDARIU
Inv. pensionar - Vărădia de Mureș

CLASE OMOGENE

Se știe că biologia a ajuns la constatarea că nu există în lume două ființe identice, fiecare viețuitoare își are individualitatea ei deosebită de cea a semenelor sale. Acest adevăr evident în sfera biologicului nu e mai puțin valabil pentru populația școlară.

Un principiu bine cunoscut în pedagogia modernă cere ca educația și instrucția să se facă în funcție de individualitatea elevului. Ori, actuala organizare a școlii noastre, să recunoaștem, nu corespunde pe deplin acestui principiu. Unele încercări întreprinse în acest sens în țara noastră, ca înființarea de școli speciale pentru copiii întîrziți, sau a unor clase spe-

INTEGRAREA SOCIALĂ A TINERETULUI CERCETĂRI SOCIOLOGICE CONTEMPORANE

sub redacția: prof. univ. MIRON CONSTANTINESCU

(Editura Științifică, București 1969)

Tema care dă titlul acestui al doilea volum al seriei de „Cercetări sociologice contemporane”, publicate de Laboratorul de sociologie al Ministerului Învățământului sub redacția prof. univ. Miron Constantinescu, temă inclusă în programul de cercetări al Consiliului național al cercetării științifice din anul 1967, este una din problemele cele mai acute ale societății contemporane, corectitudinea și complexitatea soluționării ei condiționând atât funcționarea armonioasă a lumii de azi și continuitatea evoluției spre lumea de mâine, prevederea și controlul anticipat al traiectului acestei evoluții. Scopul, explicitat, al întregii lucrări este radiografierea mecanismelor de integrare socială a tinerilor (deci de captare și de canalizare a lor în structurile sociale existente — școală, producție, ansamblul relațiilor sociale), analiza elementelor componente ale acestor mecanisme, a modurilor concrete în care ele acționează, pentru folosirea cât mai completă a căilor de valorificare optimă a latențelor individuale în viața și activitatea socială; rezultatele cercetării dau în același timp sugestii implicite cu privire la nuanțarea a inesei structurilor integratoare, pentru a absorbi cât mai deplină a tuturor tipurilor obiectiv valorificabile social, în folosul individului și al colectivității. Caracterul științific al lucrării este servit de rigoarea metodei: în toate studiile sînt enunțate obiectivele concrete ale investigației, criteriile delimitării ariei acesteia, ale sistematizării și interpretării rezultatelor, ipotezele avansate și măsura în care s-au confirmat sau nu pe parcurs; sistematizarea strînsă a prezentării și grija pentru claritatea expunerii (inclusiv definirea noțiunilor cu care se operează) fac ca nivelul științific să nu fie o piedică în contactul cu publicul nespecializat, dar vital interesat în problemă, căruia i se adresează în aceeași măsură (părîinți, cadre didactice, tineri etc.) — ca și oamenilor de specialitate.

Analiza calitativă se sprijină permanent pe cea cantitativă, statistică, a cărei funcționalitate strictă o face elocventă. De la studiul cu care se deschide volumul — „Probleme ale integrării sociale a tineretului în România” — (Miron Constantinescu) — unde stabilirea proporției de integrare succesivă a unui contingent școlar în diferitele forme de învățămînt și de aici în producție este obiectivul însuși al cercetării — la datele care slujesc drept argumente pentru constatări anterioare, de la rezultatele statistice care impun concluzii calitativ noi (persistența inegalității femeilor cu bărbații în posibilitatea concretă de ridicare a nivelului cultural prin frecventarea școlilor serale; influența pozitivă a încadrării unuia din părinții elevului din mediul rural în producția

COLECȚIA „POESIS”

Întrucît consumatorii de poezie care sunt școlarii formează o masă apreciabilă, e firesc ca editurile noastre să se fi străduit a le înzestra bibliotecile cu cele mai felurite colecții. Școlarii pot citi poezie în formatul „Lyceum” ca și în suita „Celor mai frumoase poezii”, iar lirica de la sfîrșitul veacului trecut și mai ales cea a secolului XX o găsesc amplu reprezentată într-o colecție datînd numai de cîțiva ani și intitulată „Poesis”. Fără să se adreseze exclusiv publicului școlar, cărțile apărute pînă acum în colecția „Poesis” largesc orizontul elevilor cu noi dimensiuni ale liricii. Aici li pot ei citi pe părintele poeziei moderne, care a spart canoanele prestabilite, Rimbaud, și pe inefabilul, muzicalul Rilke, pe straniu expresionist Trakl și pe sarcasticul autor al unei „comedii umane” americane, Lee Masters, pe ceșosul nostalgic al Italiei, Montale, ca și pe solarul protestatar hispanic, Miguel Hernandez, pe promotorul poeziei sociale germane, Brecht, pe reprezentantul avangardei literare franceze, Desnos și pe poetul jocurilor agreabile ale spiritului, Prévert, pe liricii balcanici de talia Bagrianei și a lui Slaveikov, pe misterioșii orientali ca Tagore ori pe purtătorii vechilor mituri africane, ca Léopold Sédar Senghor. Ce e de subliniat în afara varietății, e calitatea traducerilor. Pentru Rilke, de exemplu, s-au triat cele mai bune tălmăcirii publicate timp de patru decenii. Blaga, Philippide, Pillat au publicat înainte și după război poeme și unii chiar volume rilkeene care au fost la vremea lor o revelație.

Dacă menționăm că prefețele volumelor, scrise de autorii traducerilor sau de profesori universitari, sînt pe cit de utile pe atît de plăcute la lectură, nu putem face acestei colecții de poezie modernă decît un reproș: tirajul, care e departe încă de a acoperi setea de lectură, fie și numai a școlariilor. Căci, dacă e adevărat că orice român se naște poet, atunci cu atît mai adevărat e că orice școlar e un avid cititor de poezie! Și tot cu această ocazie, ne exprimăm dorința ca, printre poeții traduși în viitor, să figureze mai multe nume prestigioase din țările vecine, pe care le cunoaștem deseori din antologiile franceze, germane, engleze...

Veronica PORUMBACU

industrială asupra activității școlare și largirii sferei de interese a copilului; rolul redus al școlii în alegerea profesiei; gradul înalt de mobilitate profesională latentă — care pune serioase probleme de perspectivă cu privire la corectarea opticii în legătură cu anumite profesii, pe de o parte, și la mărirea capacității de valorificare socială a tendințelor crescute de ridicare a pregătirii la cotele maxime), la studiile în care procentele unor categorii de situații sau răspunsuri subliniază grad de gravitate și stabilesc priorități în urgența rezolvării unor probleme cîtrele sînt suportul cercetării, controlul permanent al justetei concluziilor și inspiratoare, deseori, ale propunerilor de soluții.

Deosebit de utile sînt studiile centrate pe problema orientării profesionale a tinerilor. „Formarea opiniei familiei despre viitorul profesional al copiilor” (Dumitru Salade) prezintă amănunțit și nuanța complexul factorilor ce concurează la opțiunea pentru o profesie și măsura în care sînt folosiți pentru determinarea unei alegeri optime; aspectul stufos, poate insuficienta finalizare prin interpretare a datelor, sînt compensate de mulțimea sugestiilor, care depășesc cadrul limitativ impus de titlu. „Problemele ale rutei și orientării profesionale a elevilor” (Ștefan Costea) este o secțiune verticală în procesul alegerii și însușirii unei profesii; alături de cercetările pe orizontală ale fenomenelor studierea lor pe acest principiu, al urmării traseelor individuale, dar pe o arie de investigație mult mai largă și, eventual, delimitînd eșantioanele de cercetare în funcție nu de punctul terminus (o clasă, o școală), ci de diverse aspecte ale situației inițiale (mediu social, cultural, geografic, etc.) ar permite stabilirea unei viziuni mult mai complexe asupra factorilor reali, psiho-sociologici, care contribuie la crearea unei anumite configurații orizontale și a unui anumit grad de stabilitate (sau instabilitate potențială) a acestei configurații.

Foarte actual acum, cînd se pune tot mai mult problema „prăpastiei între generații”, studiul lui Aculin Cazacu „Structuri integrative în relațiile între generații” atinge dintr-un unghi semnificativ tema centrală a volumului; în fond structurile sociale în care tînrul este chemat să se integreze sînt alcătuite ca reflex al opticii vîrstei adulte ca vîrstă definitorie a omului. Pe baza studierii elementelor relației adolescent-adult, autorul conchide că „adolescența nu e un fenomen impenetrabil, închis” și că aceste elemente pot fi valorificate pentru stabilirea unor raporturi fructuoase, „în vederea unei optime achiziționări viitoare a caracteristicilor adultului”.

Foarte utile studiile „Adaptarea studenților din anul I la condițiile de muncă și viață universitară” (Ion Aluș, Nicolae Kallós, Andrei Roth) și „Timpul liber al tineretului universitar” (Octavian Berlogea, Lidia Neculescu), care pun nu numai problema influențării studenților pentru o integrare cât mai completă în stilul universitar, dar și a modificării acestui stil astfel încît să nu stînjenească dezvoltarea personalității intelectuale în formare.

Citabile sînt de fapt toate titlurile acestui volum valoros, care luminează fenomene inedite, le sistematizează și le aduce în atenție pe cele cunoscute, dar neglijate, incită la meditație, propune și reclamă să se găsească soluții.

Adriana GORĂSCU

PE SCURT DESPRE CĂRȚI

Dimitrie Popovici: „Poziția lui Mihai Eminescu”, Editura tineretului, colecția „Lyceum”.

Cursul ținut de D. Popovici la Universitatea din Cluj mărturisește un punct de plecare comun cu al lui G. Călinescu: intuiția. Transcriem titlurile unor categorii poetice definite, pe capitole, în carte: „poezia cetății umane”, „poezia erotică”, „poezia, mitologică”, „poezia titaniană”. Elogiul concluziv al cursului tipărit despre Eminescu sună astfel: „El creează o armonie nouă, ale cărei valuri depășesc literatura română și se topește în cîntecul înalt și binecuvîntat al umanității”.

Prof. ra Sadoveanu: „Stele și luceferi”, reportaje, 1936—1937, Editura pentru literatură, 1969.

O carte de atmosferă culturală. Cititorul face cunoștință îndeaproape, prin intermediul convorbirilor Prof. ra Sadoveanu, cu mari artiști și cărturari români — Iorga, Sadoveanu, Pallady, Rebreanu, Cezar Petrescu, Tonitza, Argehezi, Călinescu, Stere, Ibrăileanu... etc. Într-un „în loc de prefață”, reprodus din „Adevărul literar și artistic”, 1937, G. Călinescu remarcă, între altele, durabilitatea articolului „Viața și personalitatea lui M. Sadoveanu”: „O fiică inteligentă scrie despre tatăl său”.

Ion Diaconu: „Ținutul Vrancei”, etnografie — folclor — dialectologie, II. Editura pentru literatură, 1969.

Carte pentru specialiști, ca metodă și tehnică de alcătuire, dar consultabilă de toți îndrăgostiții sufletului moldovenesc, mai ales prin doinele, în număr impresionant, și prin baladele pe care le cuprinde.

S.I. Gîrleanu: „Haiducie și haiduci”, Editura enciclopedică română, colecția „Orizonturi”, 1969.

O contribuție istorică pe o temă în care beletristica a spus foarte multe. Acest prim studiu științific asupra haiduciei la români, ca și „chipurile de haiduci” provoacă, se pare, o seducție similară celei a literaturii.

Gabriela Melinescu: „Catargul cu două corăbii”, Editura tineretului, 1969.

„Bobinocheriile”, cum și le subintitulează Gabriela Melinescu, compun nu atît o poezie pentru copii, cît o poezie a copilăriei, în genul cărții lui Marin Sorescu „Unde fugim de-acasă”. Versurile, originale, de mare joc, nu împiedică o profesiune de credință inclusă într-o dedicație a autoarei către toți copii: „Eu sînt un fost copil, un copil uriaș, sau un copil mare, care a crescut fără voia lui, ținînd minte toate jocurile în care își imagina cuvinte, lucruri, oameni nemaipomeniți”.

G.A.

INGLIA

DUCAȚIA

ROGRESUL

ele vechi ale stilului de viață în așa măsură, cit categorii întregi de oameni au nevoie de ajutor în adaptarea lor socială.

Dacă învățământul elementar și secundar au fost restructurate și adaptate noilor condiții, în același lucru se poate spune despre „școala duților”, care a rămas la vechile ei forme. Nu de mirare, deci — susține autorul — că între pregătirea tinerilor și cea a părinților există o mare discrepanță. Pentru anihilarea acestui de-alaj este nevoie de adaptarea adultului la noul stil de viață, de punere a cunoștințelor sale în concordanță cu progresul științei, tehnicii și culturii.

Cum se pot realiza aceste deziderate? W. Paterson propune câteva soluții, între care menționăm: organizarea unor cursuri pentru muncitori despre structurile și relațiile în transformare ale industriei; cursuri de pregătire pentru viitoarea viață de pensionar; organizarea de conferințe și discuții libere, pe teme educative; acordarea unor consultații în probleme personale.

Toate acestea — sugerează autorul — pot avea ca punct de plecare organizațiile voluntare de acest fel, existente încă de pe acum în Anglia: Consiliul pensionarilor (Glasgow Retirement Council), comisile de pregătire industrială (Industrial Training Boards), cursurile pentru mame (prin care mamele țin legătura cu munca profesională pe care o vor relua), cursurile pentru părinți (unde aceștia își însușesc cunoștințele de care au nevoie pentru a ține pasul cu propriii lor copii) etc.

E. DIȚOIU

RANȚA

MATURITATEA Problema etapelor de dezvoltare a copilului și de formare a personalității lui, necesitatea de a revizui noțiunile referitoare la ritmul acestei dezvoltări și mai ales de a îmbogăți cu noile contribuții imaginea oferită de aceste etape este prezentată de H. Gratiot-Alphandery în articolul „Maturizarea tineretului” (La maturation de la jeunesse), apărut în nr. 179, din mai 1969, al revistei L'école et la nation (Școala și națiunea).

De la începutul acestui secol, obiectivul esențial al psihologilor pare să fi fost acela de a fixa puncte de reper în cronologia evoluției copilului. Accentul a fost pus — în funcție de autori — pe dezvoltarea inteligenței, a afectivității, a motricității etc. Deși nu s-a căzut de acord asupra criteriilor privind etapele de dezvoltare și chiar conținutul lor, părerea generală este însă că ele nu sînt fixe și nici constante.

Considerabilele transformări pe care mediul cultural al copilului le-a cunoscut în cursul ultimilor ani au adus și o anumită modificare a ritmului de maturizare intelectuală și, deci, de formare a personalității lui. Se constată că astăzi copiii au comportări aparent contradictorii, care se manifestă în perioada care s-ar putea numi *sfrșitul copilăriei* — către 11-13 ani. Este momentul în care individul se orientează intens spre modele adulte, în care se face simțit efortul de explorare în adîncime, în toate domeniile realității sociale. Prin intermediul mijloacelor de comunicare, această realitate socială — constant prezentă în viața copilului — îi aduce noi imagini, noi reprezentări ale lumii la care el nu rămîne insensibil.

Cu ocazia Congresului internațional al cinematografului pentru copii și tineret (Paris, 1968), specialiștii din diferite țări au fost unanimi în a recunoaște evoluția sensibilă a copiilor de această vîrstă. S-a constatat că ceea ce corespunde acum șase ani culturii cinematografice și nivelului inteligenței de 14 ani este astăzi bun pentru copiii de 12 ani. De asemenea, unul dintre rezultatele cele mai izbitoare este următorul: copiii între 12 ani și 14 ani nu mai apreciază programele făcute pentru ei, preferînd programele destinate adulților. S-a

spus chiar că tinerii au la dispoziția lor, într-o mai mare măsură ca înainte, experiențele adultului și că dispun de o informare mai completă decît acesta.

„Adultizarea” precoce datorită informării prin mijloacele de comunicare nu implică însă totdeauna o ameliorare a nivelului de înțelegere. Dificultatea nu mai este în informare, ci în asimilare, aceasta fiind adevărata problemă care se pune.

Titus PĂRVULESCU

R. P. BULGARIA

NOTAREA ELEVILOR Sub titlul „O problemă serioasă și stringentă” revista „Literaturen front” nr. 26/1969 supune discuției generale sistemul de notare practicat în școlile din R.P. Bulgaria.

După părerea inițiatorilor acestei discuții trebuie găsită modalitatea ca nota să nu mai fie un factor determinant în alegerea drumului în viață pentru tînărul absolvent, iar obținerea unei note mari să înceteze a fi alț pentru copii, cît și pentru unii părinți, o „pasiune bolnăvicioasă” cum o numește prof. Jecio Atanasov în articolul cu același titlu, care deschide discuția.

Treptat, spune J. Atanasov, nota a încetat să mai fie un mijloc de apreciere gradată a cunoștințelor, devenind un scop în sine, o demonstrație exteroară a gradului de pregătire și a capacității intelectuale. De asemenea, apreciază autorul, este inechitabil ca la admiterea în facultate a unui tînăr să se țină seama de notele obținute la obiectul respectiv în cursul școlăriei, sau la examenul de absolvire, cum se procedează în prezent, în Bulgaria. Aceasta, deoarece notele nu reflectă întotdeauna capacitățile reale ale candidatului și nu sînt rare cazurile cînd un elev frunțos obține rezultate slabe la examenul de admitere în facultate.

În același număr al revistei, în articolul „Unele observații privind notele în școala noastră”, prof. Efrem Karanfilov face o serie de observații interesante privind unele trăsături psihologice ale elevilor frunțași. În majoritatea cazurilor dorința de a obține note bune are un caracter pozitiv: dezvoltă o serie de calități ca voința, consecvența, spiritul de observație etc. Există însă și cazuri cînd această dorință generează individualismul, egoismul, ambiția bolnăvicioasă, invidia. Toate acestea se pot accentua ulterior, în facultate, ducînd pînă la traumatisme psihice.

Continuînd discuția, prof. Petăr Dinekov, în articolul „Nu este vorba numai de fuga după note” din nr. 27/1969 al aceleiași reviste, atrage atenția asupra unei alte laturi a problemei: absolvirea unei facultăți, diploma reprezentînd pentru tînărul de astăzi nu numai obținerea unei anumite specializări și însușirea unui bagaj de cunoștințe și deprinderi, ci și asigurarea unui loc în viață. Deci, problema capătă un caracter practic, de care este necesar să se țină seama. Deoarece posibilitățile oferite de învățământul mediu în această problemă sînt limitate, însușirea unei calificări superioare s-a transformat într-o condiție obligatorie, într-un scop în sine, lipsit de o bază reală.

Este clar pentru oricine faptul că actuala dezvoltare tehnico-științifică solicită cadre cu o calificare superioară. Dar nu trebuie să uităm — spune autorul — că activitatea socială este alcătuită dintr-un sistem complex de verigi, în cadrul cărora pot fi foarte bine folosiți oameni cu o calificare diferențiată, printre care și cei de nivel mediu. De aceea, apreciază prof. Dinekov, e necesar să fie ridicat prestigiul școlii medii și să se acorde mai multe posibilități reale de avansare socială și profesională absolvenților ei.

Lector univ. Laura FOTIADE

R. S. CEHOSLOVACĂ

INTERFERENȚA ÎNDATORIRILOR PĂRINTEȘTI Revista pragheză „Rodina a škola” nr. 6/1969, analizează într-un articol semnat de prof. dr. Iva Slabinova îndatoririle părinților în creșterea și educarea copilului. Aceste îndatoriri, susține autoarea, oricît de mari ar fi și pe orice cale s-ar manifesta se întrepătrund.

Dacă mama, prin natura ei, are un rol primordial în viața copilului pe plan fiziologic și afectiv, nu trebuie minimalizat nici rolul tatălui; adeseori, copiii crescuți fără tată ridică cele mai multe probleme pentru educatori. Autoarea articolului pornește în considerațiile sale de la constatările psihologului american Erich Fromm, care susține că mama reprezintă pentru copil *casa părintească* în care acesta s-a născut, în care crește devenind om, iar tatăl *lumea* gîndirii, a legilor și ordinii. Copilul, de obicei, se atașează de ambii părinți, a căror influență se răsfrînge asupra lui multilateral, ajutîndu-l să-și dezvolte complet personalitatea.

Legătura unilaterală față de mamă, sau nu mai față de tată, poate crea o dezvoltare în completă a personalității copilului, iar, în alte cazuri, poate avea urmări grave ducînd pînă la unele boli psihice.

Pentru elucidarea acestor probleme, prof. dr. Iva Slabinova a întreprins o anchetă sociologică printre băieți și fete, întrebîndu-i cu cine dintre cei doi părinți se înțeleg mai bine? Răspunsurile diferă mult: 46 copii au declarat că se înțeleg mai bine cu mama, 9 — cu tatăl, și 55 — cu ambii părinți în mod egal. Tot prin acest chestionar s-a constatat că și sfera problemelor cu care copilul se adresează mamei sau tatălui diferă. De exemplu, în chestionarele tehnice și sportive copiii iau informații în exclusivitate de la tată; mamei îi cer, în schimb, lămuriri în probleme ideologice, politice, morale. În ceea ce privește alegerea viitoarei profesii, ancheta relevă rolul important al tatălui.

Toate aceste constatări nu trebuie privite ca pe o schemă rigidă — este concluzia articolului din „Rodina a škola”. Ceea ce trebuie subliniat este necesitatea unui echilibru între rolurile ambilor părinți în educația copilului și că aceste roluri se întrepătrund.

Ileana ȘTEFAN

AUSTRIA

ȘCOALA ȘI DOTAREA EI ÎN DECENIILE VIITOARE

Periodicul „Erziehung und Unterricht” nr. 6 din 1969 publică un articol semnat de Armin Kôb, care semnalează o creștere simțitoare și neîncetată a numărului elevilor din școala primară superioară.

În această situație e necesară o reorganizare a învățământului, în așa fel, încît întreaga capacitate existentă să fie mărită cu 50 la sută.

Expunerea învățătorului nu va mai fi suficientă; încă de pe acum el este nevoit tot mai mult să folosească cele mai moderne mijloace tehnice pentru a obține succesul dorit.

Noile mijloace moderne de instruire cer ca și clădirea școlii să fie adaptată condițiilor nou create. Vor fi prevăzute încăperi pentru echipamentul audio-vizual pe lângă laboratorul de fizică din școlile tradiționale, vor fi amenajate săli pentru lecțiile de naturale și geografice. Fiecare sală va fi înzestrată cu un proiector și un aparat de filmat de 8 mm. Proiectorul va proiecta orice gen de schiță pe perete. Tabla de pînă acum va fi micșorată, proiectorul avînd nevoie de un spațiu mai mare pentru ecran. Filmul de 8 mm. va avea în general o durată de 3 — 5 minute și va fi folosit la toate materiile, inclusiv la matematică și la gimnastică. Tendințe similare se observă și în alte țări.

În Franța se tinde de mult ca în fiecare sală de gimnastică să existe o încăpere întunecoasă, în care la fiecare nou exercițiu să se proiecteze un film. Pentru televizor și pentru filmul sonor se vor amenaja de asemenea încăperi speciale, ținîndu-se seama de faptul că ele nu pot fi transportate ușor de la o clasă la alta. Înzestrarea cu aparatură nouă cere mari investiții din bugetul statului, dar numai în felul acesta învățământul va putea ține pasul cu celelalte sectoare ale vieții moderne.

MARIA IORGULESCU

CEL MAI MARE ORAŞ SUBTERAN

La începutul lunii februarie a.c. sub gara centrală a capitalei Japoniei (Tokio) a fost inaugurat și dat în folosință cel mai mare oraș subteran din lume. Aici, pe o suprafață de 72 000 metri pătrați, se află peste 300 de unități comerciale (magazine, restaurante) și diverse ateliere; iar sub acestea, cu un etaj mai jos, se întinde un imens garaj, cu o capacitate de 520 automobile. Legătura orașului subpământean cu suprafața este asigurată prin 35 scări rulante. Ventilatoarele puternice mențin tot timpul un aer curat și proaspăt — cald iarna și răcoros în lunile de vară. Construcția acestei așezări subterane a costat 11 miliarde de lei. Prin orașel se perindă zilnic în medie un milion de oameni.

FIERUL ȘI VIAȚA

Organismul fiecărui om conține, în medie, trei grame de fier răspândit în hematiile singelui, în ficat, splină, în cristalinul ochiului etc. Deși aceasta e o cantitate infimă, fără ea n-am putea trăi nici măcar un minut.

Fierul intră și-n componența plantelor, unde slujește proceselor complexe care au loc în rădăcini, tulpini sau frunze. Frunzele plantelor crescute fără fier sînt incolore și rele la gust.

PĂDURI LILIPUTANE

În apropierea Oceanului Înghețat de Nord, datorită cliimei deosebit de aspre, pădurile de mestecenii sau de molizi se ridică abia pînă la genunchi. Arborii aceștia liliputani, deși de dimensiuni atît de mici, pot atinge o vîrstă de peste 500 de ani. Ne-o dovedesc inelele lor concentrice.

EVOLUȚIA SĂPUNULUI

În Egiptul antic săpunul nu era cunoscut. La spălare, îmbrăcămintea era muiată în apă, apoi frecată bine cu o piatră poroasă. Vechii greci foloseau în acest scop o anumită argilă dizolvată într-un vas mare, în care introduceau veșmintele; le frecau, apoi le limpezeau în mai multe ape, pînă la dispariția completă a murdăriei.

Săpunul este o invenție a Romei antice. Multe secole însă, femeile au preferat apa curată a unui izvor și maiul banal, de lemn, cînd spălau rufe. Desigur, viața lor ar fi fost mai frumoasă dacă ar fi avut puțin perlan l...

FĂRĂ LEMNE SAU CĂRBUNI

În Uniunea Sovietică, la Baku, funcționează o baie publică foarte originală. Pentru încălzirea apei, aici nu se întrebuintează nici lemne, nici cărbuni sau vreun alt combustibil. Singura sursă de energie calorică folosită este cea a razelor de soare, captate de niște oglinzi uriașe. În timpul iernii, la baie, temperatura apei se ridică, pe această cale, la 45°C. Vara, în schimb, ea poate atinge chiar 70°C.

CA PEȘTELE ÎN APĂ

În partea de răsărit a Oceanului Indian specialiștii în piscicultură au descoperit o specie de pești care respiră aer direct din atmosferă. Organismul lor dispune de un „rezervor” pe care, înainte de a se scufunda la mari adîncimi, îl umple cu aer. După consumarea acestei rezerve, peștii sînt nevoiți să iasă la suprafață spre a-și lua o nouă provizie de aer. În caz contrar, se... înecă, întocmai ca animalele terestre.

STICLĂ FILTRANTĂ

La Expoziția internațională de invenții de la Bruxelles, medalia a fost acordată unui profesor finlandez, Olavi Ariametsä. El a inventat o sticlă, avînd proprietatea de a nu permite să treacă prin ea culoarea galbenă din spectru. O astfel de lumină, căzînd pe alimente, în special pe cele din carne, le face să pară mai suculente, mai apetisante. Becurile fabricate din sticla inventată de profesorul finlandez au început să-i intereseze mult pe proprietarii de magazine și restaurante.

INIMI... ATOMICE

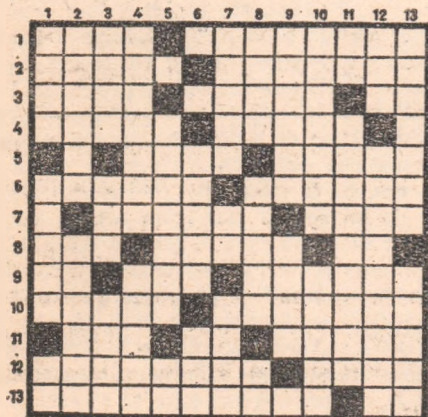
La începutul lunii iunie a.c., într-o clinică veterinară din Franța, medicii Paul Laurens și Armand Piwica, asistați de profesorii Dubost și Soulié de la spitalul Broussais, au efectuat două operații ieșite din comun: implantarea în toracele ciinilor Popeye și Diane a citei unei inimi... atomice. (Este vorba de doi stimulatori cardiaci, de mărimea unei brichete obișnuite, alimentați cu energie nucleară).

Cele două operații, reușite, nu sînt totuși primele în lume de acest fel. Ele au fost precedate de una similară, efectuată la 26 mai a.c. în S.U.A.

LA ȘCOALĂ

Toma MICHINICI

CUVINTE

ÎNCRUCIȘATE

ORIZONTAL: 1) Trece în catalog — Vine la școală ca să învețe. 2) Un... cunoscut al părinților (pl.) — Cine știe câștigă... mai ales în viață (pl.) 3) Date la școală cu frecvență — El n-au pereche — Tuns 14) Institutul de educație în... particular — Temelnic, profund. 5) În paralel cu „realul” — Își respectă cuvîntul dat (fem. pl.) 6) Absoluvent al unei instituții de învățămînt superior — O temă la ora de muzică. 7) Ziua cea mai fericită pentru... Robinson Crusoe! 8) Stradă (abr.) — Liniușă de... cine știe ortografia! — Cult! 9) Începe citirea! — Scoase din minți! — Nerecomandat în viața de toate zilele, dar și... studiat la chimie. 10) De ochii lumii — Vin de la școală (adj.) 11) Fluviu în Italia — Cap fără cap! — Cunoscută romanțea franceză contemporană. 12) Serie de absolutevenți ai unei școli (pl.) — De apă sau de... cultură. 13) Ora dirii, gîntelui — 8.

VERTICAL: 1) Unitate de măsură a cunoștințelor acumulate — Geantă de piele sau de pînză — Capete de pod 12) Organe de pedepșă mult mai bune totuși pentru ascultat — Elevii de azi, constructorii de mine. 3) Cea mai iubită educatoare — Televiziunea Română (abr.) — Se reține imediat. 4) „Povești și doine, ghicitori...” — Motoarele vîștii. 5) Cunoscut de cel mai bine pregătii — În vogă! 6) E numai ochi și urechi! — Se încurcă mereu și se descucă greu. 7) Referitor la Renania — Carle! — Ghimpe 8) Compus al oxigenului — Elev într-o accepțiune cam desuțată — Calea 9) Sînt cam superficiali — Localitate în Grecia. 10) Un elev excepțional — Elementare... și așa mai departe. 11) Case! — Oglinzile claselor. 12) Oficiul Național de Turism (abr.) — O școală a părinților. 13) Atitudine plină de stimă și considerație datorată cadrelor didactice de către toți școlarii — Așa cum nu trebuie să fie un elev.

Cuvinte mai puțin cunoscute: ESI, ELCS.

CUPRINSUL

COLOCVII: Cuvînt de nou an școlar

IDEI, DEZBATERI, ORIENTĂRI
MARIN RĂDOI: Învățămîntul românesc în lumina Congresului al X-lea

AL. BOJIN: Perfecționarea învățămîntului la nivelul exigentelor actuale
TRAIAN N. GHEORGHIU: Vocația de profesor

SORIN COSMA: Profesorul, model pentru elev

EMANOIL ȚURCAȘ: Scriere corectă, simplă și rapidă

ROMULUS NEAGU: Liceul „Avram Iancu” din Brad la centenar

CONSULTAȚII

Pentru profesorii de fizică
MARGARETA GIURGEA: Fenomenul Compton

Pentru diriginți
ANTON CHEVORCHIAN: Pledoarie pentru sinceritate

Pentru părinți
I.G. CĂRMU: Atitudinea distantă față de copil

EDUCAȚIA ÎN FAMILIE

V. BRASOVEANU: Elevul mic, acasă
MIHNEA MOISESCU: Salt în gol

VIORICA VASILIU: Însușirea limbajului de către copil
MIHAI HOPULELE: Dialogul părinților cu copiii și cu școala

ELENA SOLOMON POPESCU: Tulburările de somn ale copilului

ȘTEFAN S. NICOLAE: Terenul infracțiunii

TINERETUL ȘI LUMEA DE AZI

T. TEODORESCU, I. CRISAN, S. CONSTANTINESCU: Orientarea școlară și profesională în tematica orilor de dirigentie

TUDOR GHERMAN: Clubul elevilor din București

LETITIA STERIAN: Stim să privim?
PAUL B. MARIAN: Știm să ascultăm?

CABINET PSIHO-MEDICAL

ION STRĂCHINARU: Afirmare și agresivitate infantilă

GRIGORE DAVIDESCU: Miopia

TRIBUNA „COLOCVII”: CONSTANTIN C. POPESCU: Recreația: VASILE RACHIERU: La timp; MIHAIL MITULESCU: Vizite în familie și duminică!

ION CADARIU: Clase omogene

CRONICI: ADRIANA GORĂSCU: Integrarea socială a tineretului;

VERONICA PORUMBACU: Colecția „Poesis” ; G.A.: Pe scurt despre cărți

MERIDIANE: Știri din ANGLIA, FRANȚA, R.P. BULGARIA, R. S. CEHO-SLOVACĂ, R.S.F. IUGOSLAVIA
CALEIDOSCOP. CUVINTE ÎNCRUCIȘATE. PUBLICITATE

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENI inv. emerit, pitești; ION ASZODY, publicist Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, lector univ. prof. univ. dr. TATIANA SIAMA-CAZACU; SABINA CONSTANTIN, prof. Cluj; AL. GEORGESCU dir. Editurii tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casa de copii nr. 2, București; MARIA IACOBESCU dir. Șc. ped., Bacău; I. MATEI, sociolog, prof. univ. dr. IOAN MORARU; LIDIA NICULESCU-MIZIL LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU, STELA PREDESCU prof.; M. RATIU, prof. (redactor șef adjunct); prof. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU; ECATERINA ȚIRCA educatoare; RADU TUDORAN; ERWIN WILK, profesor București.

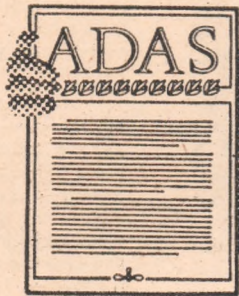
Prezentarea grafică și artistică: C. BIVOLARU

Redacția și Administrația, București,

Str. Arcului Nr. 8. Sect. 2

Telefon: 11.01.12

**PENTRU FIECARE
O FORMĂ
DE ASIGURARE!**

ADAS

OFERĂ

28 DE FORME DE ASIGURĂRI DE BUNURI ȘI DE PERSOANE

O măsură utilă de prevedere: **ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR CETĂȚENILOR**

Am dori să precizăm, de la început, că asigurarea pe care o prezentăm în rândurile care urmează are un caracter complex deoarece cuprinde mai multe feluri de asigurări: asigurarea bunurilor din locuință și din jurul ei, asigurarea persoanei care a încheiat contractul de asigurare și a soției (pentru cazurile de invaliditate permanentă și de deces, întâmplate la domiciliu), asigurarea pentru cazurile fiind asiguratul sau membrii săi de familie, în calitate de locatari, trebuie să plătească proprietarului unele sume pentru pagube la imobil etc.

Toți posesorii asigurărilor complexe ale gospodăriilor beneficiază, deci, de avantaje importante. Menționăm că Administrația Asigurărilor de Stat acordă despăgubiri în cazurile de distrugere sau deteriorare a bunurilor ca urmare a: incendiului, trăsnetului, exploziei, ploilor torențiale, grindinei, furtunii, cutremurului de pământ, prăbușirii sau alunecării de teren, furtului prin spargere. Se acordă despăgubiri și pentru pagubele pricinuite ca urmare a stricăciunilor accidentale la instalațiile de apă, canal și gaze, a căderii pe clădirile sau adăposturile în care se aflau bunurile asigurate a unor obiecte, ori a prăbușirii clădirilor sau adăposturilor respective, precum și în cazul izbirii lor de către un vehicul. Menționăm că stupii (fără familie de albine), precum și uneltele agricole, viticole, pomicele, apicole, precum și uneltele pentru deservirea zootehnică sunt asigurate la domiciliul asiguratului și la locurile de producție, respectiv — de muncă. Acestea sunt însă asigurate și pe timpul transportului.

Cu privire la cuprinderea în asigurare a persoanelor pentru cazurile de invaliditate permanentă sau deces, menționăm că sunt acoperite accidentele ce se pot întâmpla la domiciliul asiguratului, cauzate de incendiu, trăsnet, explozie, cutremur de pământ, lovire, cădere, scuturare a curentului electric, arsură, asfixiere etc.

Referindu-ne la asigurarea pentru cazurile de despăgubiri civile, arătăm că ADAS își asumă răspunderea pentru acoperirea sumelor datorate de asigurat și de membrii familiei acestuia pentru pagubele provocate la imobilul proprietarului (de incendiu și explozie). Administrația Asigurărilor de Stat își asumă însă răspunderea și pentru acoperirea sumelor datorate altor persoane, pentru accidentarea lor și avarierea bunurilor lor, la domiciliul asiguratului.

Numeroasele avantaje ale acestei forme de asigurare, practicate de ADAS, o fac utilă oricui. Ea este cu atât mai solicitată, cu cât prima de asigurare este foarte redusă: 2 lei pentru fiecare 1 000 de lei din valoarea bunurilor asigurate, pentru un an întreg. Astfel, un cetățean — indiferent de domiciliul său — care dorește să asigure bunuri în valoare de 30 000 lei va plăti numai 60 de lei.

Una dintre preocupările cele mai importante ale Administrației Asigurărilor de Stat este diversificarea continuă a formelor de asigurare, astfel încât acestea să răspundă cât mai bine necesităților de prevedere ale cetățenilor. Faptul este firesc dacă se are în vedere că nu în toate situațiile dorința unor persoane de a se asigura are la bază aceleași interese.

Așa se explică faptul că toate cele 28 de asigurări de bunuri și de persoane, practicate de ADAS — în prezent —, sunt solicitate de cei care înțeleg utilitatea asigurării ca măsură utilă de prevenire pentru numeroase situații neprevăzute, ce se pot ivi în viața de fiecare zi.

Desigur, unele asigurări sunt mai bine cunoscute — și mai des solicitate. Așa sunt, de exemplu: Asigurarea facultativă complexă a gospodăriilor cetățenilor, Asigurarea de accidente, Asigurarea mixtă de viață, Asigurarea paușală (care poate fi încheiată numai de membrii cooperativelor agricole de producție), Asigurarea animalelor, Asigurarea cu termen fix și altele. Dar, în ultima vreme, se solicită des și alte forme de asigurare. Dintre acestea amintim, de exemplu: Asigurarea „Turist“, care are caracterul unei asigurări complexe, dar care se poate încheia — plătind o primă foarte redusă (15 lei), pe o perioadă scurtă: o lună. Se poate oare să nu se amintească și despre asigurările de autovehicule? Orice posesor de mașină, orice conducător auto știe cât este de necesară o astfel de asigurare. Și, nu de mult, ADAS a lărgit gama acestor asigurări introducând unele care răspund unor condiții speciale, cum ar fi, de exemplu, conducerea unor autoturisme proprietatea unor organizații sau a altor persoane, accidentarea unor persoane etc.

Dintre asigurările de persoane, au început să fie solicitate mai des și unele forme cu caracter special: Asigurarea de economie și de invaliditate permanentă din accidente, Asigurarea viageră de deces, Asigurarea de rentă pe timp limitat, Asigurarea familială mixtă de viață și altele.

Desigur, oricare dintre cele 28 de asigurări practicate de ADAS sunt utile. Alegerea trebuie să se oprească asupra acelor care răspund cel mai bine intereselor de moment sau de perspectivă ale celui care dorește să ia o măsură de prevedere.

ASIGURAREA DE ECONOMIE ȘI DE INVALIDITATE PERMANENTĂ DIN ACCIDENTE

...dă posibilitatea asigura-
tului să economisească, în
mod planificat, anumite sume
de bani dar în același timp
să primească și despăgubiri
în cazul unei invalidități per-
manente ca urmare a unui ac-
cident.

Asigurarea se încheie cu
persoane în vîrstă de la 16
la 65 de ani pe durate cuprin-
se între 5 și 10 ani, pentru
sume de 10.000 de lei sau
mai mari (crescînd cu frac-
țiuni de cîte 5.000 lei). Prima
de asigurare se stabilește în
funcție de durata asigurării
și de suma asigurată, plata
lor făcîndu-se anual, anti-
cipat. La cererea asigura-
tului primele se pot plăti și în
rate semestriale, trimestria-
le sau lunare, de asemenea
anticipat.

În cazul plății anticipate a
primelor pe mai mulți ani,
asiguratul beneficiază de o
reducere de 4 la sută pentru
fiecare an de plată anticipată.

La această asigurare, suma
asigurată corespunzătoare se
plătește în cazul cînd asigu-
ratul ar rămîne cu o invali-
ditate permanentă ca urmare
a unui accident, precum și la
expirarea asigurării, Indepen-
dente de plățile făcute pentru
invaliditate permanentă.

DOUĂ ASIGURĂRI SOLICITATE

Administrația A-
sigurărilor de Stat
practică diferite a-
sigurări mixte de
viață. Iată în rînduri-
le următoare cîteva
amănunte despre:

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI SUPLIMENTARĂ DE ACCIDENTE

Are la bază condi-
țiile asigurării mix-
te de viață, oferind,
față de aceasta, po-
sibilitatea încasării
unor sume mai mari
pentru urmările ac-
cidentelor. Aceasta
rezultă din faptul
că, în baza contrac-
tului de asigurare,
cu primele achitate
la zi, Administrația
Asigurărilor de Stat
plătește:

— La expirarea
asigurării, SUMA A-
SIGURATĂ ÎN-
SCRISĂ ÎN POLIȚĂ:
— În caz de a-
mortizare (cîte
1.000 de lei, pentru
fiecare combinație
de litere înscrisă în
poliță, ieșită la tra-
gerile lunare de a-
mortizare);

— În caz de inva-
litate permanentă
din accident, DE 5
ORI SUMA ASI-
GURATĂ ÎNSCRI-
SĂ ÎN POLIȚĂ (în
total sau în parte,
după cum invalidita-
tea permanentă va
fi totală sau parțială);

— În caz de de-
ces al asiguratului
din accident, DE 5
ORI SUMA ASI-
GURATĂ ÎNSCRI-
SĂ ÎN POLIȚĂ;

— În caz de de-
ces din alte cauze,
SUMA ASIGURATĂ

ÎNCRISĂ ÎN PO-
LIȚĂ.

Este evident, că
țătenii care doresc
să ia o măsură de
prevedere, cuprin-
zînd o condiție spe-
cială pentru cazuri
le de accidente, ale
Asigurarea mixtă
de viață și suplimen-
tară de accidente

ȘI ASIGURAREA FAMILIALĂ MIXTĂ DE VIAȚĂ

Aceasta cuprinde
două sau mai multe
persoane. Adminis-
trația Asigurărilor de
Stat urmînd să plă-
tească suma asigu-
rată:

— La expirarea
contractului de asi-
gurare (dacă asigu-
ratul principal va fi
atunci în viață, in-
dependent de plățile
făcute anterior pen-
tru cazurile de inva-
litate);

— În caz de a-
mortizare a asigu-
rării (în total sau în
parte, în funcție de
combinațiile de li-
tere ieșite la trage-
rile lunare);

— În caz de in-
validitate permanen-
tă a oricăruia dintre
asigurați, ca urmare
a unui accident, în
total sau în parte,
după cum invalidita-
tea permanentă este
totală sau parțială;

— În caz de deces
(din orice cauză) al
oricăruia dintre a-
sigurați.

Oricine poate tra-
ge concluzia că par-
ticularitățile asi-
gurării o recomandă
acelor cetățeni pre-
văzători care, avînd
o familie, doresc să
nu fie neajutorați
în cazul unor eveni-
mente cu totul ne-
dorite, dar posibile

ADAS

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

SMÎRDAN NR. 5 • BUCUREȘTI

Solicitați

ASIGURAREA „TURIST”

Administrația Asigurărilor de Stat încheie con-
tracte de asigurare de accidente „Turist” cu
persoane în vîrstă de la 16 la 70 de ani inclusiv.
SE ASIGURĂ:

— persoana care încheie contractul (pentru
cazurile de invaliditate permanentă și de deces din
accidente);

— bunurile din gospodărie și cele luate în de-
plasare de asigurat.

EVENTIMENTELE NEPREVĂZUTE (RISCURILE)
CUPRINSE ÎN ASIGURARE SÎNT URMĂTOARELE:

a. pentru persoane:
explozie, prăbușire de teren, lovire, cădere,
alunecare, acțiunea violentă a unei persoane, ata-
cul unui animal, trăsnet, acțiunea curentului elec-
tric, arsură, degerare, înec, intoxicare subită sau
asfixiere din cauze subite, cele întîmplate ca
urmare a circulației mijloacelor de transport (sau
din cauza accidentelor întîmplate acestora), pre-
cum și a funcționării ori folosirii mașinilor, apar-
tinelor, instrumentelor, sculelor sau armelor.

În asigurare sînt cuprinse și urmările imediate
(deces sau invaliditate) ale efortului fizic excesiv
și subit determinat de cauze de forță majoră în
timpul producției.

b. pentru bunuri:
incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială,

grindină, inundații, furtună, uragan, cutremur de
pămînt, prăbușire sau alunecare de teren, pagube
produse de greutatea zăpezii sau a gheții, furt
prin spargere, carbonizare totală sau parțială ori
topire chiar și fără flacără, urmările stricăciunilor
accidentale la instalațiile de apă, canal sau încăl-
zire centrală, a măsurilor de salvare în timpul
daunei și altele.

SUMELE ASIGURATE SÎNT URMĂTOARELE:
pentru invaliditate permanentă, pentru deces

— pentru accidente
de circulație auto-moto 25.000 de lei 15.000 de lei
— pentru accidente
la domiciliul asigura-
tului ca urmare a unui
incendiu, trăsnet, explo-
zie sau cutremur
de pămînt. 20.000 de lei 10.000 de lei

— pentru celelalte
accidente 10.000 de lei 5.000 de lei
— pentru bunurile
gospodărești 20.000 de lei

Pentru aceeași perioadă se poate încheia un sin-
gur contract de asigurare.

PRIMA DE ASIGURARE este de 15 lei și se
plătește odată cu primirea poliței de asigurare.

Încheiați asigurări DE BUNURI ȘI DE PERSOANE LA

ADAS

Un om prevăzător

Ion Roman pleca în fiecare dimineață, de acasă, cu zîmbetul pe față. Îl aștepta o nouă zi de muncă, dar — acolo, în pădure — el se simțea fericit. Îi plăcea să se „războiască” cu copacii înalți.

Într-o zi, brigadierul le-a vorbit despre o măsură de prevedere la îndemîna oricui: Asigurarea la ADAS. Muncitorii au aflat că pot alege numeroase forme de asigurare, după dorințe și preferințe, plătind prime convenabile.

Mai apoi, în timpul lucrului, Ion Roman și-a amintit des îndemnul de a încheia o asigurare la ADAS. — „Orice activitate are riscurile ei! își spunea el. Și își dădea seama că nu trebuie să se amîne de pe o zi pe alta încheierea asigurării.

Așa se explică faptul că, în aceeași zi, a întîrziat puțin la întoarcerea spre casă. A trecut pe la ADAS. Nu a mai așteptat inspectorul de asigurare. Era grăbit. A plătit doar cîteva lei și a primit contractul. Om prevăzător...

ASIGURĂRILE MIXTE DE VIAȚĂ REPREZINTĂ ȘI O POSIBILITATE DE ECONOMIE?

Întrebarea ne-a fost adresată de mulți cititori, dornici — desigur — să știe cît mai multe amănunte despre Asigurările mixte de viață. De fapt, într-un alt loc am vorbit — este drept, destul de sumar — despre asigurările mixte. Acum vom dezbate doar problema pusă în discuție.

Este cunoscut faptul că asigurările la care ne referim reprezintă măsuri de prevedere frecvent folosite de cetățeni. Faptul se datorește, fără îndoială, avantajelor pe care le oferă, apreciate de toți cei care doresc să ia o măsură de prevedere eficientă, cu multiple valențe.

Astfel, asigurarea mixtă de viață dă posibilitatea primirii sumei înscrise în contract atît înainte de expirarea duratei asigurării, cît și la expirare. Rezultă că plata sumei asigurate este certă. Diferă doar momentul cînd aceasta poate fi încasată.

Reamintim că, în baza contractului de asigurare (cu primele achitate la zi), Administrația Asigurărilor de Stat plătește suma asigurată:

— La expirarea contractului de asigurare;

— În caz de amortizare a asigurării, în total sau în parte, la tragerile lunare (la care se amortizează opt combinații de litere);

— În caz de invaliditate permanentă ca urmare a unui accident (în total sau în parte, dupăcum invaliditatea permanentă este totală sau parțială);

— În cazul de deces (din orice cauză) al asiguratului.

Iată și cîteva dintre accidentele pentru urmările cărora Administrația Asigurărilor de Stat plătește sumele convenite: explozia, lovirea, căderea, alunecarea, atacul din partea unui animal, trăsnetul, acțiunea curentului electric, arsura, degerarea, înecul, intoxicarea subită, precum și accidentele întîmplate ca urmare a circulației mijloacelor de transport (sau din cauza accidentelor întîmplate acestora), precum și cele provocate de funcționarea ori folosirea mașinilor, aparatelor, instrumentelor, sculelor sau armelor. Precizăm că ADAS își asumă răspunderea și pentru urmările imediate (deces sau invaliditate permanentă) ale efortului fizic excesiv și subit, determinat de cauze de forță majoră în timpul producției.

Asigurarea se poate încheia pentru orice sumă (nelimitată) de persoane avînd vîrsta între 16 și 60 de ani.

Am dat amănuntele de mai sus cu convingerea că ele vor răspunde, parțial, la problema pusă în discuție. Deci, în fața a numeroase riscuri, de-a lungul a peste 40 de ani, oricine poate plăti diferite prime care se adună la ADAS, astfel încît la expirarea perioadei pentru care s-a încheiat asigurarea se primește, deodată, o sumă destul de importantă.

Acestea recomandă asigurările mixte de viață ca măsuri de prevedere deosebit de utile — pentru oricine, deci și pentru cei ce vor să economisească diferite sume.

Întrebarea la care ne-am referit la începutul acestor rînduri ne impune o precizare clară: da, asigurările mixte de viață reprezintă o posibilitate de economie. Administrația Asigurărilor de Stat oferă, deci, gratuit... asigurarea. În acest fel, contractul de asigurare încheiat la ADAS poate fi socotit ca o concretizare a dorințelor de a lua o măsură de prevedere și a economisi o sumă importantă, ce se primește — cu certitudine — la expirarea contractului.

ORICE MĂSURĂ DE PREVEDERE ESTE UTILĂ ASIGURAREA

ADAS

NU ARE EGAL! ALEGEȚI!... AVEȚI DE UNDE...

ASIGURĂRILE MIXTE DE VIAȚĂ

Printre asigurările de persoane practicate de ADAS, un loc important îl ocupă asigurările mixte de viață. Acestea au un dublu rol: pe de o parte ele constituie un sprijin material fie pentru asigurat, fie pentru familia sa, în caz de invaliditate permanentă sau de deces, iar pe de altă parte dau posibilitatea de a se economisi în mod planificat unele sume de bani.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește sumele înscrise în polițe: în caz de invaliditate permanentă totală ca urmare a unui accident întimplat la locul de muncă, în călătorie, pe stradă sau în orice altă împrejurare; în caz de invaliditate permanentă parțială, se primește o sumă proporțională cu gradul de invaliditate, iar dacă invaliditatea este de peste 50% asiguratul este scutit de a mai plăti primele de asigurare, beneficiind pe mai departe de toate avantajele asigurării în caz de deces al asiguratului; în caz de amortizare a asigurării; (la tragerile la sorți organizate lunar); la expirarea termenului pentru care s-a încheiat asigurarea.

Administrația Asigurărilor de Stat practică în prezent următoarele asigurări mixte de viață:

- Asigurarea mixtă de viață;
- Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente;
- Asigurarea familială mixtă de viață;
- Asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași.

Fiecare dintre aceste asigurări sînt utile în diferite situații, oferind anumite avantaje.

Nu trebuie uitat că la aceste asigurări primele plătite „nu se pierd”, în nici un caz. Ele se adună și reprezintă, așa cum am arătat, o posibilitate de a primi o sumă destul de mare atunci cînd expiră asigurarea.

siguranță prevedere și înțelepciune: asigurarea autoturismelor

Mii, zeci de mii de posesori de autoturisme se îndreaptă spre localități din munți sau spre stațiunile Litoralului. Ziua sau noaptea, traficul rutier are aproape aceeași intensitate. Firesc: toată lumea dorește să se folosească din plin zilele de vacanță.

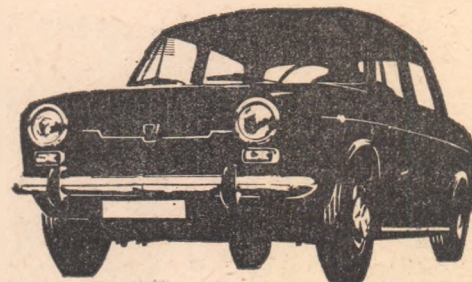
Traficul intens, graba duce însă la numeroase situații nedorite. Este suficientă o clipă de neatenție a oricăruia dintre automobiliști, un reflex întîrziat... Riscurile sînt deci, în această perioadă, mult mai mari. Iată de ce se recomandă ca o necesitate de prim ordin ca înainte de a porni la drum să se ia o măsură de prevedere, aflată la îndemîna oricărui. Este vorba de asigurarea autoturismelor. Asigurarea recomandată poate fi încheiată atît pentru cazurile de avarii, cît și pentru cele de despăgubiri civile. În primul caz, ADAS plătește pagubele ce pot fi pricinuite autoturismului asigurat, atît în timpul mersului, cît și în timpul staționării, de: ciocniri cu alte mijloace de transport sau cu orice lucruri mobile sau imobile izbite, cădere, derapări, răsturnare, căderea pe autoturism a unor obiecte, incendiu, explozie, precum și ca urmare a tentativei sau comiterii furtului autotu-

rismului, a unor părți ale acestuia, a unor obiecte aflate în interior etc.

Dacă asigurarea s-a încheiat pentru despăgubiri civile, ADAS acordă despăgubiri pentru sumele pe care asiguratul, soția acestuia, precum și alți membri ai familiei sînt obligați să le plătească persoanelor accidentate sau păgubite, ca urmare a unui accident produs de autoturismul asigurat. ADAS compensează și cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil, precum și cheltuielile de judecată și onorariile de avocat la care asiguratul este obligat față de persoanele vătămate sau păgubite.

Măsura de prevedere recomandată folosește în cazul deplasărilor efectuate în interiorul țării. Dacă posesorul unui autoturism dorește să extindă validitatea asigurării și pentru călătorii în străinătate, Administrația Asigurărilor de Stat încheie asigurări și pentru astfel de situații.

Asigurarea poate fi încheiată atît de către posesori pentru autoturismele proprii, cît și de către conducătorii amatori care urmează să se afle la volanul unor autoturisme aparținînd altor persoane sau al unor unități socialiste.

ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Această asigurare se poate încheia atît pentru sume limitate (fixe), cît și pentru sume nelimitate (convenite). Iată cîteva amănunte cu privire la asigurarea respectivă:

Asigurarea poate fi încheiată de orice persoană, în vîrstă de la 16 la 70 de ani, indiferent de profesie și de locul de muncă. Dintre numeroasele evenimente neprevăzute, ce se pot întîmpla (la domiciliu, la locul de muncă pe stradă, în călătorie, la practicarea sporturilor etc.), pentru urmările cărora Administrația Asigurărilor de Stat plătește sumele asigurate, amintim: explozia, lovirea, căderea, arsura, degerarea, accidentele produse de funcționarea ori folosirea mașinilor, instrumentelor, sculelor sau armelor, cele întimplat ca urmare a circulației mijloacelor de transport (sau din cauza accidentelor întimplat acestora) și multe altele.

Asigurările de accidente cu sume limitate (de 10 000 de lei pentru cazul de invaliditate permanentă totală și 5 000 de lei pentru deces sau pentru dublul sau triplul acestor sume), se încheie pe durata de treisau de șase luni (în funcție de profesia asiguratului și de locul de muncă), sau pe durate constituind multiplul acestora, dar nu mai mult de 2 ani. Asigurările de accidente cu sume nelimitate (convenite) se încheie pe durata de la 1 la 5 ani.

Primele de asigurare, la ambele variante ale asigurării, se stabilesc în funcție de mărimea sumei pentru care solicitantul dorește să se asigure, de profesia și de locul de muncă, precum și de durata contractului. De exemplu, pentru un funcționar prima anuală de asigurare este de 3,60 lei pentru fiecare 1 000 de lei din suma totală asigurată.

Menționăm că la asigurările cu sume nelimitate (convenite) prima de asigurare se poate plăti și în rate lunare, trimestriale sau semestriale.

Paginile ADAS au fost realizate de:
AUREL CRIȘAN

UNIFORMELE ȘCOLARE

Fiecare toamnă își are sărbătoarea ei rezervată tineretului: prima zi de școală.

Emoțiile acestei zile au fost întotdeauna mai mari, mai ample, mai complexe decât cele prilejuite de sfârșitul anului școlar, cu toată perspectiva vacanței de vară pe care o aduce acesta.

Sînt emoțiile firești ale începutului unui nou an școlar, și bucuria resimțită de elevi se identifică cu dorința de cunoaștere a unor lucruri noi, neîntîlnite în manualele din anii precedenți.

Cu acest prilej, totul se înnoiește: cărțile, ca și ideile ce le împărtășesc școlarii, clasele în care își vor însuși noile cunoștințe și, tot mai evident, uniforme școlare.

Într-adevăr, în noul an școlar, care se deschide într-un cadru festiv, elevii nu se pot prezenta în uniforme lor din anul care a trecut, mai ales că ei au crescut în acest răstimp, iar uniforme au rămas mici și nepotrivite pentru clasele în care au promovât.

Și în acest an unitățile comerciale întîmpină școlarii de toate vîrstele și chiar preșcolarii cu un sortiment bogat de uniforme școlare și cu accesoriile necesare pentru completarea ținutei lor.

Este bine ca fiecare elev să îmbrace de la început uniforma destinată vîrstei și clasei în care învață. Uniforma școlară se poartă cu demnitatea impusă de calitatea de elev și de vîrsta pe care o are și pe care uniformă o evidențiază permanent.

Dintre articolele de uniformă care nu trebuie să lipsească din garderoba nici unui elev, și pe care trebuie să și le procure la începutul anului școlar, amintim sarafanele confecționate din țesături de bumbac și țesături de lînă, care se poartă cu bluze din olandină cu mîneacă lungă, destinate claselor a V-a pînă la a VIII-a inclusiv.

Pentru elevele claselor I-a pînă la a IV-a se recomandă rochițele din zefir caro și șortulețele din olandină, iar pentru preșcolarii, rochițele specifice lor, după modele adecvate vîrstei acestora, confecționate din același material ca și primele. Nu lipsesc nici bluzele și fustele pionier, nici halatele confecționate pentru elevii din clasele a V-a la a XII-a, și nici costumele, uniforme școlare, consti-

tuite din pantaloni lungi sau scurți, pantaloni pionier și sacou, destinate tuturor școlarii din clasa I-a pînă la a XII-a. Acestea sînt completate cu cămăși din zefir caro și cămăși pionier, toate de bună calitate, frumoase și tinerești, asortate costurilor uniformelor.

De asemenea trebuie să se rețină atît de către părinți, cît și de către școlarii că potrivit noilor planuri de școlarizare care stabilesc începerea primului an de învățatură la vîrsta de 6 ani, comerțul s-a îngrijit din timp pentru a adopta uniforme școlare la mărimile și taliile acestor noi școlarii.

Dar ținuta tineretului școlar, fie pentru vară, fie pentru toamnă și iarnă, în afara uniformelor, mai necesită și alte articole, pe care școlarii și părinții acestora le găsesc în sortimente complete în magazinele de textile și încălțăminte.

Pentru toamnă, care este sezonul începerii anului școlar, se găsesc acum raglane din țesături din tercot, foarte practice pentru vremea mai rece și umedă, rezistente la purtat, care se curăță foarte ușor. De asemenea, se găsesc pardesii din stofă, într-o gamă variată de modele, de țesături și croială.

Iată deci o serie destul de variată de articole de îmbrăcăminte pentru tineretul școlar și preșcolar.

Elevii ale căror cereri de uniforme școlare nu vor fi satisfăcute de sortimentul existent în magazine, nici prin retușări necesitate de talii care depășesc cotele dimensionale obișnuite, pot completa comenzi tip la magazinul respectiv, pentru a li se confecționa uniforme după măsură. Cumpărătorul primește o confirmare a comenzii din partea unității comerciale și în termen de maximum 30 de zile i se furnizează produsul comandat.

Se pot face comenzi individuale pentru articole de confecții uniforme școlare, cum sînt: costumele din stofă, pantaloni, sarafane, bluze și rochițe.

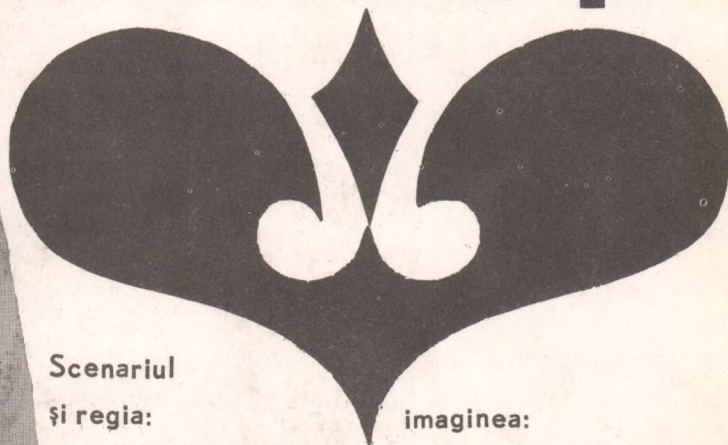
Livrarea produsului se face pe baza confirmării de comandă, anexată la aceasta, iar plata se efectuează prin ramburs. Iată încă una din măsurile comerțului nostru care înțelege să vină în ajutorul clienților din rîndul elevilor.

NOI PREMIERE CINEMATOGRAFICE

O PRODUCȚIE A STUDIULUI CINEMATOGRAFIC BUCUREȘTI
FANTEZIE CINEMATOGRAFICĂ DUPĂ PETRE ISPIRESCU

tinerete fără bătrânețe

Scenariul

și regia:

ELISABETA BOSTAN

imaginea:

IULIUS DRUKMANN

cu

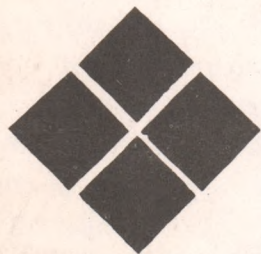
CARMEN STĂNESCU

EMANOIL PETRUȚ

ANA SZELES

MIRCEA BREAZU

FILM DISTINS CU PREMIUL SPECIAL AL JURIULUI
LA FESTIVALUL DE LA MOSCOVA 1969

baladă pentru

măriuca

O PRODUCȚIE A STUDIULUI CINEMATOGRAFIC BUCUREȘTI

Regia: CONSTANTIN NEAGU, TITEL CONSTANTINESCU

cu: BRÎNDUȘA HUDESCU, ION CARAMITRU

N.N. MATEI, GELU ZAHARIA-PARȘOLEA

